

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

**Business Analytics
and Data Science**

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

στην Αναλυτική των Επιχειρήσεων και Επιστήμη των Δεδομένων

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Διπλωματική Εργασία

**“Η ανάπτυξη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στις ελληνικές
επιχειρήσεις και η επίδραση των δεικτών ESG στη λήψη επενδυτικών
αποφάσεων.”**

του

Ιωάννη Πετρίδη του Χρήστου

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού
διπλώματος στην Αναλυτική των Επιχειρήσεων και Επιστήμη των
Δεδομένων**

Σεπτέμβριος 2023

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Πρωτίστως, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας μου, κ. Ελευθεριάδη Ιορδάνη, τόσο για την εμπιστοσύνη που έδειξε στο πρόσωπό μου αναθέτοντάς μου την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, όσο και για την ιδιαίτερα χρήσιμη καθοδήγησή του κατά την διάρκεια συγγραφής αυτής.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την οικογένεια μου για την ατελείωτη βοήθειά τους και την ανεκτίμητη κατανόηση και υποστήριξή τους έτσι ώστε να καταφέρω να φέρω εις πέρας τόσο την παρούσα διπλωματική εργασία όσο και ολόκληρο το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον προϊστάμενό μου στην εργασία μου, ο οποίος έκανε ότι μπορούσε έτσι ώστε να με διευκολύνει διαρκώς για να μπορώ να βρίσκομαι στην ώρα μου στις διαλέξεις και να αφιερώσω χρόνο μελέτης καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας, είναι η μελέτη του βαθμού και των τρόπων ανάπτυξης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στις ελληνικές επιχειρήσεις καθώς επίσης και η μελέτη της επίδρασης του δείκτη ESG στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων τόσο εντός όσο και εκτός των εταιρειών.

Για την ομαλότερη παρουσίαση της συγκεκριμένης έρευνας, θα πραγματοποιηθεί ανάλυση του κυρίως σώματος αυτής σε 4 κύριους άξονες:

1) Θεωρητική προσέγγιση Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα δοθεί ο αναλυτικός ορισμός της Ε.Κ.Ε., ποια είναι η σημασία αυτής καθώς επίσης και διάφορα παραδείγματα σχετικών πρακτικών. Επιπροσθέτως, θα αναλυθούν τα στάδια και οι στρατηγικές μέσω των οποίων οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν αυτές τις πρακτικές και ο ρόλος των μελών της διοίκησης στη λήψη αποφάσεων. Τέλος, θα αναφερθούμε στην επιρροή η οποία ασκείται τόσο στους εργαζόμενους όσο και στους πελάτες καθώς επίσης και στην πιθανή συμμετοχή του ίδιου του εργαζομένου και του πελάτη σε πολλές από αυτές τις πρακτικές.

2) Θεωρητική προσέγγιση για το ESG (Environment, Social, Government).

Σε αυτό το κεφάλαιο θα δοθεί ο αναλυτικός ορισμός του όρου ESG και θα αποσαφηνιστεί ποιες είναι οι τρεις διαστάσεις αυτού. Ακόμη, θα γίνει ανάλυση σε βάθος σχετικά με την κατηγοριοποίηση των δεικτών και θα παρουσιαστούν μεθοδολογίες ανάπτυξης αυτών. Επιπλέον, θα γίνει εκτενής αναφορά στο κανονιστικό πλαίσιο αυτών των δεικτών στις κεφαλαιαγορές, καθώς επίσης θα γίνει αναφορά και στη σύγκριση ελληνικών με ξένες επιχειρήσεις ως προς την απόδοσή τους ανά κατηγορία ESG δεικτών. Τέλος, θα αναλυθούν τα οφέλη που προκύπτουν από την υιοθέτηση δεικτών ESG για προσέλκυση επενδύσεων.

3) Case Study – ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε.

Σε αυτό το τρίτο κεφάλαιο, θα μελετήσουμε μια συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης η οποία έχει να κάνει με την εταιρεία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε.. Πρώτα από όλα θα γίνει μια ανάλυση του προφίλ της εταιρείας ενώ θα ακολουθήσει μια καταγραφή ορισμένων από τις δράσεις ESG που ακολούθησε η εταιρεία το έτος 2021. Στη συνέχεια και έχοντας πρώτα αντλήσει τα οικονομικά δεδομένα της εταιρείας από το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, θα προβούμε σε ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων του έτους 2021 με τη χρήση του εργαλείου MS Excel όπου και θα πραγματοποιηθεί σύγκριση αυτών με το έτος 2020 και θα εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με το κατά πόσο η υιοθέτηση τέτοιων πρακτικών είχε θετικό ή αρνητικό οικονομικό αντίκτυπο. Τέλος, θα πραγματοποιηθεί ανάλυση της πορείας της μετοχής κατά το προαναφερθέν διάστημα μέσω της τεχνικής ανάλυσης μετοχών.

4) Συμπεράσματα

Σε αυτό το τελευταίο κεφάλαιο θα γίνει εκτενής αναφορά στα όσα μελετήσαμε και προβλέψαμε στα πρώτα τρία κεφάλαια και θα απαντηθεί το ερώτημα κατά πόσο η παροχή κεφαλαίων σε θέματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και βελτίωσης των δεικτών ESG επηρεάζουν, εν τέλει, αρνητικά ή θετικά τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης καθώς και τη φήμη της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	2
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	3
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.....	4
❖ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ.....	4
❖ ΔΕΙΚΤΕΣ ESG (Environment, Social, Government).....	10
❖ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....	15
❖ CASE STUDY – ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε.....	39
❖ ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	52
❖ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΡΕΙΑΣ ΜΕΤΟΧΗΣ.....	60
❖ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	69

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ

Εικόνα 1: Corporate Social Responsibility.....	8
Εικόνα 2: Ο κύκλος της Ε.Κ.Ε.....	11
Εικόνα 3: Η πυραμίδα των επιχειρηματικών ευθυνών του Carroll (Carroll, 2016).....	14
Εικόνα 4: Οι ποικίλες ευθύνες των επιχειρηματιών στη σύγχρονη κοινωνία.....	17
Εικόνα 5: Δομή ID Δεικτών.....	22
Εικόνα 6: Λογότυπο Μυτιληναίος Α.Ε.....	46
Πίνακας 1: Βασικοί δείκτες (Core metrics).....	23
Πίνακας 2: Προηγμένοι δείκτες (Advanced metrics).....	33
Πίνακας 3: Κλασικοί δείκτες (Sector – specific metrics).....	39
Πίνακας 4: Κρίσιμες πρώτες ύλες.....	41
Πίνακας 5: Περιβαλλοντικοί δείκτες επίδοσης ESG.....	51
Πίνακας 6: Κοινωνικοί δείκτες επίδοσης ESG.....	55
Πίνακας 7: Δείκτες επίδοσης ESG εταιρικής διακυβέρνησης.....	57
Πίνακας 8: ESG αξιολογήσεις.....	58
Πίνακας 9: Ισολογισμός.....	59
Πίνακας 10: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών ενεργητικού.....	60
Πίνακας 11: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών παθητικού.....	60
Πίνακας 12: Αποτελέσματα χρήσης.....	61
Πίνακας 13: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών αποτελεσμάτων χρήσης...	61
Πίνακας 14: Κατάσταση ταμειακών ροών.....	62
Πίνακας 15: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών κατάσταση ταμειακών ροών.....	63
Πίνακας 16: Αριθμοδείκτες.....	64
Πίνακας 17: Εκτίμηση πιθανότητας χρεοκοπίας με το υπόδειγμα Taffler.....	66

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Παραγωγή καθαρής ενέργειας.....	48
Διάγραμμα 2: Άμεσες και έμμεσες εκπομπές CO2 (Scope 1 & Scope 2).....	48
Διάγραμμα 3: Ποσότητες εκπομπών οξειδίου του αζώτου (NOx) και του θείου (SOx).....	49
Διάγραμμα 4: Επικίνδυνα απόβλητα.....	49
Διάγραμμα 5: Επαναχρησιμοποίηση νερού.....	50
Διάγραμμα 6: Συχνότητα συνολικών ατυχημάτων ανά 200.000 ώρες εργασίας για άμεσα εργαζομένους.....	52
Διάγραμμα 7: Συχνότητα συνολικών ατυχημάτων ανά 200.000 ώρες εργασίας για άμεσα και έμμεσα εργαζομένους.....	52
Διάγραμμα 8: Συνολική απασχόληση (άμεση & έμμεση)	53
Διάγραμμα 9: Κινητικότητα προσωπικού.....	53
Διάγραμμα 10: Ποσοστό γυναικών σε διοικητικές θέσεις.....	54
Διάγραμμα 11: Πρωτοβουλίες κοινωνικών πολιτικών.....	54
Διάγραμμα 12: Συνολικός αριθμός πολιτών που ωφελήθηκαν από κοινωνικές πολιτικές.....	54
Διάγραμμα 13: Διαχείριση κοινωνικών θεμάτων.....	55
Διάγραμμα 14: Πορεία μετοχής 2020 – 2021.....	68
Διάγραμμα 15: Ανοδική γραμμή τάσης.....	69
Διάγραμμα 16: Γραμμές στήριξης – αντίστασης.....	70
Διάγραμμα 17: Moving Average (22 ημερών).....	70
Διάγραμμα 18: Moving average convergence/divergence – MACD.....	72
Διάγραμμα 19: RSI και Moving Average.....	73
Διάγραμμα 20: On Balance Volume – OBV.....	74

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Χωρίς αμφιβολία, στη διαρκώς μεταβαλλόμενη σύγχρονη εποχή η σχέση μεταξύ επιχειρήσεων και κοινωνίας χαρακτηρίζεται από συνεχή αλληλεπίδραση. Πρόκειται στην ουσία για μία αμφίδρομη σχέση επιρροής η οποία έχει ως αποτέλεσμα κάθε μεταβολή στον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων να έχει πολύπλευρες επιπτώσεις στην κοινωνία.

Καθώς, λοιπόν, η σχέση αυτή είναι αμφίδρομη, οι επιχειρήσεις δίνουν μεγάλη έμφαση σε ενέργειες Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης διότι το οικονομικό αποτέλεσμά τους εξαρτάται άμεσα από το πρόσωπο το οποίο επιδεικνύουν στην κοινωνία. Συνεπώς, όχι μόνο μια επιχείρηση δεν μπορεί να είναι αδιάφορη για την κοινωνία στην οποία λειτουργεί αλλά πλέον η κατανόηση μεταβλητών όπως ο ανθρώπινος παράγοντας, η πολιτική διακυβέρνηση και η προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν εξίσου σημαντικά στοιχεία με την καθαυτή λογιστική – οικονομική μελέτη των οικονομικών αυτών οντοτήτων.

Ο σύγχρονος ρόλος που διαρκώς υιοθετούν όλο και περισσότερες επιχειρήσεις είναι όχι μόνο να ικανοποιούν τους μετόχους τους μέσω του τελικού οικονομικού αποτελέσματος αλλά να ικανοποιούν, ταυτοχρόνως, μέσω διαφόρων πρακτικών και ένα ακόμη ευρύ φάσμα ομάδων του εσωτερικού και του εξωτερικού τους περιβάλλοντος όπως οι εργαζόμενοι, οι πελάτες, οι προμηθευτές, οι ανταγωνιστές, τα συνδικάτα, διάφορες πολιτικές ομάδες, η κυβέρνηση της χώρας στην οποία λειτουργεί, οι εμπορικοί συνέταιροι, ομάδες ακτιβιστών κ.α..

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) αποτελεί στην ουσία την έκφραση της κοινωνικής υπευθυνότητας των επιχειρήσεων. Το εργασιακό περιβάλλον είναι μια από τις περιοχές που χρήζουν κοινωνικής υπευθυνότητας και στις οποίες οι επιχειρήσεις μπορούν να εφαρμόσουν συγκεκριμένα προγράμματα - πολιτικές Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Εικόνα 1: Corporate Social Responsibility

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ποικίλες δημοσιευμένες επιστημονικές έρευνες και επιστημονικά άρθρα κυκλοφορούν ελεύθερα στο διαδίκτυο σχετικά με την επίδραση των ESG δεικτών στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων και την προσέλκυση νέων επενδύσεων.

Πολλοί ήταν οι οικονομολόγοι – ερευνητές όπου πριν από δεκαετίες έκαναν αναφορά για τη σημασία της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στη φήμη και στα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων. Οι Bowen, Carroll, Freeman, Παπαχαλαράμπος Νικόλαος (2020), Leipziger, D. (2003), Haski - Leventhal et al. (2018), Donaldson και Preston (1995), Renneboog, Horst & Zhang (2007), Kocmanova, A., Docekalova, M., 2012, Giannopoulos και Sigbjornsen (2019) είναι μερικοί από τους ερευνητές οι οποίοι ανέλυσαν με ακρίβεια τις επιπτώσεις υιοθέτησης ESG πρακτικών από τις επιχειρήσεις και πολλά σημεία εξ αυτών αναλύονται στα επόμενα κεφάλαια.

Τα ευρήματα αυτών των ερευνών επαληθεύονται πλήρως και σύμφωνα με τις απόψεις σύγχρονων οικονομολόγων. Τρανό παράδειγμα αποτελεί η προσπάθεια εναρμόνισης των εισηγμένων στις κεφαλαιαγορές επιχειρήσεων με ESG πρακτικές σύμφωνα με οδηγούς που δημοσιεύουν τα χρηματιστήρια ανά τον κόσμο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Όπως τονίστηκε και παραπάνω στην ενότητα της περίληψης, στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση των μεθόδων – πρακτικών που υιοθετούν οι επιχειρήσεις στην καθημερινή λειτουργία τους στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης καθώς επίσης και ο βαθμός της επίδρασης του δείκτη ESG τόσο στην εσωτερική λήψη αποφάσεων όσο και στην προσέλκυση νέων επενδύσεων.

Ενέργειες – επενδύσεις που έχουν αποδέκτες το περιβάλλον, τον άνθρωπο και τη διακυβέρνηση του τόπου δεν αποτελούν ποσοτικές μεταβλητές οι οποίες μέσω γνωστών χρηματοοικονομικών μοντέλων μπορούν να δώσουν εκτίμηση απόδοσης αυτών των επενδύσεων σε χρηματικές μονάδες όπως κατά συνέπεια δε μπορούν να προβλέψουν την πιθανότητα συμβολής τους στη βελτίωση ή μη της φήμης των επιχειρήσεων.

Την τελευταία δεκαετία, εμφανίστηκε ο όρος ESG (Environment, Social, Government) μέσω του οποίου δημιουργήθηκαν ορισμένοι δείκτες αναφοράς οι οποίοι καταφέρνουν να ποσοτικοποιήσουν τις παραπάνω ενέργειες και να δώσουν μια σύγχρονη διάσταση στην ανάγνωση και στην ερμηνεία αυτών.

Ο σχεδιασμός της συγκεκριμένης εργασίας βασίζεται κυρίως στην εξαγωγή ποσοτικών αποτελεσμάτων μέσω την μελέτης περίπτωσης της εταιρείας ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. που θα ακολουθήσει και όχι ποιοτικών χαρακτηριστικών όπως η ικανοποίηση των εργαζομένων, η βελτίωση του ηθικού τους, η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πελατών, η βελτίωση της φήμης της επιχείρησης, η μείωση περιβαλλοντικών ρύπων κ.τ.λ.

Μέσω της έκθεσης βιώσιμης ανάπτυξης του έτους 2021 που δημοσίευσε η εταιρεία στην ιστοσελίδα της, γίνεται εκτενής αναφορά σε όλες τις ενέργειες Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης τις οποίες ακολούθησε και για τις τρεις διαστάσεις του ESG προκειμένου να επιτύχει θετικά οικονομικά και μη αποτελέσματα, εντός και εκτός της εταιρείας.

Έχοντας αντλήσει την οικονομική έκθεση της εταιρείας για το έτος 2021 από το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, θα προβούμε σε ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων του έτους 2021 όπου μέσω ορισμένων αριθμοδεικτών θα προσπαθήσουμε να συμπεράνουμε εάν η εταιρεία παρόλο που πραγματοποίησε επενδύσεις με σκοπό την ικανοποίηση περιβάλλοντος, κοινωνίας και της πολιτείας, εν τέλει είχε θετικά οικονομικά αποτελέσματα.

Επιπλέον, μέσω του εργαλείου MS Excel θα δημιουργηθούν πίνακες ποσοστών μεταβολής έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί σύγκριση των οικονομικών καταστάσεων του 2021 με τις αντίστοιχες του 2020 και να διερευνηθεί το κατά πόσο οι επενδύσεις αυτές οδήγησαν είτε σε μείωση των κερδών είτε ακόμη και σε ζημίες.

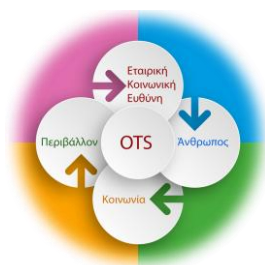
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

❖ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

ΟΡΙΣΜΟΣ – ΣΗΜΑΣΙΑ

Ο ακριβής ορισμός της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης δεν μπορεί εύκολα να οριστεί διότι εξαρτάται από πολλούς παράγοντες με κυριότερο τη φύση της δραστηριότητας της κάθε επιχείρησης. Αυτός είναι και ο λόγος που με μια απλή αναζήτηση στο διαδίκτυο συναντάμε ποικίλους ορισμούς. Η επίδραση της Ε.Κ.Ε. στους οικονομικούς στόχους των επιχειρήσεων έχει αποτελέσει σημαντικό πεδίο έρευνας επιστημόνων, οι οποίοι έφτασαν στο συμπέρασμα ότι πράγματι οι συνεισφορά τέτοιων ενεργειών στην αύξηση των κερδών και στη μεγιστοποίηση της φήμης της επιχείρησης είναι πολύ σημαντική. Την τελευταία δεκαετία, λόγω αύξησης των ανησυχιών για τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των επιχειρήσεων, η ανάγκη στροφής τους και σε άλλους τομείς πέραν αποκλειστικά της παραγωγικής τους δραστηριότητας κρίνεται επιτακτική. Παρόλα αυτά, η υιοθέτηση κοινωνικά υπεύθυνων συμπεριφορών από τις επιχειρήσεις απαιτεί έρευνα και μελέτη της φύσης της επιχείρησης, του τρόπου λειτουργίας της, της διοικητικής διάρθρωσής της, του προϊόντος ή της υπηρεσίας που παράγει, του τύπου των πελατών που απευθύνεται, του μεγέθους της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης που δημιουργεί και γενικότερα πολλών εξωτερικών μεταβλητών που αφορούν ολόκληρη την κοινωνία.

Οι επιχειρήσεις αποτελούν και αυτές αναπόσπαστα μέλη της κοινωνίας τα οποία οφείλουν να συμπεριφέρονται σύμφωνα με ορισμένες βασικές αρχές της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής ευθύνης και δε μπορεί να λειτουργούν χωρίς να υπολογίζουν τα χαρακτηριστικά του κοινωνικού συνόλου στο οποίο ανήκουν. Μέσα σε αυτό τον κύκλο συζητήσεων, υπήρξαν και αντιπαραθέσεις σχετικά με τον όρο Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη καθώς αρκετές εταιρείες προτιμούν να χρησιμοποιούν τον όρο της Εταιρικής Ευθύνης τονίζοντας ότι πρέπει να είναι γενικώς υπεύθυνες και όχι μόνο σε επίπεδο κοινωνίας.

Εικόνα 2: Ο κύκλος της Ε.Κ.Ε.

Ο ορισμός της Ε.Κ.Ε. χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα καθώς:

- i) μελετάται και εφαρμόζεται με ποικίλους τρόπους από διαφορετικές ομάδες ανθρώπων και
- ii) πρόκειται για δυναμικό φαινόμενο το οποίο διαρκώς μεταβάλλεται καθώς προκύπτουν νέα δεδομένα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό περιβάλλον.

Η υιοθέτηση πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης επηρεάζει τις καθημερινές επιχειρηματικές λειτουργίες και με αυτό τον τρόπο αφομοιώνεται στη συνολική στρατηγική της εταιρείας. Για τον λόγο αυτό, τα διοικητικά στελέχη πρώτα κατανοούν πλήρως τη στρατηγική κατεύθυνση της εταιρείας και μετέπειτα προβαίνουν στις όποιες νέες πρακτικές.

Η ευθύνη απέναντι στο περιβάλλον και την κοινωνία από τις μεγαλύτερες εταιρείες ορισμένων κλάδων ορισμένων χωρών είναι θεσμοθετημένη με νόμους εδώ και αρκετά χρόνια, ενώ ταυτοχρόνως από μόνες τους τείνουν να εφαρμόζουν ένα συνδυασμό κοινωνικών και περιβαλλοντικών πρακτικών που δε περιορίζεται εντός των νομικών δεσμεύσεών τους. Αντίθετα, οι δραστηριότητες κοινωνικής ευθύνης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επαφίονται κυρίως στις συγκεκριμένες ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων τους.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη κινείται σε ένα πολυδιάστατο πλαίσιο το οποίο περιλαμβάνει την κοινωνική, περιβαλλοντική, ηθική και φιλανθρωπική ευθύνη των επιχειρήσεων η οποία συνδέεται άμεσα με το είδος αυτών (μέγεθος, οργανωτική δομή, τομέας δραστηριοποίησης κ.α.).

Σύμφωνα με μια πρώτη προσέγγιση του Αμερικανού οικονομολόγου Howard Bowen (1953) δόθηκε ο πρώτος ορισμός της Ε.Κ.Ε. ως «η υποχρέωση των εταιρειών, μέσω κατάλληλων αποφάσεων, να επιτύχουν τους στόχους και τις αξίες που αναμένει η κοινωνία και να προβαίνουν στις επιθυμητές συγκεκριμένες ενέργειες, οι οποίες τελικά θα ενισχύσουν τη βιωσιμότητα της κοινωνίας στο σύνολό της» (Bowen, 1953).

26 έτη αργότερα, το 1979, δόθηκε ο πρώτος επίσημος ορισμός για την Ε.Κ.Ε. μέσω του συγγραφέα Archie B. Carroll σύμφωνα με τον οποίο «η ΕΚΕ περιλαμβάνει τις οικονομικές, νομικές, ηθικές και φιλανθρωπικές προσδοκίες που έχει η κοινωνία από τους οργανισμούς σε μια δεδομένη χρονική στιγμή» (Carroll, 1979).

Μέσω της Ε.Κ.Ε. αναδεικνύεται ο σημαντικότερος ρόλος που διαδραματίζουν οι επιχειρήσεις μέσα στην κοινωνία. Γεγονότα και καταστάσεις όπως η κλιματική αλλαγή και ανθρωπιστικές κρίσεις, αποτελούν πεδία εφαρμογής τέτοιων πρακτικών στα οποία η επιχείρηση προσφέρει πόρους και γνώσεις προκειμένου να βελτιωθούν.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ Ε.Κ.Ε.

Διάφορες προσεγγίσεις προκύπτουν σχετικά με τη συγκριτική αξιολόγηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μεταξύ των επιχειρήσεων. Πολλές εταιρείες μετρούν την κοινωνική

απόδοση των δικών τους κοινωνικών επενδύσεων κυρίως μέσω των ταμειακών ροών τους και στη συνέχεια δημοσιεύουν σχετικές εκθέσεις.

Τα αποτελέσματα αυτά οι επιχειρήσεις τα χρησιμοποιούν τόσο για μελέτη και εσωτερική αυτοβελτίωση όσο και για να τα συγκρίνουν με αποτελέσματα άλλων επιχειρήσεων. Ορισμένες εταιρείες κρίνουν ότι είναι καλύτερο να δρουν εντός κάποιων πλαισίων - οδηγιών, όπου κάποια πρότυπα πιστοποίησης τους επιτρέπουν να ελέγχουν την απόδοση της Ε.Κ.Ε. τους (Παπαχαράλαμπος, 2020). Με αυτό τον τρόπο, χρησιμοποιώντας εξωτερική συγκριτική αξιολόγηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης τους, είναι πολύ πιο εύκολο για τις επιχειρήσεις να συγκριθούν με άλλες του κλάδου τους και να εντοπιστούν οποιεσδήποτε δυσλειτουργίες στην απόδοσή τους.

Μέσω αυτού του συστήματος αξιολόγησης, υπάρχουν κάποιοι κώδικες όπου κατατάσσουν τις εταιρείες βάσει των ενεργειών Ε.Κ.Ε. και ακολούθως οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες σε κοινωνικά υπεύθυνους καταναλωτές και επενδυτές οι οποίοι εξετάζουν αυτά τα δεδομένα πριν προβούν σε αγορές ή επενδύσεις.

Ορισμένοι εξ αυτών είναι:

- Το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ.
- Τα πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.
- Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις Πολυεθνικές Εταιρείες.
- Το πρότυπο ISO 14001.
- Οργανισμός Global Reporting Initiative.
- Το πρότυπο SA 8000.
- Το πρότυπο AA 1000 Series.

Καθώς τα πρότυπα και οι δείκτες που περιγράφονται μέσω των παραπάνω κωδικών για την Ε.Κ.Ε. είναι πάρα πολλά, οι περισσότερες εταιρείες δυσκολεύονται να επιλέξουν τα καταλληλότερα για αυτές. Για την επίλυση αυτού του προβλήματος, καταγράφηκαν έξι διαφορετικοί τρόποι για την ταξινόμηση των προτύπων (Leipziger, 2003):

- Εστίαση (π.χ. στη διαδικασία ή/και στην απόδοση),
- Μέθοδος ανάπτυξης (μονομερής ή πολυμερής),
- Πεδίο εφαρμογής (κοινωνικό και περιβαλλοντικό),
- Ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. εργαζόμενοι ή/και μέτοχοι),
- Κλάδος παραγωγής και
- Γεωγραφική περιοχή.

Επιπλέον, βασική προϋπόθεση ορθής επιλογής των πιο σχετικών πλαισίων και προτύπων για μια εταιρεία, αποτελεί η κατανόηση από πλευράς διοικούντων, ερωτήσεων όπως οι κάτωθι:

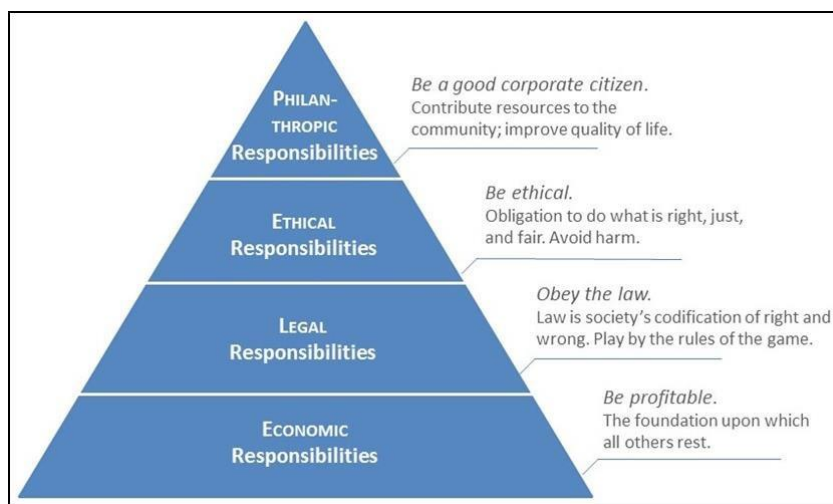
- Σε τι αποσκοπεί η συγκριτική αξιολόγηση;
- Σε ποιες ομάδες ενδιαφερομένων απευθυνόμαστε;
- Ποια θέματα απασχολούν τις ενδιαφερόμενες ομάδες;
- Με ποιο τρόπο προσεγγίζονται καλύτερα τα ενδιαφερόμενα μέρη;

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί πως υπάρχουν επιπλέον τρόποι αντίστοιχης ενημέρωσης όπως ορισμένοι κατάλογοι κατάταξης:

- Περιοδικό Fortune «Οι 100 Καλύτερες Εταιρείες Για Εργασία»
- Περιοδικό Forbes «Οι Εταιρείες με την Καλύτερη Φήμη στην ΕΚΕ»

Η ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΤΗΣ Ε.Κ.Ε.

Ο Archie B. Carroll (1979) δημιούργησε ένα γράφημα αναπαράστασης της Ε.Κ.Ε. το οποίο αποτελούνταν από τέσσερα επίπεδα. Αρκετά χρόνια αργότερα ο ερευνητής A.J. Gilbert Silvius (Gilbert, 2018) χρησιμοποίησε το πλαίσιο αυτό και απεικόνισε γραφικά την Ε.Κ.Ε. σε μορφή πυραμίδας. Επιπλέον, πρότεινε τον εξής ορισμό: «Η ΕΚΕ περιλαμβάνει τις οικονομικές, νομικές, ηθικές, εθελοντικές (φιλανθρωπικές) προσδοκίες που έχει η κοινωνία από τους οργανισμούς σε μια δεδομένη χρονική στιγμή».

Εικόνα 3: Η πυραμίδα των επιχειρηματικών ευθυνών του Carroll (Carroll, 2016)

Η οικονομική ευθύνη αποτελεί τη βάση της πυραμίδας καθώς πρόκειται για την πιο σημαντική ανάγκη των επιχειρήσεων. Ουσιαστικά, λοιπόν, η συγκεκριμένη πυραμίδα βασίζεται στο γεγονός ότι η επιχείρηση είναι οικονομικά υγιής και βιώσιμη. Σε αυτό το επίπεδο, ο Carroll ισχυρίστηκε ότι η κοινωνία προσδοκά από μια επιχείρηση να είναι οικονομικά επιτυχημένη, προσφέροντας προϊόντα ή/και υπηρεσίες με αξία για το κοινωνικό σύνολο, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, πραγματοποιώντας επενδύσεις, καταβάλλοντας τους φόρους που της αναλογούν στο κράτος και εν τέλει επιλύοντας όλες τις οικονομικές υποχρεώσεις που προκύπτουν και απαιτούνται έτσι ώστε να λειτουργεί και να προσφέρει (Beal, 2014).

Στο 2^ο επίπεδο συναντάμε τη νομική ευθύνη η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη νόμιμη λειτουργία της επιχείρησης σύμφωνα με τους κανόνες δικαίου και τις προσδοκίες της κυβέρνησης. Επιπλέον, σε αυτό το επίπεδο συμπεριλαμβάνεται η συμμόρφωση της επιχείρησης με τους διάφορους κρατικούς και τοπικούς κανονισμούς. Τέλος, στο επίπεδο της νομικής ευθύνης συμπεριλαμβάνεται και η άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας τηρώντας κάθε νομιμότητα μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων μερών.

Στο 3^ο επίπεδο συναντάμε την ηθική ευθύνη σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις λειτουργούν βάσει των κοινωνικών – ηθικών κανόνων και των κοινωνικών προτύπων του τύπου δραστηριοποίησής τους. Ωστόσο, καθώς περνάνε τα χρόνια πολλοί ηθικοί κανόνες παύουν να υφίστανται, κάποιοι απλώς εξελίσσονται και κάποιοι άλλοι νέοι δημιουργούνται. Οι επιχειρήσεις οφείλουν να παρακολουθούν αυτές τις εξελίξεις και να προσαρμόζουν ανάλογα τις δραστηριότητές τους.

Στο 4^ο επίπεδο συναντάμε την εθελοντική ευθύνη με επίκεντρο την φιλανθρωπία. Κατ' ορισμού η φιλανθρωπία είναι η επιθυμία προσφοράς και συμμετοχής σε κοινωνικές δραστηριότητες οι οποίες δεν ορίζονται από το νόμο και δεν είναι υποχρεωτικές.

Σύμφωνα με τον Carroll, οι επιχειρήσεις πρέπει να εξετάζουν συνολικά της ευθύνες της πυραμίδας και όχι ξεχωριστά την καθεμία καθώς η Ε.Κ.Ε. σχετίζεται με πρακτικές – δράσεις οι οποίες εκπληρώνουν συνολικά και τα τέσσερα συστατικά μέρη. Η μαθηματική έκφραση του παραπάνω ορισμού, όπως διατυπώθηκε από τον Carroll, είναι η εξής:

Συνολική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη =

Οικονομικές Ευθύνες + Νομικές Ευθύνες + Ηθικές Ευθύνες + Φιλανθρωπικές Ευθύνες.

ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Όπως τονίστηκε και παραπάνω, κάθε επιχείρηση υιοθετεί διαφορετικές τακτικές – δράσεις ως προς τον τρόπο άσκησης της Ε.Κ.Ε. ανάλογα με την κεντρική επιχειρηματική της αποστολή. Στη βιβλιογραφία αυτό αναφέρεται ως «στρατηγική ΕΚΕ». Σύμφωνα με τους Haski - Leventhal et al. (2018), στρατηγική Ε.Κ.Ε. ορίζεται «η ενσωμάτωση μιας ολιστικής προοπτικής ΕΚΕ στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού και των κύριων λειτουργιών μιας επιχείρησης με τρόπο τέτοιο ώστε η επιχείρηση να διοικείται προς το συμφέρον ενός ευρέως συνόλου ενδιαφερομένων μερών για να επιτευχθεί οικονομική και κοινωνική αξία στο μέγιστο βαθμό (μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση)».

Κάθε απόφαση λαμβάνεται με υπεύθυνη και ηθική σκέψη. Κάθε εργαζόμενος από την ανώτατη έως την κατώτατη διοίκηση ενστερνίζεται τις αξίες της ΕΚΕ και της ηθικής ενεργώντας με βάση αυτές έτσι ώστε η Ε.Κ.Ε. να ενσωματωθεί σε όλα τα επίπεδα της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις, πέραν του αυτονόητου στόχου επίτευξης οικονομικών αποτελεσμάτων, αναπτύσσουν επιπλέον στρατηγικές Ε.Κ.Ε. έτσι ώστε να καταφέρουν να πετύχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην κοινωνία.

Οι στρατηγικές αυτές προϋποθέτουν ότι οι επιχειρήσεις συμπεριφέρονται με ηθική και υπευθυνότητα σε όλες τις κύριες λειτουργίες τους. Για να είναι επιτυχημένες αυτές οι στρατηγικές, οι επιχειρήσεις οφείλουν να κατανοήσουν ότι η κοινωνική αξία που παράγουν είναι εξίσου σημαντική με την παραγωγή προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών. Σημαντικό στοιχείο διερεύνησης της καταλληλότερης στρατηγικής για μια επιχείρηση αποτελεί η αναζήτηση εκείνων των καινοτόμων μεθόδων που ικανοποιούν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Όλες οι επιχειρήσεις έχουν τα δικά τους ενδιαφερόμενα μέρη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη, είτε του εσωτερικού είτε του εξωτερικού περιβάλλοντος, ασκούν επιρροή στις επιχειρήσεις και φέρουν ευθύνη για το συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα. Συνεπώς, σημαντικό κομμάτι της υπεύθυνης διοίκησης αποτελεί η κατανόηση των αναγκών και των συμφερόντων τους.

Η παραπάνω προσέγγιση έρχεται σε αντίθεση με τη «Θεωρία των μετόχων της επιχείρησης» η οποία κυριάρχησε τη δεκαετία του 1960 και θεωρούσε ότι κύριο μέλημα των επιχειρήσεων είναι η μεγιστοποίηση της αξίας για τους μετόχους της (Donaldson και Preston, 1995).

Τα εσωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνουν τους ιδιοκτήτες – μετόχους, τη διοίκηση, και τους εργαζόμενους – τα συνδικάτα εργαζομένων. Τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνουν άτομα και ομάδες ατόμων που δεν έχουν άμεση επίδραση με την παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης αλλά είναι αυτοί που διαμορφώνουν το τελικό οικονομικό αποτέλεσμα και τη φήμη αυτής. Πιο συγκεκριμένα, αυτές οι ομάδες αφορούν καταναλωτές, προμηθευτές, τους ανταγωνιστές τις κυβερνήσεις και γενικότερα ολόκληρη την κοινωνία.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Η υιοθέτηση στρατηγικών Ε.Κ.Ε. γεννά σχετικά ζητήματα που αφορούν την καθημερινότητα των ατόμων τόσο εντός όσο και εκτός επιχείρησης. Όσον αφορά την εσωτερική Ε.Κ.Ε. τα ζητήματα που απασχολούν τους εργαζόμενους αφορούν, μεταξύ άλλων, το ευχάριστο περιβάλλον εργασίας, τη σωστή σχέση μεταξύ αυτών και της διοίκησης και την τήρηση των νόμων ως προς τις συνθήκες απασχόλησης. Σχετικά με την εξωτερική Ε.Κ.Ε. και συγκεκριμένα με την περίπτωση των προμηθευτών, προκύπτουν ζητήματα όπως ότι και αυτοί με τη σειρά τους αντιμετωπίζουν τους εργαζόμενους τους και το περιβάλλον τους με τρόπο που ταυτίζεται με την Ε.Κ.Ε. της εταιρείας. Επιπλέον, στην περίπτωση των καταναλωτών προκύπτουν ζητήματα όπως η ασφάλεια των προς πώληση προϊόντων. Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί και η τάση των καταναλωτών να αγοράζουν προϊόντα που είναι περιβαλλοντικά και κοινωνικά υπεύθυνα. Συμπερασματικά, οι στρατηγικές Ε.Κ.Ε. για να υλοποιηθούν αποτελεσματικά απαιτούν την ουσιαστική συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

Εικόνα 4: Οι ποικίλες ευθύνες των επιχειρηματιών στη σύγχρονη κοινωνία

❖ ΔΕΙΚΤΕΣ ESG (Environment, Social, Government)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Όπως τονίστηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο όπου αναλύσαμε τα βασικά ζητήματα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, στη σύγχρονη εποχή που διανύουμε έπαψε το οικονομικό αποτέλεσμα μιας επένδυσης να είναι το κυρίαρχο ζήτημα των επιχειρήσεων. Ο λόγος έγκειται στο γεγονός ότι στην πράξη η υιοθέτηση δράσεων Ε.Κ.Ε. αποτελούν από μόνες τους σημαντικότερη επένδυση η οποία επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το τελικό οικονομικό αποτέλεσμα. Έχοντας ως γνώμονα τα παραπάνω, τα διοικητικά στελέχη πολλών εταιρειών, πέραν των παραδοσιακών χρηματοοικονομικών αναλύσεων, λαμβάνουν σοβαρά υπόψη κάποιους παράγοντες περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και εταιρικής διακυβέρνησης.

Καθώς την τελευταία δεκαετία επικρατεί ολοένα και περισσότερο η έννοια του Κοινωνικά Υπεύθυνου Πελάτη ο οποίος στρέφεται σε προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, στην κοινωνία και στην εταιρική διακυβέρνηση, προκύπτει ως αποτέλεσμα και η έννοια της Κοινωνικά Υπεύθυνης Επένδυσης από την πλευρά των επιχειρήσεων. Σε μια Κοινωνικά Υπεύθυνη Επένδυση λαμβάνονται επιχειρηματικές αποφάσεις μέσα σε ένα πλαίσιο τόσο εσωτερικής χρηματοοικονομικής ανάλυσης της επιχείρησης όσο και των εξωτερικών περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων. Παρόλα αυτά, οι επιχειρήσεις πριν κάνουν μια Κ.Υ.Ε. πραγματοποιούν διάφορους επενδυτικούς ελέγχους έτσι ώστε να τεκμηριωθεί ότι τηρούνται τα οποιαδήποτε περιβαλλοντικά, κοινωνικά και ηθικά κριτήρια έχει θέσει. Έχει αποδειχθεί, άλλωστε, ότι τηρουμένων σχετικών κριτηρίων, οι επιχειρήσεις οδηγούνται σε καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα και μειώνεται ο επιχειρηματικός κίνδυνος.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ESG

Όπως τονίστηκε και παραπάνω με τον όρο των Κοινωνικά Υπεύθυνων Επενδύσεων εννοούμε την υιοθέτηση πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον και ολόκληρη την κοινωνία. Εδώ, όμως, προέκυψε το ζήτημα της μέτρησης και κατά συνέπεια της ποσοτικοποίησης αυτών. Το συγκεκριμένο πρόβλημα έρχονται να λύσουν οι ESG δείκτες.

Ήδη από το 1990, στον κλάδο του λιανικού εμπορίου, είχε δημιουργηθεί ο κοινωνικός δείκτης KLD 400 (πλέον ονομάζεται MSCI KLD 400). Ο MSCI KLD 400, γνωστός πλέον και ως Domini 400 Social Index, είναι ένας κεφαλαιοποιημένος χρηματιστηριακός δείκτης 400 εταιρειών εισηγμένων στο χρηματιστήριο οι οποίες πληρούν συγκεκριμένα περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα. Λίγα χρόνια αργότερα και πιο συγκεκριμένα το 2004 με πρωτοβουλία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ξεκίνησαν οι μελέτες έτσι ώστε να βρεθεί ο τρόπος να ενσωματωθεί το ESG στις κεφαλαιαγορές. Ο λόγος ήταν ότι σύμφωνα με τη μελέτη “Who Cares Wins” που παρουσιάστηκε το 2005, αποδείχτηκε ότι η ενσωμάτωση των ESG δεικτών στις αγορές κεφαλαίου όχι μόνο οδηγεί σε περισσότερο βιώσιμες εταιρείες αλλά επιφέρει και θετικά αποτελέσματα για τις ίδιες τις κοινωνίες.

Αρχικά, οι επενδυτές ήταν επιφυλακτικοί ως προς την υιοθέτηση των συγκεκριμένων δεικτών ESG θεωρώντας πως μοναδικός στόχος ήταν η μεγιστοποίηση της αξίας των μετοχών τους αδιαφορώντας για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Στην πορεία, όμως, αντιλήφθηκαν και οι ίδιοι ότι η μεγιστοποίηση του κέρδους τους εξαρτάται άμεσα και από τις πρακτικές Ε.Κ.Ε. που θα υιοθετήσουν. Έως και σήμερα, τα περισσότερα επενδυτικά funds στρέφονται σε Κοινωνικά Υπεύθυνες Επενδύσεις ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται πως και οι ίδιες οι επιχειρήσεις αυξάνουν τις ροές διαθέσιμων κεφαλαίων τους σε αυτές τις πρακτικές.

Σημαντική συνεισφορά σε αυτή τη νέα τάση επενδύσεων έχει η συνεχής τεχνολογική ανάπτυξη όπου πλέον η συλλογή και η επεξεργασία δεδομένων, μέσω μαθηματικών μοντέλων, γίνεται πολύ εύκολα και φθηνά.

Σύμφωνα με αναφορά των Financial Times (Sept. 2019), τα funds βιώσιμων επενδύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση αύξησαν τα περιουσιακά τους στοιχεία από 540 δις € το 2017 σε 685 δις. € το 2018. Κατά συνέπεια, εξαιτίας αυτής της στροφής προς το περιβάλλον και την κοινωνία, άρχισαν και οι ίδιες οι κυβερνήσεις να προσαρμόζουν ανάλογα τις θεσμικές διαδικασίες τους.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ESG – ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Η ενσωμάτωση ESG κριτηρίων αποτελεί ένα διεθνώς εξελισσόμενο μοντέλο λειτουργίας των επιχειρήσεων στην επενδυτική διαδικασία. Το μοντέλο αυτό, προσφέρει ταυτόχρονα και οικονομικά αποτελέσματα (δυνατότητα αξιοποίησης επενδυτικών ευκαιριών) όσο και κοινωνικά – περιβαλλοντικά αποτελέσματα (ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου και προστασία του περιβάλλοντος). Η απόδοση των ESG δεικτών εξαρτάται

άμεσα από το βαθμό μελέτης και ενασχόλησης στις κατευθύνσεις Περιβάλλον, Κοινωνία και Εταιρική Διακυβέρνηση.

- **Περιβαλλοντικοί παράγοντες:** Βαθμός υιοθέτησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, εξοικονόμηση φυσικών πόρων, μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα – φωσφόρου – αζώτου, μείωση μόλυνσης υδάτων μέσω σωστής επεξεργασίας των λυμάτων, πολιτικές ανακύκλωσης κ.τ.λ.
- **Κοινωνικοί παράγοντες:** Διαχείριση εργασιακών – ανθρώπινων σχέσεων (πελάτες, προμηθευτές κ.τ.λ.), κατάρτιση εργαζομένων (On The Job Training), πρόληψη φαινομένων βίας και σεξουαλικών παρενοχλήσεων, εξασφάλιση δημόσιας υγείας, πρόληψη εργασιακών ατυχημάτων, συνεχής επικοινωνία με τις τοπικές κοινότητες, προστασία κοινωνικών μειονοτήτων, ισότητα των φύλων κ.τ.λ.
- **Παράγοντες εταιρικής διακυβέρνησης:** Συμμόρφωση στα ισχύοντα θεσμικά πλαίσια και τους νόμους του κράτους, διαφάνεια συναλλαγών, ευθύνες και υποχρεώσεις διοικητικών στελεχών κ.τ.λ.

Τη μελέτη, λοιπόν, όλων αυτών των παραγόντων την ποσοτικοποιούν οι ESG δείκτες. Συνεπώς, παρόλο που παλαιότερα όλοι αυτοί οι παράγοντες θεωρούνταν ότι δε συμμετέχουν στο οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης, αποδεικνύεται έμπρακτα ότι συνδέονται με τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων.

ΔΕΙΚΤΕΣ ESG ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η θέση της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό ranking επίδοσης των ESG δεικτών δείχνει να υστερεί σε σχέση με πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Καλύτερη επίδοση εμφανίζεται στις κοινωνικές πρακτικές, ενώ ακολούθως εμφανίζονται οι επιδόσεις τήρησης κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος. Στη χειρότερη κατάσταση φαίνεται να είναι η τήρηση κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης, που εξηγείται κυρίως λόγω του ανεπαρκούς ελέγχου από πλευράς της πολιτείας.

Η μέτρηση αυτών των δεικτών είναι υψίστης σημασίας για την τοποθέτηση της χώρας στις διεθνείς αγορές. Οι επενδυτές απαιτούν πλέον τόσο ποιοτική όσο και ποσοτική πληροφορία έτσι ώστε να λάβουν αποφάσεις διάθεσης των κεφαλαίων τους. Η δημοσιοποίηση αυτών των πληροφοριών γίνεται με κοινό παρονομαστή για όλες τις επιχειρήσεις έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η σύγκριση μεταξύ των ανταγωνιστών κάθε κλάδου.

Η Ελλάδα ακολουθεί κάποια από τα κυριότερα διεθνή πλαίσια αναφοράς, σχετικά με την κατηγοριοποίηση και δημοσιοποίηση αυτών των δεδομένων όπως:

- To Sustainability Accounting Standards Board (SASB)
- Η πρωτοβουλία Global Reporting Initiative (GRI)
- To Carbon Disclosure Project (CDP)
- To Sustainable Stock Exchanges (SSE)

Οι ίδιες οι κυβερνήσεις των κρατών προάγουν την ανάγκη ενίσχυσης και βελτίωσης της δημοσιοποίησης πληροφοριών που αφορούν θέματα βιώσιμης ανάπτυξης. Η Οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (NFRD) 2014/95/ΕΕ, το Ευρωπαϊκό σύστημα ταξινόμησης για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες (EU Taxonomy) και η επικείμενη Οδηγία για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για την εταιρική βιωσιμότητα (CSRD) αποτελούν κάποιες από τις υποχρεωτικές απαιτήσεις που επιβάλλουν οι κυβερνήσεις με σκοπό τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών εταιρικών πληροφοριών. Η ανάγκη δημοσιοποίησης αυτών των πληροφοριών εξελίσσεται συνεχώς έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στη διαφάνεια της αγοράς.

Στην Ελλάδα, έχοντας ως στόχο την υποστήριξη των επιχειρήσεων για τη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων που δημοσιοποιούν, το Χρηματιστήριο Αθηνών έχει αναπτύξει μια μεθοδολογία όπου κατατάσσει τα ESG ζητήματα με βάση τον κλάδο όπου δραστηριοποιείται μία επιχείρηση, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του SASB. Στη μεθοδολογία, αυτή, περιγράφονται οι βασικοί και προηγμένοι δείκτες, τους οποίους θα πρέπει όλες οι εταιρείες, ανεξαρτήτως κλάδου, να δημοσιοποιούν σύμφωνα με τους σχετικούς ευρωπαϊκούς και εθνικούς κανονισμούς. Επιπλέον, η μεθοδολογία αυτή στηρίζεται στις πρακτικές που αναφέρονται στις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων SASB και των πλαισίων υποβολής εκθέσεων, όπως οι GRI, IIRC, TCFD, CDP, UNGC και GSC, καθώς και οι σχετικοί κανονισμοί όπως NFRD, SFDR και ο ΕΚΕΔ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ESG

Οι πληροφορίες οι οποίες δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις έχουν τα εξής απαραίτητα χαρακτηριστικά:

- **Ποιότητα:** Οι εταιρείες οφείλουν να κάνουν γνωστή στο κοινό τη μεθοδολογία μέσω της οποίας ποσοτικοποιούν τα στοιχεία που δημοσιοποιούν, εξηγώντας τον τρόπο σύνδεσης της χρηματοοικονομικής επίδοσής τους και των λοιπών παραγόντων του περιβάλλοντός τους.
- **Αμεροληψία:** Οι εταιρείες οφείλουν να μη συγκαλύπτουν τα λιγότερο ευνοϊκά δεδομένα, αλλά αντιθέτως να διασφαλίζουν ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες που είναι αντικειμενικές.
- **Πεδίο αναφοράς:** Οι εταιρείες οφείλουν να δημοσιοποιούν δεδομένα που καλύπτουν όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων τους. Επιπλέον, σε περίπτωση ύπαρξης ομίλων ενθαρρύνεται η παροχή δεδομένων τόσο της μητρικής εταιρείας όσο και των θυγατρικών που εμφανίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.
- **Ευθύνη και Εποπτεία:** Οι διοικήσεις των εταιριών οφείλουν να συμμετέχουν ενεργά στον προσδιορισμό των στρατηγικών ESG και τον καθορισμό των κύριων δεικτών επίδοσης (KPI), καθώς επίσης και να παρακολουθούν διαρκώς την επίδοσή τους.

- **Διασφάλιση ακρίβειας πληροφοριών:** Οι διοικήσεις των εταιριών οφείλουν να διασφαλίζουν το περιεχόμενο των εκθέσεων τους για την ενίσχυση της αξιοπιστίας τους. Τονίζεται ήδη ότι μελλοντικά, θα απαιτείται η διασφάλιση της ακρίβειας των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών σύμφωνα με την οδηγία CSRD.
- **Μορφή και προσβασιμότητα:** Οι εταιρείες οφείλουν να διασφαλίζουν, μεταξύ άλλων, τα κανάλια μέσω των οποίων μεταφέρονται στα ενδιαφερόμενα μέρη οι πληροφορίες για τα ζητήματα ESG. Τέτοια κανάλια αποτελούν οι ετήσιες εκθέσεις, εκθέσεις βιώσιμης ανάπτυξης, εταιρικές ιστοσελίδες κ.τ.λ..
- **Χρονοδιάγραμμα:** Οι εταιρείες οφείλουν να δημοσιεύουν τις ESG επιδόσεις τους κάθε χρόνο εντός έξι μηνών από το τέλος της οικονομικής τους χρήσης.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΔΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

Σύμφωνα με το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, η προτεινόμενοι δείκτες διακρίνονται στους γενικούς δείκτες που αφορούν την οικονομία στο σύνολό της καθώς επίσης και τους κλαδικούς δείκτες οι οποίοι εξειδικεύονται σε κάθε κλάδο της οικονομίας ξεχωριστά.

Οι γενικοί δείκτες, με τη σειρά τους διακρίνονται σε βασικούς και προηγμένους. Για κάθε δείκτη υπάρχουν οδηγίες δημοσιοποίησης, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις να κατανοήσουν πλήρως το είδος των πληροφοριών που απαιτείται να δημοσιεύουν.

Καθώς τα ουσιαστικά θέματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις διαφέρουν από κλάδο σε κλάδο, τόσο οι διοικήσεις των εταιριών όσο και οι εν δυνάμει επενδυτές χρησιμοποιούν κλαδικούς δείκτες για την αξιολόγηση αυτών. Μέσω αυτών, οι ελληνικές εισηγμένες εταιρείες κατανοούν ζητήματα υψίστης στρατηγικής σημασίας για τον κλάδο τους και γίνεται σαφές πως η βελτίωση αυτών οδηγεί σε καλύτερη χρηματοοικονομική επίδοση.

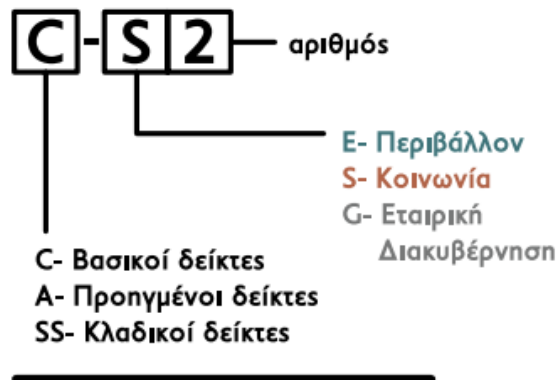
ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

- **Βασικοί δείκτες (Core Metrics):** Αφορούν το γενικό χαρακτήρα των ESG ζητημάτων και συνεπώς η δημοσιοποίησή τους συνιστάται σε όλες τις επιχειρήσεις.
- **Προηγμένοι δείκτες (Advanced Metrics):** Αφορούν πιο σύνθετα ESG ζητήματα. Μέσω αυτών, δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις που έχουν ήδη ενσωματώσει τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης στη στρατηγική τους να κατανοήσουν το έως τώρα έργο τους και να βελτιώσουν την επίδοση και τον τρόπο δημοσιοποίησής τους.

ΚΛΑΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (SECTOR-SPECIFIC METRICS)

Πρόκειται για δείκτες οι οποίοι δημιουργήθηκαν ειδικά για τους κλάδους που εκπροσωπούνται στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Μέσω των κλαδικών δεικτών οι εταιρείες λαμβάνουν μια σαφή εικόνα των κινδύνων βιώσιμης ανάπτυξης που αντιμετωπίζουν στον κλάδο που δραστηριοποιούνται.

ΔΟΜΗ ID ΔΕΙΚΤΩΝ

Εικόνα 5: Δομή ID Δεικτών

❖ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (CORE METRICS)

Οι βασικοί δείκτες συνίσταται να δημοσιοποιούνται με τον κάτωθι τρόπο. Επιπλέον, τονίζεται ότι πρέπει να δημοσιοποιούνται και όλα τα εργαλεία και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τους υπολογισμούς.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη
Περιβάλλον	C-E1	Άμεσες εκπομπές (Scope 1)
	C-E2	Έμμεσες εκπομπές (Scope 2)
	C-E3	Ενεργειακή κατανάλωση και παραγωγή
Κοινωνία	C-S1	Συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών
	C-S2	Γυναίκες εργαζόμενες
	C-S3	Γυναίκες εργαζόμενες σε διευθυντικές θέσεις
	C-S4	Κινητικότητα προσωπικού
	C-S5	Κατάρτιση εργαζομένων
	C-S6	Πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων
	C-S7	Συλλογικές συμβάσεις εργασίας
	C-S8	Αξιολόγηση προμηθευτών
Εταιρική Διακυβέρνηση	C-G1	Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου
	C-G2	Εποπτεία βιώσιμης ανάπτυξης
	C-G3	Ουσιαστικά θέματα
	C-G4	Πολιτική βιωσιμότητας
	C-G5	Πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας
	C-G6	Πολιτική ασφάλειας δεδομένων

Πίνακας 1: Βασικοί δείκτες (Core metrics)

➤ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

✓ C-E1: Άμεσες εκπομπές (Scope 1)

Ως άμεσες εκπομπές αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου (Scope 1) ορίζονται οι εκπομπές που προέρχονται από πηγές της εταιρείας όπως η καύση υλικών κατά την παραγωγική διαδικασία καθώς και τα καυσαέρια των οχημάτων της. Μέσω του δείκτη C-E1, οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις μεικτές άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (Scope 1) σε τόνους ισοδύναμου CO₂ (tCO₂ e). Επιπλέον οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν και την ένταση των άμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Scope 1).

Στις άμεσες εκπομπές (Scope 1) περιλαμβάνονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που αναφέρονται στο πρωτόκολλο του Κιότο. Ειδικότερα προσδιορίζονται εκπομπές από πηγές όπως:

- Παραγωγή ηλεκτρισμού, θέρμανσης, ψύξης και ατμού
- Φυσική ή χημική επεξεργασία
- Μεταφορά υλικών, προϊόντων, αποβλήτων, εργαζομένων και επιβατών
- Διαφεύγουσες εκπομπές

Σημαντική επισήμανση αποτελεί ότι στα παραπάνω δε περιλαμβάνονται άμεσες εκπομπές CO₂ που προέρχονται από καύση βιομάζας.

Οι μεικτές άμεσες εκπομπές αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου (Scope 1) υπολογίζονται μέσω ορισμένων κατάλληλων προτύπων όπως το Greenhouse Gas Protocol Corporate and Accounting Standard. Αφότου, λοιπόν, υπολογιστούν οι μεικτές άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η συνολική ένταση των άμεσων εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου υπολογίζεται ως εξής:

Ένταση άμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (tCO₂ e) =

Άμεσες εκπομπές σε τόνους ισοδύναμου CO₂ / Συντελεστής κανονικοποίησης

Ο συντελεστής κανονικοποίησης παρουσιάζεται συνήθως ως τα έσοδα μιας επιχείρησης (ανά ένα εκατομμύριο ευρώ). Παρόλα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλοι παρονομαστές, όπως η αξία της επιχείρησης, η μονάδα προϊόντος που πουλήθηκε, η μονάδα παραγωγής κ.τ.λ.

✓ **C-E2: Έμμεσες εκπομπές (Scope 2)**

Ως έμμεσες εκπομπές αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου (Scope 2) ορίζονται οι εκπομπές αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου που προέρχονται από την παραγωγή της αγορασμένης ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνει η επιχείρηση. Μέσω του δείκτη C-E2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις μεικτές έμμεσες εκπομπές αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου (Scope 2) σε τόνους ισοδύναμου CO₂. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν την ένταση των έμμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Scope 2).

Στις έμμεσες εκπομπές (Scope 2) περιλαμβάνονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που αναφέρονται στο πρωτόκολλο του Κιότο. Οι επιχειρήσεις οφείλουν να υπολογίζουν τις μεικτές έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (Scope 2) μέσω ορισμένων κατάλληλων προτύπων όπως το Greenhouse Gas Protocol Corporate and Accounting Standard. Αφότου, λοιπόν, υπολογιστούν οι μεικτές έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η συνολική ένταση των έμμεσων εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου υπολογίζεται ως εξής:

Ένταση έμμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (tCO₂ e) = Έμμεσες εκπομπές σε τόνους ισοδύναμου CO₂ / Συντελεστής κανονικοποίησης

Ο συντελεστής κανονικοποίησης παρουσιάζεται συνήθως ως τα έσοδα μιας επιχείρησης (ανά ένα εκατομμύριο ευρώ). Παρόλα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλοι παρονομαστές, όπως η αξία της επιχείρησης, η μονάδα προϊόντος που πουλήθηκε, η μονάδα παραγωγής κ.τ.λ.

✓ **C-E3: Ενεργειακή κατανάλωση και παραγωγή**

Μερικά παραδείγματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι η αιολική, η ηλιακή, η υδροηλεκτρική, η γεωθερμική, η βιομάζα κ.τ.λ.. Αντίθετα, παραδείγματα μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αποτελούν ο άνθρακας, το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, η ηλεκτρική ενέργεια, η θέρμανση, η ψύξη, ο ατμός κ.τ.λ..

Με τον όρο ποσότητα ενέργειας που καταναλώνεται αναφερόμαστε στη συνολική κατανάλωση αγορασμένης ή παραγόμενης ενέργειας από τις ίδιες τις επιχειρήσεις από ανανεώσιμες και μη ανανεώσιμες πηγές.

Με τον όρο ποσότητα ενέργειας που παράγεται αναφερόμαστε στη συνολική ποσότητα ενέργειας που παράγεται τόσο από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όσο και από μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Μέσω του δείκτη C-E3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν:

- Τη συνολική ποσότητα ενέργειας που καταναλώθηκε εντός του οργανισμού σε MWh
- Το ποσοστό της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκε (%)
- Το ποσοστό της ενέργειας που καταναλώθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές (%)
- Τη συνολική ποσότητα παραγόμενης ενέργειας, σε MWh
- Το ποσοστό της ενέργειας που παράχθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές (%)

Η συνολική κατανάλωση ενέργειας μιας επιχείρησης υπολογίζεται ως εξής:

Συνολική κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού (MWh) =

(Κατανάλωση μη ανανεώσιμων καυσίμων)

+ (Κατανάλωση ανανεώσιμων καυσίμων)

+ (ηλεκτρική ενέργεια, ενέργεια για θέρμανση, ενέργεια για ψύξη και τηλεθέρμανση που αγοράστηκαν για κατανάλωση)

+ (ηλεκτρική ενέργεια, ενέργεια για θέρμανση, ενέργεια για ψύξη και τηλεθέρμανση που παράχθηκαν από την ίδια την εταιρεία και δεν καταναλώθηκαν)

- (ηλεκτρική ενέργεια, ενέργεια για θέρμανση, ενέργεια για ψύξη και τηλεθέρμανση που πουλήθηκαν)

Το συνολικό ποσοστό της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκε υπολογίζεται ως εξής:

Ποσοστό της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκε (%) =

(Ηλεκτρική ενέργεια που αγοράστηκε για κατανάλωση (MWh) / Συνολική κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού (MWh)) X 100

Το συνολικό ποσοστό της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές υπολογίζεται ως εξής:

Ποσοστό της ενέργειας που καταναλώθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές(%)=

(Κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας / Συνολική κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού (MWh)) X 100

Η συνολική παραγωγική ενέργεια υπολογίζεται ως εξής:

Συνολική παραγωγή ενέργειας (MWh) =

Μη ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια, καύσιμο, θέρμανση και τηλεθέρμανση που παράγεται

+ Ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια, καύσιμο, θέρμανση και τηλεθέρμανση

Το ποσοστό της ενέργειας που παράχθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές υπολογίζεται ως εξής:

Ποσοστό της ενέργειας που παράχθηκε από ανανεώσιμες πηγές(%)=

(Ενέργεια που παράχθηκε από ανανεώσιμες πηγές / Συνολική παραγωγή ενέργειας) X 100

➤ *ΚΟΙΝΩΝΙΑ*

✓ **C-S1: Συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών**

Με τον όρο συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών αναφερόμαστε στη διαδικασία αλληλεπίδρασης μεταξύ επιχείρησης και κοινωνίας. Μέσω του δείκτη C-S1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν ποια είναι τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη τους και ποια είναι η προσέγγισή τους σχετικά με τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση.

Αναλυτικότερα, οι επιχειρήσεις οφείλουν να δημοσιοποιούν τις εξής πληροφορίες:

- Ποιες είναι οι κύριες ομάδες ενδιαφερόμενων μερών και με ποια διαδικασία προσδιορίστηκαν
- Ποιος είναι ο βαθμός αυτής της αλληλεπίδρασης με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε επίπεδο διοίκησης και κατά πόσο τα συμφέροντα των βασικών ενδιαφερόμενων μερών είναι αντικείμενο συζήτησης και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων των Διοικητικών Συμβουλίων (Δ.Σ.).
- Ποιος είναι ο σκοπός αυτής της αλληλεπίδρασης και με ποιο τρόπο οι επιχειρήσεις επιδιώκουν να επιτύχουν ουσιαστική αλληλεπίδραση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Ποια είναι τα βασικά ζητήματα που προκύπτουν σε κάθε ομάδα ενδιαφερόμενων μερών.

- Ποια είναι η ανταπόκριση των επιχειρήσεων μέσω των ενεργειών που αναπτύχθηκαν.

Επιπλέον, οι επιχειρήσεις οφείλουν να συμπεριλαμβάνουν και μια περιγραφή της διαδικασίας που ακολούθησαν σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης κινδύνων και ευκαιριών που αφορούν τα συμφέροντα και τα δικαιώματα της κοινότητας.

✓ **C-S2: Γυναίκες εργαζόμενες**

Με τον όρο γυναίκες εργαζόμενες αναφερόμαστε στο συνολικό αριθμό των γυναικών που απασχολούνται σε μια επιχείρηση. Μέσω του δείκτη C-S2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το συνολικό ποσοστό (%) των γυναικών εργαζομένων. Ο συγκεκριμένος δείκτης υπολογίζεται ως το πηλίκο του συνολικού αριθμού των γυναικών σε μια επιχείρηση με τον μέσο όρο του συνολικού αριθμού των εργαζομένων (άνδρες και γυναίκες) και πολλαπλασιάζοντας στη συνέχεια τον αριθμό αυτό επί 100, ώστε να προκύψει το ποσοστό.

✓ **C-S3: Γυναίκες εργαζόμενες σε διευθυντικές θέσεις**

Με τον όρο γυναίκες εργαζόμενες σε διευθυντικές θέσεις αναφερόμαστε στον αριθμό των γυναικών εργαζομένων που βρίσκονται στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές. Μέσω του δείκτη C-S3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το ποσοστό των γυναικών σε διευθυντικές θέσεις. Ο συγκεκριμένος δείκτης υπολογίζεται ως το πηλίκο του αριθμού των γυναικών εργαζομένων που βρίσκονται στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές προς το συνολικό αριθμό των εργαζομένων στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές και πολλαπλασιάζοντας στη συνέχεια τον αριθμό αυτό επί 100 ώστε να προκύψει το ποσοστό.

✓ **C-S4: Κινητικότητα προσωπικού**

Με τον όρο δείκτες κινητικότητας προσωπικού αναφερόμαστε στους δείκτες εθελούσιας και μη κινητικότητας οι οποίοι δημιουργούνται με την αποχώρηση εργαζομένων από μια επιχείρηση.

Με τον δείκτη εθελούσιας κινητικότητας αναφερόμαστε στο ρυθμό αποχώρησης εργαζομένων από μια επιχείρηση, εντός μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, με δική τους πρωτοβουλία.

Με τον δείκτη μη εθελούσιας κινητικότητας αναφερόμαστε στο ρυθμό απολύσεων εργαζομένων από μια επιχείρηση, εντός μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, εξαιτίας διαφόρων παραγόντων όπως η αποδοτικότητά τους, η κακή συμπεριφορά, η απόφαση μείωσης προσωπικού κ.τ.λ..

Μέσω του δείκτη C-S4 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τους ετήσιους δείκτες εθελούσιας και μη εθελούσιας κινητικότητας του προσωπικού πλήρους απασχόλησης, σε ποσοστό (%). Ο δείκτης εθελούσιας κινητικότητας υπολογίζεται ως το πηλίκο του συνολικού

αριθμού των εθελούσιων αποχωρήσεων εργαζομένων εντός ενός έτους δια του μέσου αριθμού των εργαζομένων εντός του έτους και πολλαπλασιάζοντας αυτόν τον αριθμό επί 100. Ο δείκτης μη εθελούσιας κινητικότητας υπολογίζεται ως το πηλίκο του συνολικού αριθμού των απολύσεων εργαζομένων εντός ενός έτους δια το μέσο αριθμό των εργαζομένων εντός του έτους και πολλαπλασιάζοντας αυτόν τον αριθμό επί 100.

✓ **C-S5: Κατάρτιση εργαζομένων**

Με τον όρο κατάρτιση εργαζομένων αναφερόμαστε στα προγράμματα επιμόρφωσης που έχουν ως στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων και κατά συνέπεια της αποδοτικότητας του προσωπικού σε μια επιχείρηση. Μέσω του δείκτη C-S5 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το μέσο όρο των ωρών κατάρτισης των εργαζομένων για μια συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς, βάσει της ιεραρχίας των εργαζομένων (10% με υψηλές αποδοχές και 90% με χαμηλότερες αποδοχές).

Ο μέσος όρος των ωρών κατάρτισης του 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες αποδοχές υπολογίζεται ως εξής:

Μέσος όρος ωρών κατάρτισης (10% υψηλότερα αμοιβομένων εργαζομένων) =

(Συνολικός αριθμός ωρών κατάρτισης που παρέχονται στο κορυφαίο 10% των εργαζομένων με βάση τις συνολικές αποδοχές) / (Συνολικός αριθμός εργαζομένων στο κορυφαίο 10% των εργαζομένων με βάση τις συνολικές αποδοχές)

Αντιστοίχως, ο μέσος όρος των ωρών κατάρτισης του 90% των εργαζομένων με τις χαμηλότερες αποδοχές υπολογίζεται ως εξής:

Μέσος όρος ωρών κατάρτισης (90% χαμηλότερα αμοιβομένων εργαζομένων) =

(Συνολικός αριθμός ωρών κατάρτισης που παρέχονται στο κατώτερο 90% των εργαζομένων με βάση τις συνολικές αποδοχές) / (Συνολικός αριθμός εργαζομένων στο κατώτερο 90% των εργαζομένων με βάση τις συνολικές αποδοχές)

✓ **C-S6: Πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων**

Με τον όρο πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναφερόμαστε στις πρακτικές που ακολουθούν οι επιχειρήσεις ως προς το σεβασμό των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων. Μέσω του δείκτη C-S6 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τα επίσημα έγγραφα πολιτικής ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα οποία μεταξύ άλλων περιγράφονται οι προσδοκίες τους από τους εργαζόμενους και όλους τους συναλλασσόμενους, καθώς και οι αρχές που σχετίζονται με τη λειτουργία της σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

✓ **C-S7: Συλλογικές συμβάσεις εργασίας**

Με τον όρο συλλογικές συμβάσεις εργασίας αναφερόμαστε σε συμβάσεις μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών οι οποίες προέκυψαν ως αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξύ εργοδοτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων σχετικά με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας. Τέτοιοι όροι αποτελούν οι μισθοί, οι λοιπές παροχές, οι ασφαλείς

συνθήκες εργασίας κ.τ.λ.. Μέσω του δείκτη C-S7 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το ποσοστό των εργαζομένων τους που απασχολούνται μέσω συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

Συνεπώς, το συγκεκριμένο ποσοστό υπολογίζεται ως εξής:

Ποσοστό των εργαζομένων που απασχολούνται μέσω συλλογικών συμβάσεων εργασίας = ((συνολικός αριθμός των εργαζομένων που απασχολούνται μέσω συλλογικών συμβάσεων εργασίας) / (συνολικός αριθμός των εργαζομένων)) X 100.

✓ C-S8: Αξιολόγηση προμηθευτών

Με τον όρο αξιολόγηση προμηθευτών αναφερόμαστε στη διαδικασία μέσω της οποίας μετράται η απόδοση των προμηθευτών. Οι αξιολογήσεις προμηθευτών αποδεικνύονται ιδιαίτερα χρήσιμες για τις επιχειρήσεις, καθώς μπορούν να συμβάλλουν στην προσπάθεια μείωσης του κόστους στην παραγωγική διαδικασία. Μέσω του δείκτη C-S8 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το βαθμό μέσω του οποίου πραγματοποιείται αξιολόγηση των προμηθευτών τους χρησιμοποιώντας περιβαλλοντικά, κοινωνικά και κριτήρια εταιρικής διακυβέρνησης (ESG).

Ορισμένα αντικείμενα εξέτασης κατά την αξιολόγηση προμηθευτών με τη χρήση κριτηρίων ESG αποτελούν:

Περιβάλλον

- Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου
- Κατανάλωση ενέργειας και νερού
- Παραγόμενα απόβλητα
- Περιβαλλοντικά πρόστιμα

Κοινωνία

- Εργασιακά πρότυπα
- Διαφορετικότητα και ίσες ευκαιρίες
- Υγεία και ασφάλεια στην εργασία
- Παιδική και υποχρεωτική εργασία

Εταιρική διακυβέρνηση

- Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου
- Πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης
- Κώδικας δεοντολογίας

✓ **C-G1: Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου**

Με τον όρο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) σε μια εταιρεία αναφερόμαστε στην επιτροπή των υψηλόβαθμων στελεχών η οποία εκπροσωπεί τους μετόχους της εταιρείας.

Μέσω του δείκτη C-G1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν:

- Τη σύνθεση του Δ.Σ. τους
- Τις γνώσεις των μελών του Δ.Σ. σε ζητήματα ESG
- Την ιδιότητα του Προέδρου του Δ.Σ.
- Το ποσοστό (%) των γυναικών που είναι μέλη του Δ.Σ.
- Το ποσοστό (%) των μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ.
- Το ποσοστό (%) των μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μελών του Δ.Σ.
- Εφόσον υπάρχουν, συγκρούσεις συμφερόντων εντός του ΔΣ, όπως οικογενειακές ή/και εξ αίματος συγγένειες

Το ποσοστό (%) των γυναικών που είναι μέλη του Δ.Σ. υπολογίζεται ως εξής:

Γυναίκες μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου(%) =

((Γυναίκες μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου) / (Σύνολο μελών του Διοικητικού Συμβουλίου)) X 100

Το ποσοστό (%) των μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. υπολογίζεται ως εξής:

Μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (%) =

((Μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου) / (Σύνολο μελών του Διοικητικού Συμβουλίου)) X 100

Το ποσοστό (%) των μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μελών του Δ.Σ. υπολογίζεται ως εξής:

Μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (%) =

((Μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου) / (Σύνολο μελών του Διοικητικού Συμβουλίου)) X 100

✓ **C-G2: Εποπτεία βιώσιμης ανάπτυξης**

Με τον όρο εποπτεία βιώσιμης ανάπτυξης αναφερόμαστε στις ενέργειες μέσω των οποίων το Δ.Σ. εποπτεύει τα σχετικά ζητήματα της επιχείρησης και στη συνέχεια αυτά αποτελούν αντικείμενο συζητήσεων στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. Μέσω του δείκτη C-G2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν:

- Τις ενέργειες που ακολουθούν σχετικά με την εποπτεία των θεμάτων βιώσιμης ανάπτυξης

- Τις γνώσεις και την ικανότητα των μελών του Δ.Σ. της ως προς τη διαχείριση των ζητημάτων ESG
- Εάν το Δ.Σ. ελέγχει τα ζητήματα βιώσιμης
- Εάν τα ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης γίνονται αντικείμενο συζήτησης με τη διοίκηση της επιχείρησης στις συνεδριάσεις του Δ.Σ.
- Εάν τίθενται στόχοι σχετική με τη βιώσιμη ανάπτυξη στις συνεδριάσεις του Δ.Σ.

Στις περιπτώσεις που το Δ.Σ. δεν εποπτεύει σχετικά ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης, οι επιχειρήσεις οφείλουν να γνωστοποιούν γιατί συμβαίνει αυτό.

✓ C-G3: Ουσιαστικά θέματα

Με τον όρο ουσιαστικά θέματα αναφερόμαστε σε εκείνα τα ζητήματα των οποίων ο χειρισμός (επιχειρηματικές δραστηριότητες) έχει μεγάλες επιπτώσεις τόσο στην οικονομική όσο και στη μη οικονομική απόδοση μιας επιχείρησης. Για την καταγραφή των ουσιαστικών θεμάτων, οι επιχειρήσεις ερευνούν εκείνα τα στοιχεία τα οποία μπορούν τόσο να προσθέσουν μακροπρόθεσμη αξία στην επιχειρηματική απόδοση όσο και να αποτελέσουν αιτία σημαντικών οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων. Ως αποτέλεσμα της ουσιαστικότητας τέτοιων θεμάτων είναι το γεγονός ότι μπορεί να επηρεάσουν τη λήψη αποφάσεων τόσο εντός (παραγωγική διαδικασία, σχέσεις με εργαζομένους κ.τ.λ.) όσο και εκτός των εταιρειών (συναλλαγές με προμηθευτές, προσέλκυση επενδύσεων κ.τ.λ.) .

Μέσω του δείκτη C-G3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν:

- Τη διαδικασία μέσω της οποίας εντοπίζουν σχετικά ουσιαστικά θέματα
- Ποια είναι τα πιο ουσιαστικά θέματα της εταιρείας
- Τη διαδικασία μέσω της οποίας η επιχείρηση έχει προσδιορίσει τις πιθανές, επιπτώσεις στην οικονομία, στο περιβάλλον και την εταιρική διακυβέρνηση
- Ποια είναι τα ενδιαφερόμενα μέρη με τη γνώμη των οποίων ιεραρχήθηκαν τα ουσιαστικά θέματα
- Αν υπήρξαν μεταβολές σε ουσιαστικά θέματα σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ποιες ήταν αυτές
- Αν υπάρχουν τυποποιημένες πολιτικές που χρησιμοποιούνται ως προς τη διαχείριση ουσιαστικών θεμάτων

✓ C-G4: Πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης

Με τον όρο πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης αναφερόμαστε στην προσέγγιση, από πλευράς επιχειρήσεων, ζητημάτων ESG που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη τους καθώς και τα συμφέροντα των βασικών ενδιαφερομένων μερών, όπως οι εργαζόμενοι, οι πελάτες, οι προμηθευτές, οι τοπικές κοινωνίες κ.λπ.

Μέσω του δείκτη C-G4 οι επιχειρήσεις γνωστοποιούν αρχικά εάν διαθέτουν επίσημο έγγραφο πολιτικής βιώσιμης ανάπτυξης. Στη συνέχεια δημοσιοποιούν στοιχεία όπως:

- Αν υπάρχουν δεσμεύσεις σχετικές με τη βιώσιμη ανάπτυξη

- Ποιο είναι το σχέδιο δράσης βιώσιμης ανάπτυξης και τι στόχους έχει
- Ποια είναι τα βασικότερα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της επιχείρησης και πως αυτά αντιμετωπίζονται
- Βάσει ποιων προτύπων γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις τις μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες
- Ποια είναι η πολιτική που ακολουθήθηκε, έτσι ώστε να προωθηθούν τα συμφέροντα της εταιρείας
- Κατά πόσο αυτή η πολιτική γίνεται γνωστή στους εργαζομένους, τους προμηθευτές και σε άλλες ομάδες του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος

✓ **C-G5: Πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας**

Με τον όρο πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας αναφερόμαστε σε πολιτικές που υιοθετούν οι επιχειρήσεις προκειμένου να ασκούν τις δραστηριότητές τους έντιμα και ηθικά. Τέτοιες πρακτικές μπορεί να έχουν στόχο την καταπολέμηση της διαφθοράς, της δωροδοκίας κ.τ.λ.. Μέσω του δείκτη C-G5 οι επιχειρήσεις γνωστοποιούν αρχικά εάν διατηρούν πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας. Στη συνέχεια δημοσιοποιούν στοιχεία όπως

- Τους διεθνείς ή εγχώριους νόμους επιχειρηματικής δεοντολογίας (π.χ. International Anti-Bribery and Fair Competition Act, 1998),
- Κατά πόσο τα ζητήματα επιχειρηματικής δεοντολογίας γίνονται γνωστά στους εργαζομένους, τους προμηθευτές και σε άλλες ομάδες του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος

✓ **C-G6: Πολιτική ασφάλειας δεδομένων**

Με τον όρο πολιτική ασφάλειας δεδομένων αναφερόμαστε στις ενέργειες των επιχειρήσεων έτσι ώστε να εξασφαλίσουν την ασφάλεια των δεδομένων τόσο των ίδιων των επιχειρήσεων όσο και των πελατών της. Μέσω του δείκτη C-G6 οι επιχειρήσεις γνωστοποιούν αρχικά εάν διαθέτουν επίσημο έγγραφο πολιτικής ασφάλειας δεδομένων. Στη συνέχεια δημοσιοποιούν στοιχεία όπως:

- Τα διεθνή ή εγχώρια πρότυπα προστασίας δεδομένων (π.χ. GDPR)
- Εάν τα ζητήματα ασφάλειας δεδομένων γίνονται αντικείμενο συζήτησης σε επίπεδο Δ.Σ.

ΠΡΟΗΓΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (ADVANCED METRICS)

Οι 14 προηγμένοι δείκτες, όπως παρουσιάζονται παρακάτω, εστιάζουν στην επίδοση σε πιο σύνθετα θέματα ESG. Επιπλέον, τονίζεται ότι και πάλι πρέπει να δημοσιοποιούνται όλα τα εργαλεία και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τους υπολογισμούς.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη
Περιβάλλον	A-E1	Άλλες έμμεσες εκπομπές (Score 3)
	A-E2	Κίνδυνοι και ευκαιρίες από την κλιματική αλλαγή
	A-E3	Διαχείριση αποβλήτων
	A-E4	Απόρριψη λυμάτων
	A-E5	Περιοχές ευαίσθητης βιοποικιλότητας
Κοινωνία	A-S1	Βιώσιμη οικονομική δραστηριότητα
	A-S2	Δαπάνες κατάρτισης εργαζομένων
	A-S3	Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων
	A-S4	Αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου - εργαζομένων
Εταιρική Διακυβέρνηση	A-G1	Επιχειρηματικό μοντέλο
	A-G2	Παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας
	A-G3	Στόχοι ESG
	A-G4	Μεταβλητές αμοιβές
	A-G5	Εξωτερική διασφάλιση

Πίνακας 2: Προηγμένοι δείκτες (Advanced metrics)

➤ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

✓ A-E1: Άλλες έμμεσες εκπομπές (Score 3)

Με τον όρο άλλες έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (Score 3) αναφερόμαστε στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου οι οποίες προέρχονται από έμμεσες πηγές εκτός επιχείρησης (π.χ. αγορά αγαθών και υπηρεσιών, μετακίνηση εργαζομένων). Μέσω του δείκτη A-E1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν:

- Τις μεικτές έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε τόνους ισοδύναμου CO₂.
- Την ένταση των έμμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Στις άλλες έμμεσες εκπομπές (Score 3) περιλαμβάνονται όλες οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που καλύπτονται από το πρωτόκολλο του Κιότο. Για τον υπολογισμό των μεικτών έμμεσων εκπομπών αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου (Score 3), οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν κατάλληλα πρότυπα όπως το Corporate Value Chain (Score 3) Accounting and Reporting Standard).

Ακολούθως, η συνολική ένταση των αερίων του θερμοκηπίου των μεικτών έμμεσων εκπομπών (Score 3) υπολογίζεται ως εξής:

Ένταση άλλων έμμεσων εκπομπών (Score 3)(tCO₂e) =

Άλλες έμμεσες εκπομπές σε τόνους ισοδύναμου CO₂ / Συντελεστής κανονικοποίησης

Ο συντελεστής κανονικοποίησης παρουσιάζεται συνήθως ως τα έσοδα μιας επιχείρησης (ανά ένα εκατομμύριο ευρώ). Παρόλα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλοι παρονομαστές, όπως η αξία της επιχείρησης, η μονάδα προϊόντος που πουλήθηκε, η μονάδα παραγωγής κ.τ.λ.

✓ **A-E2: Κίνδυνοι και ευκαιρίες από την κλιματική αλλαγή**

Η χρηματοοικονομική σταθερότητα μιας επιχείρησης μπορεί να επηρεαστεί από είτε αρνητικά είτε θετικά από εξωγενείς παράγοντες όπως η κλιματική αλλαγή. Μέσω του δείκτη A-E2 οι επιχειρήσεις μελετούν τους κινδύνους και τις ευκαιρίες αυτές και δημοσιοποιούν στοιχεία σύμφωνα με τις οδηγίες της πρωτοβουλίας TCFD, η οποία αναφέρει δύο βασικές κατηγορίες κλιματικών κινδύνων, τους κινδύνους μετάβασης και τους φυσικούς κινδύνους.

Οι κίνδυνοι μετάβασης αφορούν τη μετάβαση των επιχειρήσεων σε πρακτικές χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Πολιτικούς κινδύνους – πολιτικές δράσεις που επιχειρούν να περιορίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
- Τεχνολογικούς κινδύνους – τεχνολογικές καινοτομίες που βοηθούν τη μετάβαση σε μια νέα οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα
- Κινδύνους αγοράς – μεταβολές προσφοράς και ζήτησης
- Κινδύνους φήμης – μεταβολή της άποψης της κοινότητας σχετικά με τη συνεισφορά μιας επιχείρησης στη μετάβαση σε μια νέα οικονομία χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα

Οι φυσικοί κίνδυνοι αφορούν τις άμεσες υλικές ζημιές των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Οξείς κινδύνους – ακραία καιρικά φαινόμενα
- Χρόνιους κινδύνους – μακροπρόθεσμες κλιματικές αλλαγές

Σύμφωνα με την πρωτοβουλία TCFD μπορούν να μειώσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να επιτύχουν ταυτόχρονα θετικά οικονομικά αποτελέσματα αν επικεντρωθούν σε τομείς όπως η αποδοτικότητα των πόρων, η πηγή ενέργειας, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες, οι αγορές και η ανθεκτικότητα.

✓ **A-E3: Διαχείριση αποβλήτων**

Με τον όρο διαχείριση αποβλήτων αναφερόμαστε σε ολόκληρη τη διαδικασία χειρισμού των αποβλήτων από τις επιχειρήσεις όπως είναι η συλλογή, η μεταφορά, η διάθεση και η παρακολούθηση των αποβλήτων. Μέσω του δείκτη A-E3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τη συνολική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων, σε τόνους, καθώς και το ποσοστό (%) των αποβλήτων ανά τύπο επεξεργασίας (π.χ. ανακύκλωση, αποτέφρωση, υγειονομική ταφή κ.τ.λ.).

Το ποσοστό, αυτό, υπολογίζεται διαιρώντας τη συνολική ποσότητα αποβλήτων ανά τύπο επεξεργασίας με τη συνολική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων.

✓ **A-E4: Απόρριψη λυμάτων**

Με τον όρο απόρριψη λυμάτων αναφερόμαστε στα υγρά απόβλητα που παράγονται από βιομηχανικούς χώρους. Μέσω του δείκτη A-E4 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν σε κυβικά μέτρα (m³) την απόρριψη ρυπογόνων λυμάτων τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν ουσίες όπως νιτρικές ενώσεις, εκπομπές φωσφορικών αλάτων, εκπομπές φυτοφαρμάκων κ.τ.λ..

✓ **A-E5: Περιοχές ευαίσθητης βιοποικιλότητας**

Με τον όρο περιοχές ευαίσθητης βιοποικιλότητας αναφερόμαστε στις περιοχές εκείνες στις οποίες έχει αποδοθεί προτεραιότητα όσον αφορά τη διατήρηση της βιοποικιλότητάς τους από εγχώριους και διεθνείς οργανισμούς. Μέσω του δείκτη A-E5 οι επιχειρήσεις γνωστοποιούν, αν διαθέτουν, ιδιότητες ή/και εκμισθωμένες εγκαταστάσεις οι οποίες βρίσκονται ή γειτνιάζουν με περιοχές υψηλής αξίας βιοποικιλότητας ή ακόμη και προστατευόμενες περιοχές. Διεθνείς οργανισμοί δημοσιοποιούν καταλόγους με στρατηγικές και σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα όπως το πλαίσιο της σύμβασης του ΟΗΕ του 1992 για τη βιοποικιλότητα, το δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 της ΕΕ, οι περιοχές παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO και οι βασικές περιοχές βιοποικιλότητας ('KBAs') κ.τ.λ..

➤ **ΚΟΙΝΩΝΙΑ**

✓ **A-S1: Βιώσιμη οικονομική δραστηριότητα**

Με τον όρο βιώσιμη οικονομική δραστηριότητα αναφερόμαστε σε εκείνη την παραγωγική δραστηριότητα όπου μέσω βιώσιμων περιουσιακών στοιχείων, προϊόντων και υπηρεσιών συμβάλλει θετικά στην προστασία του περιβάλλοντος και την ίδια την κοινωνία. Μέσω του δείκτη A-S1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τον κύκλο εργασιών τους, τα κεφαλαιακά και τα λειτουργικά τους έξοδα, τα οποία προέρχονται από περιβαλλοντικά βιώσιμες πηγές (περιουσιακά στοιχεία, προϊόντα και υπηρεσίες) σε ποσοστό (%). Περιβαλλοντικά βιώσιμα χαρακτηρίζονται τα περιουσιακά στοιχεία, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες των οποίων η οικονομική δραστηριότητα συμβάλλει στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προβαίνουν σε ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων, των προϊόντων και των υπηρεσιών που έχουν περιβαλλοντική και κοινωνική προσφορά. Το Ευρωπαϊκό σύστημα ταξινόμησης για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες του κανονισμού Ταξινόμησης της ΕΕ (Taxonomy) και το Σύστημα Ταξινόμησης Πράσινων Ομολόγων (Climate Bonds Taxonomy) της Πρωτοβουλίας Κλιματικών Ομολόγων (Climate Bonds Initiative) αποτελούν δύο ευρέως διαδεδομένα συστήματα ταξινόμησης για τον προσδιορισμό βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Εξαιρέση αποτελούν οι χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (π.χ. χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οργανισμοί διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, ασφαλιστικές εταιρείες κ.τ.λ.) όπου ο κύκλος εργασιών τους και τα κεφαλαιακά και λειτουργικά τους έξοδα δεν παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες και συνεπώς οφείλουν να δημοσιοποιούν την αναλογία των «πράσινων περιουσιακών στοιχείων» (Green Asset Ratio), β) οι οργανισμοί διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και άλλων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων οφείλουν να δημοσιοποιούν:

- Την αναλογία πράσινων επενδύσεων (Green Investment Ratio),
- Την αναλογία των πράσινων ασφαλιστικών παροχών και επενδύσεων σε συσχέτιση με τα συνολικά ποσά αντιστοίχως.

Το ποσοστό των βιώσιμων εσόδων υπολογίζεται ως εξής:

Βιώσιμος κύκλος εργασιών (%) =

((Κύκλος εργασιών από βιώσιμα περιουσιακά στοιχεία, προϊόντα και υπηρεσίες) / (Συνολικός κύκλος εργασιών)) X 100

Το ποσοστό των κεφαλαιουχικών εξόδων υπολογίζεται ως εξής:

Βιώσιμα κεφαλαιουχικά έξοδα (%) =

((Κεφαλαιουχικά έξοδα από βιώσιμα περιουσιακά στοιχεία, προϊόντα και υπηρεσίες) / (Συνολικά κεφαλαιουχικά έξοδα)) X 100

Το ποσοστό των λειτουργικών εξόδων υπολογίζεται ως εξής:

Βιώσιμα λειτουργικά έξοδα (%) =

((Λειτουργικά έξοδα από βιώσιμα περιουσιακά στοιχεία, προϊόντα και υπηρεσίες) / (Συνολικά λειτουργικά έξοδα)) X 100

✓ **A-S2: Δαπάνες κατάρτισης εργαζομένων**

Με τον όρο κατάρτιση εργαζομένων αναφερόμαστε στην εκπαίδευση των εργαζομένων μιας επιχείρησης μέσω συγκεκριμένων, σχετικών με το αντικείμενο εργασίας, προγραμμάτων κατάρτισης που έχουν στόχο τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της αποδοτικότητάς τους. Μέσω του δείκτη A-S2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τα ποσά, σε ευρώ (€), που δαπανούν για την κατάρτιση των εργαζομένων τους.

✓ **A-S3: Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων**

Με τον όρο μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων αναφερόμαστε στη διαφορά μεταξύ του μέσου βασικού μισθού των γυναικών και των ανδρών. Μέσω του δείκτη A-S3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τη διαφορά των μισθών, σε ποσοστό (%), μεταξύ των φύλων.

i) Μέση ετήσια αμοιβή για άνδρες εργαζομένους πλήρους απασχόλησης (€) =

(Σύνολο όλων των ετήσιων βασικών μισθών όλων των ανδρών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης (συμπ. μπόνους)) / (Συνολικός αριθμός ανδρών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης)

ii) Μέση ετήσια αμοιβή για γυναίκες εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης (€) =

(Σύνολο όλων των ετήσιων βασικών μισθών όλων των γυναικών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης (συμπ. μπόνους)) / (Συνολικός αριθμός γυναικών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης)

Συνεπώς, η μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων υπολογίζεται ως εξής:

Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων (%) =

$((i) - (ii)) / (i) \times 100$

Όταν το αποτέλεσμα του παραπάνω υπολογισμού έχει αρνητικό πρόσημο (-) αντιλαμβανόμαστε ότι οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερη μέση ετήσια αμοιβή από τους άνδρες.

✓ **A-S4: Αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου - εργαζομένων**

Με τον όρο αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου - εργαζομένων αναφερόμαστε στη διαφορά μεταξύ των ετήσιων αμοιβών του διευθύνοντος συμβούλου και της μέσης τιμής των ετήσιων αμοιβών των εργαζομένων μιας επιχείρησης. Μέσω του δείκτη A-S4 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις ετήσιες αμοιβές του διευθύνοντος συμβούλου, καθώς επίσης και την προαναφερθείσα αναλογία.

Η αναλογίας αμοιβής του διευθύνοντος συμβούλου υπολογίζεται ως εξής:

Αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου =

Ετήσιες συνολικές αποδοχές διευθύνοντος συμβούλου / Μέση τιμή των συνολικών αποδοχών όλων των εργαζομένων.

➤ *ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ*

✓ **A-G1: Επιχειρηματικό μοντέλο**

Με τον όρο επιχειρηματικό μοντέλο αναφερόμαστε στο όραμα, στους στόχους, στις πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης (δομή ηγεσίας) και στις επιχειρηματικές δραστηριότητες που υιοθετεί μια επιχείρηση με σκοπό τη δημιουργία κερδών. Μέσω του δείκτη A-G1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το επιχειρηματικό τους μοντέλο, καθώς επίσης και τη διαδικασία με την οποία παράγονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που παρέχει. Επιπλέον, δημοσιοποιούνται τα αποτελέσματα που έχουν οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της επιχείρησης στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον και πώς αυτές οι δραστηριότητες επηρεάζουν τα ενδιαφερόμενα μέρη της εντός και εκτός επιχείρησης.

✓ **A-G2: Παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας**

Με τον όρο παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας αναφερόμαστε σε παραβιάσεις όπως μη τήρηση συμφωνιών τιμών, κακών συμπεριφορών, δωροδοκίας, διαφθοράς, απάτης και πρακτικές χειραγώγησης της αγοράς. Μέσω του δείκτη A-G2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις συνολικές οικονομικές ζημιές, σε ευρώ (€), που προήλθαν εξαιτίας παραβιάσεων της επιχειρηματικής δεοντολογίας.

✓ **A-G3: Στόχοι ESG**

Με τον όρο στόχοι ESG αναφερόμαστε σε όλους τους στόχους επίδοσης (βραχυπρόθεσμοι 1-3 έτη, μεσοπρόθεσμοι 4-7 έτη και μακροπρόθεσμοι 8-10 έτη) μιας επιχείρησης. Μέσω του δείκτη A-G3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν αυτούς τους στόχους που σχετίζονται με τα ζητήματα ESG που έχουν τεθεί.

Ενδεικτικά παραδείγματα σχετικών στόχων επίδοσης ESG αποτελούν:

- Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης (Περιβάλλον)
- Μείωση του δείκτη εθελούσιας κινητικότητας (Κοινωνία)
- Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στο Διοικητικό Συμβούλιο (Εταιρική διακυβέρνηση)

✓ **A-G4: Μεταβλητές αμοιβές**

Με τον όρο μεταβλητές αμοιβές αναφερόμαστε στα ποσά (bonus, δικαιώματα αγοράς μετοχών κ.τ.λ.) που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι λόγω επίτευξης συγκεκριμένων στόχων που έχουν τεθεί από τη διοίκηση μιας επιχείρησης. Μέσω του δείκτη A-G4 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τα συγκεκριμένα ποσά εκφρασμένα σε ποσοστά (%).

Το ποσοστό, αυτό, υπολογίζεται ως εξής:

% μεταβλητών αμοιβών =

$$\left(\frac{\text{Ποσό μεταβλητών αμοιβών, σε ευρώ}}{\text{Συνολικές αποδοχές στελεχών, σε ευρώ}} \right) \times 100$$

✓ **A-G5: Εξωτερική διασφάλιση**

Με τον όρο εξωτερική διασφάλιση αναφερόμαστε στη διαδικασία όπου τρίτα πρόσωπα εκτός επιχείρησης εξετάζουν την αξιοπιστία, την ακρίβεια και τη συνάφεια των δημοσιοποιημένων πληροφοριών. Μέσω του δείκτη A-G5 οι επιχειρήσεις διασφαλίζουν ότι οι δημοσιοποιημένες πληροφορίες επαληθεύονται από τρίτα πρόσωπα.

ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (SECTOR - SPECIFIC METRICS)

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη
Περιβάλλον	SS-E1	Στρατηγική διαχείρισης εκπομπών
	SS-E2	Εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων
	SS-E3	Κατανάλωση νερού
	SS-E4	Διαχείριση νερού
	SS-E5	Περιβαλλοντικές επιπτώσεις συσκευασιών
	SS-E6	Ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών
	SS-E7	Κρίσιμες πρώτες ύλες
	SS-E8	Χημικές ουσίες σε προϊόντα
Κοινωνία	SS-S1	Ποιότητα και ασφάλεια προϊόντων
	SS-S2	Απόρρητο πελατών
	SS-S3	Νομικά αιτήματα για δεδομένα χρηστών
	SS-S4	Παραβιάσεις εργατικού δικαίου
	SS-S5	Πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου
	SS-S6	Επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας
	SS-S7	Πρακτικές μάρκετινγκ
	SS-S8	Ικανοποίηση πελατών
	SS-S9	Μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών
	SS-S10	Ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές δραστηριότητες
Εταιρική Διακυβέρνηση	SS-G1	Πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών
	SS-G2	Διαχείριση κρίσιμων κινδύνων
	SS-G3	Διαχείριση συστηματικών κινδύνων

Πίνακας 3: Κλασικοί δείκτες (Sector – specific metrics)

➤ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

✓ **SS-E1: Στρατηγική διαχείρισης εκπομπών**

Με τον όρο στρατηγική διαχείρισης εκπομπών αναφερόμαστε στο πλάνο των επιχειρήσεων ως προς τη διαχείριση των εκπομπών της. Μέσω του δείκτη SS-E1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν αυτά τα βραχυπρόθεσμα ή/και μακροπρόθεσμα σχέδια μέσω των οποίων στοχεύουν στη μείωση των εκπομπών τους.

✓ **SS-E2: Εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων**

Με τον όρο εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων αναφερόμαστε στην ποσότητα των ρύπων που εκπέμπουν οι επιχειρήσεις (π.χ. οξειδίων του αζώτου, του θείου, οργανικών ενώσεων και αιωρούμενων σωματιδίων) είτε μέσω της παραγωγικής διαδικασίας τους είτε μέσω των μηχανοκίνητων μέσων που διαθέτουν. Μέσω του δείκτη SS-E2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τη συνολική ποσότητα (σε κιλά) των παραπάνω ατμοσφαιρικών ρύπων. Για τον υπολογισμό των ποσοτήτων χρησιμοποιούνται ορισμένα κατάλληλα πρότυπα (π.χ. Greenhouse Gas Protocol Corporate and Accounting Standard).

✓ **SS-E3: Κατανάλωση νερού**

Με τον όρο κατανάλωση νερού αναφερόμαστε στα συνολικά κυβικά μέτρα νερού που χρησιμοποιούνται σε μια επιχείρηση και δε γυρίζει πίσω στην αρχική υδάτινη πηγή του.

Μέσω του δείκτη SS-E3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τα συνολικά κυβικά μέτρα νερού που αντλήθηκε για κατανάλωση, που καταναλώθηκε τελικά και που ανακυκλώθηκε από την εταιρεία ανά υδάτινη πηγή. Σημειώνεται ότι τα συνολικά κυβικά μέτρα νερού που ανακυκλώθηκε, εκφράζονται σε μορφή ποσοστού (%) για τη διευκόλυνση εξαγωγής συμπερασμάτων.

Σχετικές υδάτινες πηγές μπορεί να αποτελούν επιφανειακά ύδατα (π.χ. ποτάμια, λίμνες και θάλασσες), υπόγεια ύδατα, όμβρια ύδατα που αποθηκεύονται κατευθείαν από την επιχείρηση (π.χ. από βροχή ή χιόνι), λύματα άλλης επιχείρησης, δημόσια ή ιδιωτικά δίκτυα υδροδότησης κ.τ.λ..

Τα συνολικά κυβικά μέτρα νερού που καταναλώνονται από την επιχείρηση υπολογίζονται ως εξής:

Κατανάλωση νερού m³ =

Συνολικά κυβικά μέτρα νερού που αντλούνται – Συνολικά κυβικά μέτρα νερού που απορρίπτονται

Το ποσοστό της συνολικής ποσότητας νερού που ανακυκλώνεται υπολογίζεται ως εξής:

% ανακυκλωμένου νερού =

((Συνολικά κυβικά μέτρα νερού που ανακυκλώθηκε και επαναχρησιμοποιήθηκε) / (Συνολικά κυβικά μέτρα νερού που αντλήθηκε)) X 100

✓ **SS-E4: Διαχείριση νερού**

Με τον όρο διαχείριση νερού αναφερόμαστε στις ενέργειες που προβαίνει μια επιχείρησης για την ορθή χρήση και αξιοποίηση του νερού, μειώνοντας ταυτόχρονα οποιεσδήποτε συνέπειες προκαλούνται στη βιοποικιλότητα. Μέσω του δείκτη SS-E4 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις ανωτέρω ενέργειες.

Ορισμένοι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν είναι η δραστηριοποίηση μιας επιχείρησης σε περιοχές με λειψυδρία, ξηρασία ή πλημμύρες, η επιβολή πολιτικών και κανονιστικών πλαισίων, καθώς επίσης και κίνδυνοι που μπορούν να πλήξουν τη φήμη μιας επιχείρησης.

✓ **SS-E5: Περιβαλλοντικές επιπτώσεις συσκευασιών**

Με τον όρο περιβαλλοντικές επιπτώσεις συσκευασιών αναφερόμαστε σε περιπτώσεις απόρριψης υλικών συσκευασίας στο περιβάλλον. Μέσω του δείκτη SS-E5 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις ενέργειες στις οποίες προβαίνουν με σκοπό τη μείωση τέτοιων επιπτώσεων.

✓ **SS-E6: Ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών**

Με τον όρο ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών αναφερόμαστε σε εκείνες τις εργασίες - καθήκοντα που ακυρώνονται, καθυστερούν, αναβάλλονται ή διακόπτονται τελείως, και έχουν ως αποτέλεσμα να μην ανήκουν πλέον στις προγραμματισμένες εργασίες μιας επιχείρησης. Καθυστερήσεις και ακυρώσεις εργασιών μπορεί να προκύψουν για διάφορους λόγους όπως για παράδειγμα εξαιτίας επιπτώσεων στην κοινωνία (π.χ. διασφάλιση ανθρώπινης υγείας) ή το περιβάλλον (π.χ. διασφάλιση ισορροπίας χλωρίδας και πανίδας). Μέσω του δείκτη SS-E6 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το συνολικό αριθμό των εργασιών που καθυστέρησαν και ακυρώθηκαν σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

✓ **SS-E7: Κρίσιμες πρώτες ύλες**

Με τον όρο κρίσιμες πρώτες ύλες αναφερόμαστε σε πρώτες ύλες τις οποίες για κάποιους λόγους οι επιχειρήσεις βρίσκουν και προμηθεύονται δυσκολότερα σε σχέση με άλλες. Μέσω του δείκτη SS-E7 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται την προμήθεια των 27 κρίσιμων πρώτων υλών σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Κρίσιμες πρώτες ύλες 2017			
Αντιμόνιο	Φθορίτης	Ελαφρές σπάνιες γαίες	Φώσφορος
Βαρυτίνη	Γάλλιο	Μαγνήσιο	Σκάνδιο
Βηρύλλιο	Γερμάνιο	Φυσικός γραφίτης	Μεταλλικό πυρίτιο
Βισμούθιο	Άφνιο	Φυσικό καουτσούκ	Ταντάλιο
Βορικά άλατα	Ήλιο	Νιόβιο	Βολφράμιο
Κοβάλτιο	Βαριές σπάνιες γαίες	Φωσφορικό άλας	Βανάδιο
Άνθρακας οπτανθρακοποίησης	Ινδίο	Μέταλλα της ομάδας του λευκόχρυσου	

Πίνακας 4: Κρίσιμες πρώτες ύλες

✓ **SS-E8: Χημικές ουσίες σε προϊόντα**

Με τον όρο χημικές ουσίες σε προϊόντα αναφερόμαστε στις χημικές ενώσεις που βρίσκονται σε εμπορικά προϊόντα λόγω των υλικών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τους. Μέσω του δείκτη SS-E8 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις ενέργειες με τις οποίες εξετάζουν και ελέγχους κάθε είδους χημικών ουσιών που εμφανίζονται στα προϊόντα τους.

➤ *ΚΟΙΝΩΝΙΑ*

✓ **SS-S1: Ποιότητα και ασφάλεια προϊόντων**

Με τον όρο ποιότητα και η ασφάλεια προϊόντων αναφερόμαστε σε όλες τις διαδικασίες τις οποίες κάνουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρουν στους τελικούς χρήστες είναι ασφαλή. Σε περιπτώσεις δυσλειτουργιών κάποιων προϊόντων ή όταν διαπιστώνεται πως δεν είναι ασφαλή για οποιονδήποτε λόγο, ανακαλούνται πίσω. Μέσω του δείκτη SS-S1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τόσο τη φιλοσοφία τους σχετικά με τη διαχείριση σχετικών ζητημάτων ποιότητας και ασφάλειας όσο και το συνολικό αριθμό των προϊόντων που ανακλήθηκαν. Ισχυρή σύσταση γίνεται στις επιχειρήσεις να αναφέρουν και τις τρεις πιο συχνές αιτίες ανάκλησης προϊόντων κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

✓ **SS-S2: Απόρρητο πελατών**

Με τον όρο απόρρητο πελατών αναφερόμαστε στις ενέργειες μιας επιχείρησης με σκοπό την προστασία των προσωπικών πληροφοριών των πελατών της. Μέσω του δείκτη SS-S2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το συνολικό αριθμό των πελατών όπου οι πληροφορίες τους χρησιμοποιήθηκαν για δευτερεύοντες λόγους. Σύμφωνα με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι πληροφορίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για δευτερεύοντες λόγους μόνο εφόσον η επιχείρηση τις διαθέτει νόμιμα και μόνο εάν ο νέος λόγος χρήσης τους είναι συμβατός με τον αρχικό. Σχετικά παραδείγματα δευτερεύουσας χρήσης πληροφοριών αποτελούν οι διαφημίσεις στοχευμένων και η μεταφορά πληροφοριών σε τρίτους μέσω πωλήσεων.

✓ **SS-S3: Νομικά αιτήματα για δεδομένα χρηστών**

Με τον όρο νομικά αιτήματα για δεδομένα χρηστών αναφερόμαστε στη διαδικασία όπου είτε κρατικές υπηρεσίες είτε ιδιωτικές εταιρείες αιτούνται την παραχώρηση δεδομένων χρηστών από μια επιχείρηση. Μέσω του δείκτη SS-S3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τον αριθμό των αιτημάτων που έχουν δεχθεί για παραχώρηση δεδομένων χρηστών, τον αριθμό των μοναδικών χρηστών για τους οποίους ζητήθηκαν δεδομένα και το ποσοστό (%) αυτών των νομικών αιτημάτων που οδήγησαν σε γνωστοποίηση δεδομένων προς την

αιτούμενη αρχή. Για τον υπολογισμό αυτού του ποσοστού, διαιρείται ο αριθμός των νομικών αιτημάτων που οδήγησαν σε γνωστοποίηση δεδομένων με τον αριθμό των αιτημάτων που υποβλήθηκαν.

✓ **SS-S4: Παραβιάσεις εργατικού δικαίου**

Με τον όρο παραβιάσεις εργατικού δικαίου αναφερόμαστε σε ενέργειες που έχουν ως αποτέλεσμα την παραβίαση εργασιακών διατάξεων θεσπισμένων από εθνικά ή/και διεθνή πρότυπα εργασίας. Μέσω του δείκτη SS-S4 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τις συνολικές ζημιές που προήλθαν από παραβιάσεις του εργατικού δικαίου. Ορισμένα παραδείγματα τέτοιου είδους παραβιάσεων είναι η μη καταβολή υπερωριών, η μη διασφάλιση γενικότερης ασφάλειας στο χώρο εργασίας και η μη ασφαλιστική κάλυψη εργατικών ατυχημάτων.

✓ **SS-S5: Πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου**

Με τον όρο πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου αναφερόμαστε στα χρηματικά ποσά που υποχρεούνται να καταβάλλουν οι επιχειρήσεις που παραβιάζουν κανόνες ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου. Μέσω του δείκτη SS-S5 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το συνολικό ποσό των προστίμων που κατέβαλαν λόγω σχετικών παραβιάσεων.

✓ **SS-S6: Επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας**

Με τον όρο επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας αναφερόμαστε στις διαδικασίες που εφαρμόζει μια επιχείρηση ώστε να προλάβει τυχόν εργατικά ατυχήματα. Μέσω του δείκτη SS-S6 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τον αριθμό των εργατικών ατυχημάτων που οδήγησαν σε τραυματισμούς και σε θανάτους, έναν δείκτη συχνότητας ατυχημάτων και έναν δείκτη σοβαρότητας ατυχημάτων.

Ο δείκτης συχνότητας ατυχημάτων υπολογίζεται ως εξής:

Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων =

(Αριθμός καταγεγραμμένων τραυματισμών X 200.000*) / Αριθμός ωρών εργασίας όλων των εργαζομένων σε ένα ημερολογιακό έτος

Ο δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων υπολογίζεται ως εξής:

Δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων =

(Αριθμός εργάσιμων ημερών που χάθηκαν λόγω εργατικών ατυχημάτων X 200.000*) / Αριθμός ωρών εργασίας όλων των εργαζομένων σε ένα ημερολογιακό έτος

* Ο συντελεστής 200.000 προκύπτει ως ο συνολικός αριθμός ωρών που εργάστηκαν 100 εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης, δουλεύοντας 40 ώρες την εβδομάδα για 50 εβδομάδες το χρόνο.

✓ **SS-S7: Πρακτικές μάρκετινγκ**

Με τον όρο πρακτικές μάρκετινγκ αναφερόμαστε στις δράσεις που αναλαμβάνει μια επιχείρηση να υλοποιήσει έτσι ώστε να διαφημιστεί και να προωθήσει τα προϊόντα της. Μέσω του δείκτη SS-S7 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν ποιες είναι αυτές οι δράσεις.

Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού κλάδου οφείλουν να δημοσιοποιούν στους πελάτες τους σχετικές πληροφορίες για τις δράσεις μάρκετινγκ που αναλαμβάνουν. Από την άλλη μεριά, επιχειρήσεις του κλάδου των τροφίμων και των ποτών οφείλουν να δημοσιοποιούν επιπλέον στοιχεία για τα προϊόντα τους όπως τα συστατικά στοιχεία τους, διαβεβαιώσεις περί ασφαλούς χρήσης αυτών και τους τρόπους απόρριψης – ανακύκλωσης αυτών.

✓ **SS-S8: Ικανοποίηση πελατών**

Με τον όρο ικανοποίηση πελατών αναφερόμαστε στο κατά πόσο οι πελάτες είναι ικανοποιημένοι από τα όσα τους προσφέρει μια επιχείρηση (εγγύηση ποιότητας, εκπτώσεις, ασφάλεια συναλλαγών κ.τ.λ.). Μέσω του δείκτη SS-S8 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν σχετικές μετρήσεις ικανοποίησης των πελατών τους, κυρίως μέσω ερευνών (δια ζώσης επικοινωνία, ηλεκτρονική αλληλογραφία, ερωτηματολόγια κ.τ.λ.). Οι πληροφορίες που δημοσιεύονται αφορούν τόσο συνολικά την ικανοποίηση των πελατών από την επιχείρηση όσο και ξεχωριστά την ικανοποίησή τους για κάθε προϊόν / υπηρεσία.

✓ **SS-S9: Μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών**

Με τον όρο μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών αναφερόμαστε στις διαδικασίες μέσω των οποίων οι πελάτες καταθέτουν επίσημα τα παράπονά τους και κάποιες φορές ακόμη και τις καταγγελίες τους. Μέσω του δείκτη SS-S9 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν τον τρόπο λειτουργίας αυτού του μηχανισμού.

✓ **SS-S10: Ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές δραστηριότητες**

Με τον όρο ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές δραστηριότητες αναφερόμαστε στην υιοθέτηση περιβαλλοντικών, κοινωνικών και σχετικών με την εταιρική διακυβέρνηση παραγόντων κατά την παραγωγική δραστηριότητα μιας επιχείρησης. Μέσω του δείκτη SS-S10 οι επιχειρήσεις γνωστοποιούν αν και σε τι βαθμό υιοθετούν παράγοντες ESG σε κάθε δραστηριότητά τους (π.χ. διαχείριση κεφαλαίων, πιστωτική ανάλυση, δανειοδότηση κ.τ.λ.).

➤ *ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ*

✓ **SS-G1: Πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών**

Με τον όρο πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών (whistleblower policy) αναφερόμαστε στη διαδικασία μέσω της οποίας τα μέλη μιας επιχείρησης μπορούν να προβούν σε καταθέσεις για τυχόν κακές ή/και ανήθικες συμπεριφορές άλλως μελών της επιχείρησης. Μέσω του δείκτη SS-G1 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν, αν διαθέτουν, τις αρχές αυτής της πολιτικής και αναφέρουν ζητήματα όπως η μέθοδος υποβολής καταγγελιών (π.χ. μέσω τηλεφώνου, ηλεκτρονικής αλληλογραφίας κ.τ.λ.), η εμπιστευτικότητα του καταγγέλλοντος και η προστασία αυτού έπειτα από την κατάθεση μιας καταγγελίας.

✓ **SS-G2: Διαχείριση κρίσιμων κινδύνων**

Με τον όρο διαχείριση κρίσιμων κινδύνων αναφερόμαστε στις ενέργειες με τις οποίες οι επιχειρήσεις, τόσο προλαμβάνουν να μη συμβούν όσο και διαχειρίζονται αν εν τέλει συμβούν ατυχήματα και λοιπά επείγοντα περιστατικά τα οποία έχουν συνήθως περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Μέσω του δείκτη SS-G2 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν την πολιτική των ενεργειών που ακολουθούν έτσι ώστε να εντοπίσουν και να προλάβουν τέτοιων ειδών κινδύνους (π.χ. διακοπές ηλεκτρικού ρεύματος, διαρροές καυσίμων κ.τ.λ.).

✓ **SS-G3: Διαχείριση συστημικών κινδύνων**

Με τον όρο διαχείριση συστημικών κινδύνων αναφερόμαστε στις ενέργειες με τις οποίες οι επιχειρήσεις, τόσο προλαμβάνουν να μη προκύψουν όσο και διαχειρίζονται αν εν τέλει προκύψουν προβλήματα που επηρεάζουν οικονομία και κοινωνία, όπως τα χρηματοπιστωτικά και τεχνολογικά συστήματα. Μέσω του δείκτη SS-G3 οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν την πολιτική των ενεργειών που ακολουθούν έτσι ώστε να εντοπίσουν και να προλάβουν συστημικούς κινδύνους (κινδύνους αγοράς) όπως οι οικονομικές πιέσεις που μπορεί να δεχτούν εξαιτίας διαφόρων παραγόντων. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, συστημικοί κίνδυνοι μπορεί να είναι οι αλλαγές των επιτοκίων, γεωπολιτικά ζητήματα κ.τ.λ.. Στον τεχνολογικό τομέα, οι συστημικοί κίνδυνοι συνήθως αφορούν τις τεχνολογικές και τηλεπικοινωνιακές διαταραχές.

Εικόνα 6: Λογότυπο Μυτιληναίος Α.Ε.

ΠΡΟΦΙΛ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η εταιρεία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1990 στην Ελλάδα και από το 1995 είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Πλέον αποτελεί μια από τις κορυφαίες, διεθνώς, βιομηχανικές και ενεργειακές εταιρείες ενώ ταυτόχρονα είναι μέλος του δείκτη υψηλής κεφαλαιοποίησης FTSE LARGE CAP. Η συμβολή της στην ελληνική οικονομία είναι πολύ σημαντική μέσω της σύνθετης επιχειρηματικής δραστηριότητάς της. Δραστηριοποιείται σε τομείς όπως η μεταλλουργία, η ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, τα έργα βιώσιμης ανάπτυξης, η αποθήκευση ενέργειας και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, με 4.823 άμεσα και έμμεσα εργαζόμενους και πάνω από 10.000 προμηθευτές σε όλο τον κόσμο.

Με τη συνεχή επανεπένδυση κεφαλαίων η εταιρεία επιδιώκει τη διαρκή ανάπτυξή της τόσο στα οικονομικά της αποτελέσματα όσο και στις αρχές βιώσιμης ανάπτυξης που έχει υιοθετήσει τα τελευταία χρόνια.

Τομέας Μεταλλουργίας

Η εταιρεία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. έχει στην ιδιοκτησία της τη μοναδική καθετοποιημένη μονάδα παραγωγής και εμπορίας αλουμίνας και αλουμινίου σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, έχοντας ως πελάτες κυρίως βιομηχανίες προϊόντων επεξεργασίας νερού, χημικών προϊόντων, παραγωγής φθοριούχου αλουμινίου, παραγωγής καταλυτών και επιβραδυντών καύσης.

Τομέας Ηλεκτρικής Ενέργειας & Φυσικού Αερίου

Χαρακτηρίζεται ως ο μεγαλύτερος ιδιώτης παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, με δυναμικότητα 1.200 MW θερμικών μονάδων και άνω των 200 MW ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενώ υπολογίζεται ότι το 2021 κάλυψε περίπου το 11% της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα. Σχετικά με το διασυνοριακό εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας, ο όγκος των συναλλαγών της εταιρείας το 2021 έφτασε τις 2,69 TWh. Σχετικά με την εισαγωγή φυσικού αερίου στην Ελλάδα κατείχε ποσοστό 22% επί των συνολικών εισαγωγών της χώρας, ενώ πιο συγκεκριμένα για την εισαγωγή υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) κατείχε το 26%. Επιπλέον, όσον αφορά την προμήθεια ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου σε τελικούς καταναλωτές, μέσω της εταιρεία Protergia, στο τέλος του 2021 διέθετε 335.000 πελάτες (6,9% μερίδιο αγοράς) Επιπροσθέτως, στο τέλος του 2021 ήταν η δεύτερη δύναμη στις ανανεώσιμες πηγές ηλεκτρικής ενέργειας, με 300 έργα παραγωγής ενέργειας δυναμικότητας όπως φωτοβολταϊκά, αιολικά, υδροηλεκτρικά, μονάδες βιοαερίου και μονάδες συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας.

Τομέας Έργων Βιώσιμης Ανάπτυξης

Ο νέος τομέας έργων βιώσιμης ανάπτυξης ασχολείται με τη δημιουργία έργων που προωθούν τη βιωσιμότητα και την ενεργειακή μετάβαση. Παραδείγματα σχετικών έργων αποτελούν τα έργα ενεργειακής αξιοποίησης απορριμμάτων, έργα περιβαλλοντικής διαχείρισης και επεξεργασίας αποβλήτων, έργα ενεργειακής απόδοσης, έργα που στοχεύουν στην οικονομία του υδρογόνου κ.τ.λ..

Τομέας Ανάπτυξης Ανανεώσιμων Πηγών και Αποθήκευσης Ενέργειας

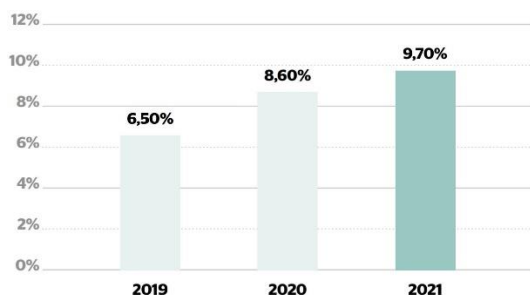
Η θυγατρική METKA EGN αποτελεί παγκοσμίως μια από τις κορυφαίες εταιρείες κατασκευής φωτοβολταϊκών και έργων αποθήκευσης ενέργειας. Σχετικά έργα αφορούν από απλά αυτόνομα ηλιακά πάρκα έως πολύπλοκα υβριδικά έργα. Η συνολική ισχύς των ώριμων και σε λειτουργία έργων ανέρχεται σε 1.963 MW ενώ των έργων που βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης ανέρχεται σε 3,0GW.

Βασικά Μεγέθη (2021)

- 28 μονάδες παραγωγής (10 βιομηχανικές και 18 Α.Π.Ε.)
- 4.823 εργαζόμενοι
- 2.664 εκ. € ενοποιημένος κύκλος εργασιών
- Το 55% των συνολικών εσόδων προέρχονται από προϊόντα και υπηρεσίες με περιβαλλοντικά οφέλη
- 162 εκ. € καθαρά κέρδη
- 5.089,2 εκ. € συνολική κεφαλαιοποίηση
- 721,4 χιλ. τόνοι πωλήσεις μεταλλουργικών προϊόντων (67,2% αλουμίνα και 32,8% αλουμίνιο)
- 5.621 GWh πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας

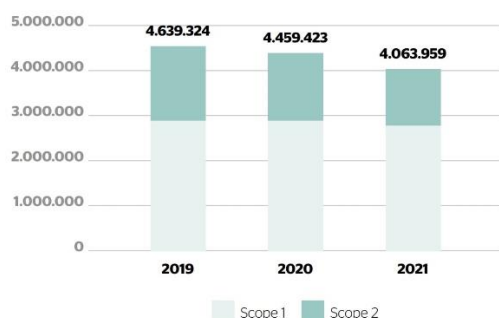
Κλιματική Αλλαγή:

- Δημοσιοποιήθηκαν για πρώτη φορά οι έμμεσες εκπομπές Score 3.
- Δημοσιοποιήθηκαν για πρώτη φορά, μέσω του διεθνούς οργανισμού CDP, στοιχεία σχετικά με την προσαρμογή της εταιρείας στην κλιματική αλλαγή.
- Αύξηση κατά 12,8% σε σχέση με το 2020 της παραγωγής καθαρής ενέργειας, η οποία το 2021 ανήλθε στο 9,7% της συνολικής παραγωγής.

Διάγραμμα 1: Παραγωγή καθαρής ενέργειας

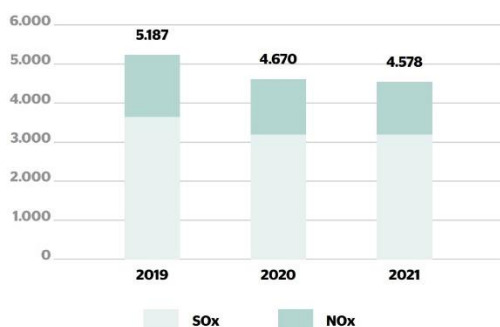
- Μείωση κατά 12,4% σε σχέση με το 2019 των άμεσων και έμμεσων εκπομπών CO₂ (Scope 1 & Scope 2).

Διάγραμμα 2: Άμεσες και έμμεσες εκπομπές CO₂ (Scope 1 & Scope 2)

Ποιότητα αέρα:

- Μείωση κατά 2% των συνολικών ποσοτήτων εκπομπών οξειδίου του αζώτου (NO_x) και του θείου (SO_x) σε σχέση με το 2020 και κατά 48,3% της ποσότητας εκπομπών σωματιδίων.

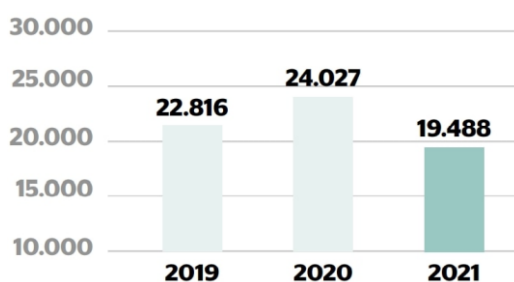
Διάγραμμα 3: Ποσότητες εκπομπών οξειδίου του αζώτου (NOx) και του θείου (SOx)

Περιβαλλοντική διαχείριση:

- Εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, μέσω του ISO 14001:2015.
- 82,8 εκ. € δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος το 2021.
- Δε καταγράφηκαν περιστατικά ρύπανσης του φυσικού περιβάλλοντος εξαιτίας της παραγωγικής δραστηριότητας το 2021.

Κυκλική οικονομία:

- Αύξηση παραγωγής δευτερόχυτου αλουμινίου, με τη χρήση scrap αλουμινίου ως πρώτη ύλη, που ανήλθε στο 20% της συνολικής παραγωγής της Εταιρείας, συμβάλλοντας σημαντικά στην μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των αέριων εκπομπών.
- Αύξηση στο 25% του ποσοστού των στερεών αποβλήτων που ανακυκλώθηκαν και επαναχρησιμοποιήθηκαν το 2021.
- Περιορισμός μόνο στο επίπεδο του 2% για την υγειονομική ταφή στερεών αποβλήτων.
- Μείωση κατά 19% των επικίνδυνων αποβλήτων από το 2020.

Διάγραμμα 4: Επικίνδυνα απόβλητα

Έρευνα & Ανάπτυξη:

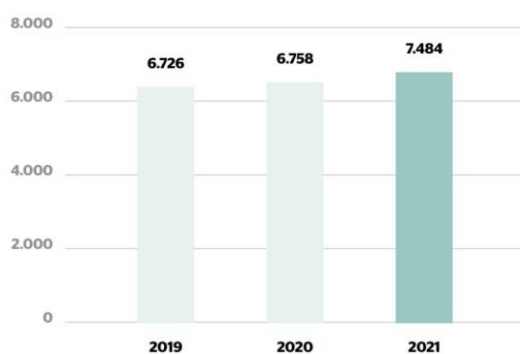
- Οι συνολικές επενδύσεις Έρευνας & Ανάπτυξης της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ανήλθαν σε 2,5 εκ. € το 2021 και ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολήθηκαν σε τμήματα R&D της εταιρείας ήταν 17. Συγκεκριμένα, ο τομέας μεταλλουργίας συμμετείχε σε 24 ευρωπαϊκά προγράμματα ανάπτυξης νέων τεχνολογιών αξιοποίησης των καταλοίπων του βωξίτη.

Οικολογικές Επιδράσεις:

- Δε καταγράφηκαν περιστατικά υποβάθμισης της βιοποικιλότητας, εξαιτίας των δραστηριοτήτων της εταιρείας το 2021.
- Αύξηση στο 84% του ποσοστού αποκατάστασης του συνόλου της εκμεταλλεύσιμης περιοχής χωρίς να απαιτείται παράλληλη δέσμευση νέων εκτάσεων.

Νερό:

- Άντληση νερού από ανανεώσιμες πηγές, σε ποσότητες που δεν επηρεάζουν το διαθέσιμο νερό του υδροφόρου ορίζοντα.
- Άντληση 5,6 χιλ. ML φρέσκου νερού το 2021 εμφανίζοντας μικρή αύξηση 2,1% συγκριτικά με το 2020.
- Επαναχρησιμοποίηση 7,5 ML νερού σε άλλες μονάδες της εταιρείας, εμφανίζοντας αύξηση κατά 10,7% συγκριτικά με το 2020.

Διάγραμμα 5: Επαναχρησιμοποίηση νερού

Περιβαλλοντική συμμόρφωση:

- Δε καταγράφηκαν πρόστιμα λόγω μη συμμόρφωσης με την περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς.

Περιβαλλοντικοί δείκτες επίδοσης ESG:

Περιβαλλοντικοί Δείκτες	2019	2020	2021
Διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων			
Ποσοστό βιομηχανικών μονάδων & μονάδων ΑΠΕ με πιστοποίηση ISO 14001:2015	84%	87,5%	89,3%
Περιβαλλοντικές δαπάνες (εκ. €) (1*)	61,0	71,6	82,8
Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τους περιβαλλοντικούς νόμους και κανονισμούς και σχετικά πρόστιμα	0	0	0
Ενέργεια & Αέριες εκπομπές			
Άμεσες εκπομπές GHG (Score 1 – CO2 χιλ. t)	2.798,0	2.885,5	2.276,0
Έμμεσες εκπομπές GHG (Score 2 – CO2 χιλ. t)	1.841,3	1.573,9	1.337,9
Εκπομπές (Score 3 – CO2 χιλ. t) (2*)	N/A	6.991,4	5.612,4
Συνολικές εκπομπές NOx (t)	1.553,3	1.480,0	1.363,4
Συνολικές εκπομπές SOx (t)	3.634,0	3.190,1	3.214,3
Εκπομπές σωματιδίων (t)	94,3	80,5	41,8
Εκπομπές Φθορίου (t)	258,3	262,2	210,8
Εκπομπές CF4 (t)	11,8	13,3	10,8
Εκπομπές C2F6 (t)	1,4	1,6	1,3
Ειδικές εκπομπές NOx (€/ΤJ παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας) (3*)	0,054	0,046	0,042
Ειδικές εκπομπές SOx (€/ΤJ παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας) (4*)	0	0	0
Συνολική Παραγωγή Ενέργειας (TJ)	20.816,5	21.856,6	20.235,6
Παραγωγή Ενέργειας από ΑΠΕ (% επί της συνολικής παραγωγής ενέργειας)	6,5%	8,6%	9,7%
Συνολική Κατανάλωση Ενέργειας (TJ)	53.353,0	54.621,9	52.423,7
Κατανάλωση Ηλεκτρικής Ενέργειας (% επί της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας)	19,4%	18,9%	20,0%
Ειδική κατανάλωση παραγωγής δευτερογενούς Αλουμινίου (Gj/t παραγωγής)	4,82	5,05	5,02
Ειδική κατανάλωση προϊόντος (TJ/TJ παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας)	1,7	1,6	1,6
Διαχείριση Νερού			
Συνολική Κατανάλωση Νερού (ML) (5*)	6.533,6	6.603,4	6.950,5
Συνολική Αντληση Νερού (ML)	170.788,2	170.327,5	169.080,5
Συνολική Αντληση Νερού από Επιφανειακά ύδατα (ML)	162.296,5	161.162,0	159.838,4
Συνολική Αντληση Νερού από Υπόγεια ύδατα (ML)	8.223,6	8.564,8	8.599,2
Συνολική Αντληση Νερού από Δημόσιες επιχειρήσεις νερού (ML)	74,6	146,1	194,7
Εξοικονόμηση νερού στην παραγωγή (% επί της συνολικής άντλησης νερού)	3,9%	3,9%	4,4%
Κατανάλωση Νερού / t παραγωγής ένυδρης αλουμίνιας (m3) ASI	3,24	3,61	3,37
Κατανάλωση Νερού / t παραγωγής πρωτόχυτου αλουμινίου (m3) ASI	1,23	1,37	1,29
Κυκλική Οικονομία			
Συνολική παραγωγή στερεών αποβλήτων (χιλ. t)	849,1	839,4	934,1
Επικίνδυνα απόβλητα (χιλ. t)	22,8	24,0	19,5
Μη-Επικίνδυνα απόβλητα (χιλ. t)	826,3	815,4	914,6
Στερεά απόβλητα που επαναχρησιμοποιήθηκαν ή ανακυκλώθηκαν (% επί της συνολικής ποσότητας παραγόμενων αποβλήτων)	17,8%	18,6%	25,0%
Υγειονομική ταφή στερεών αποβλήτων (6*) (% επί των συνολικών παραγόμενων μη-επικίνδυνων στερεών αποβλήτων)	3,9%	2,4%	2,0%
Οικολογικές Επιδράσεις			
Ποσοστό αποκατάστασης χρησιμοποιημένης περιοχής κατά την εξορυκτική διαδικασία ASI	82,3%	83,3%	84,3%
Πρώτες Ύλες & Υλικά			
Συνολική κατανάλωση Θωξίτη (t) ASI	1.871.395	1.878.949	1.963.041
Συνολική κατανάλωση Φυσικού Αερίου (εκ. Nm3)	1.133,7	1.177,0	1.106,8

Πίνακας 5: Περιβαλλοντικοί δείκτες επίδοσης ESG

(1*) Περιβαλλοντικές Δαπάνες: Κόστος διάθεσης αποβλήτων, διαχείρισης εκπομπών αερίων, αγοράς δικαιωμάτων CO₂, περιβαλλοντικής αποκατάστασης και συνολικής πρόληψης και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

(2*) Ο υπολογισμός των Score 3 εκπομπών βασίζεται στο GHG Protocol.

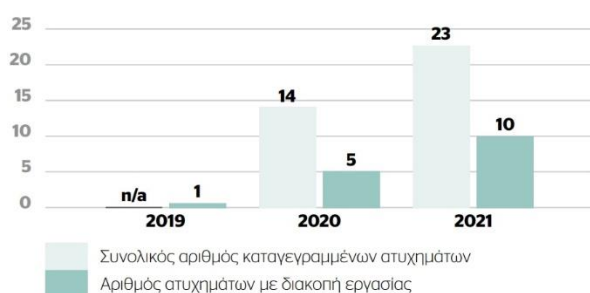
(3* και 4*) Περιλαμβάνονται οι εκπομπές και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας του Τομέα Ηλεκτρικής Ενέργειας & Φυσικού Αερίου.

(5*) Η διαφορά της συνολικής ποσότητας άντλησης νερού από την συνολική ποσότητα απόρριψης νερού.

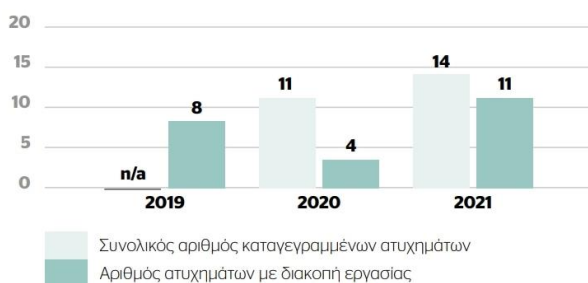
(6*) Το ποσοστό υγειονομικής ταφής στερεών αποβλήτων υπολογίζεται επί των συνολικών παραγόμενων μη-επικίνδυνων στερεών αποβλήτων εξαιρουμένων των καταλοίπων βωξίτη που υφίστανται ειδική επεξεργασία.

Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία:

- Δεν καταγράφηκαν δυστυχήματα και ασθένειες στους άμεσα εργαζόμενους, αλλά υπήρξε ένα δυστύχημα εργαζόμενου εργολάβου.
- Διατηρήθηκαν σε χαμηλά επίπεδα οι δείκτες συχνότητας εργατικών ατυχημάτων με διακοπή εργασίας (≥ 3 ημερών) ανά 200.000 ώρες εργασίας των άμεσα και έμμεσα εργαζομένων (0,37 & 0,22 αντίστοιχα).
- Αυξήθηκαν ελάχιστα, σε σχέση με το 2020, οι δείκτες συχνότητας των συνολικών ατυχημάτων ανά 200.000 ώρες εργασίας για άμεσα και έμμεσα εργαζομένους και σε 0,85 και 0,29 ατυχήματα αντίστοιχα.

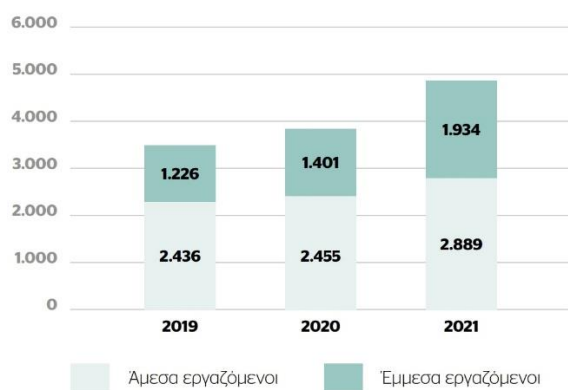
Διάγραμμα 6: Συχνότητα συνολικών ατυχημάτων ανά 200.000 ώρες εργασίας για άμεσα εργαζομένους

Διάγραμμα 7: Συχνότητα συνολικών ατυχημάτων ανά 200.000 ώρες εργασίας για άμεσα και έμμεσα εργαζομένους

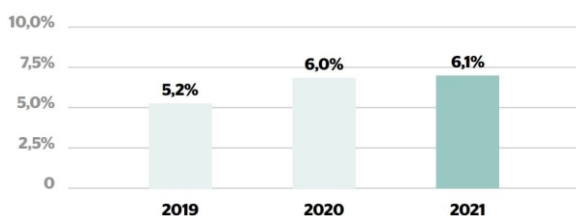
Απασχόληση:

- Αυξήθηκε κατά 25% η συνολική απασχόληση (άμεση & έμμεση) ενώ ταυτόχρονα κρατήθηκαν σε πολύ χαμηλά επίπεδα τα ποσοστά εργαζομένων μερικής απασχόλησης και ορισμένου χρόνου εργασίας.

Διάγραμμα 8: Συνολική απασχόληση (άμεση & έμμεση)

- Σχετικά με την κινητικότητα του προσωπικού ο δείκτης εθελοντικών αποχωρήσεων ανήλθε στο 6,1% (ενώ το 2020 ήταν στο 6%) και ο δείκτης μη εθελοντικών αποχωρήσεων ανήλθε στο 1,7% (ενώ το 2020 ήταν στο 1,3%).

Διάγραμμα 9: Κινητικότητα προσωπικού

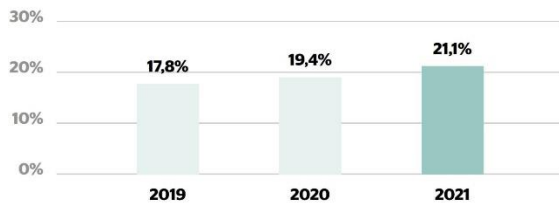
- Διενεργήθηκαν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων στο 54% του ανθρωπίνου δυναμικού.
- Συλλογικές συμβάσεις εργασίας κάλυπταν περισσότερους από 4 στους 10 εργαζόμενους το 2021 .

Ανθρώπινα Δικαιώματα:

- Με στόχο την προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υλοποιήθηκε για 5η συνεχόμενη χρονιά, μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της οποίας δεν αναφέρθηκαν ελλείψεις επικίνδυνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις δραστηριότητες της εταιρείας.
- Υλοποιήθηκε e-learning εκπαίδευση, για τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε 730 εργαζομένους.

Ίσες Ευκαιρίες:

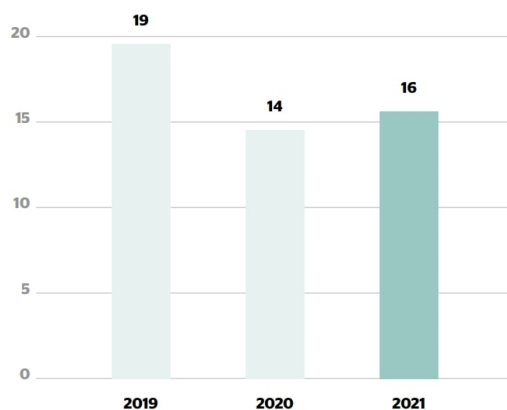
- Συνεχίστηκε η διαμόρφωση μεθοδολογιών συγκέντρωσης και επεξεργασίας δεδομένων για την ορθότερη ερμηνεία του δείκτη ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών.
- Συνεχίστηκε η αξιολόγηση για την προσαρμογή πολιτικών ίσων ευκαιριών στην Πολιτική Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Αυξήθηκε στο 21,1% το ποσοστό των γυναικών που καταλαμβάνουν διοικητικές θέσεις.

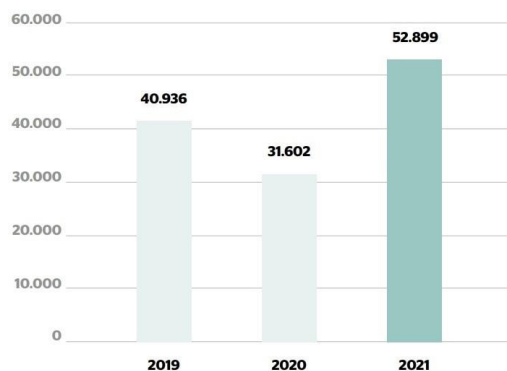
Διάγραμμα 10: Ποσοστό γυναικών σε διοικητικές θέσεις

Κοινωνικές επενδύσεις:

- Συνεχίστηκε η εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών, μέσω 16 πρωτοβουλιών που ωφέλησαν σχεδόν 53.000 πολίτες.

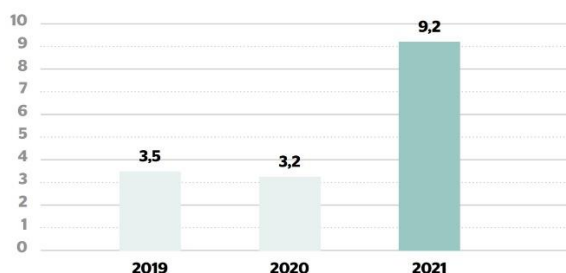

Διάγραμμα 11: Πρωτοβουλίες κοινωνικών πολιτικών

Διάγραμμα 12: Συνολικός αριθμός πολιτών που ωφελήθηκαν από κοινωνικές πολιτικές

- Σημαντική επίδραση στα οικονομικά αποτελέσματα της εταιρείας είχε η ορθή διαχείριση κοινωνικών θεμάτων, τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Διάγραμμα 13: Διαχείριση κοινωνικών θεμάτων

Υπεύθυνη εφοδιαστική αλυσίδα:

- Υλοποιήθηκαν προγράμματα εκπαίδευσης 80 βασικών προμηθευτών, στην Ελλάδα, με αντικείμενο τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και τις 10 Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (Global Compact).
- Υλοποιήθηκαν ESG αξιολογήσεις των βασικών προμηθευτών.

Κοινωνικοί δείκτες επίδοσης ESG:

Κοινωνικοί Δείκτες	2019	2020	2021
Απασχόληση			
Άμεσα εργαζόμενοι	2.436	2.455	2.889
Έμμεσα εργαζόμενοι	1.226	1.401	1.934
Δείκτης κινητικότητας εργαζομένων (8*)	5,2%	6,0%	6,1%
Ποσοστό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που καλύπτονται από επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις εργασίας	53%	52%	44%
Ποσοστό διατήρησης εργαζομένων πλήρους απασχόλησης	93%	91,5%	90,6%
Ποσοστό γυναικών (άμεσα εργαζόμενοι)	18%	19%	18,7%
Ποσοστό γυναικών σε θέσεις ευθύνης (9*)	17,8%	19,4%	21,1%
Ποσοστό εργαζομένων <30 ετών (άμεσα εργαζόμενοι)	12,0%	10,4%	12,6%
Ποσοστό εργαζομένων 30-50 ετών (άμεσα εργαζόμενοι)	69,6%	68,9%	65,8%
Ποσοστό εργαζομένων >50 ετών (άμεσα εργαζόμενοι)	18,3%	20,7%	21,7%
Νέες θέσεις εργασίας (10*)	281	34	489
Εργασιακές Πρακτικές			
Ποσοστό εργαζομένων που έλαβαν επίσημη αξιολόγηση της απόδοσης τους (11*)	55,9%	51,9%	50,2%
Μέσος όρος ανθρωπινών εκπαιδευσης στελεχιακού δυναμικού	24,5	14,6	29,0
Μέσος όρος ανθρωπινών εκπαιδευσης διοικητικού δυναμικού	16,7	12,8	12,8
Μέσος όρος ανθρωπινών εκπαιδευσης εργατοτεχνικού δυναμικού	29,1	18,2	13,7
Ανθρωπόωρες εκπαιδευσης (άμεσα εργαζόμενοι)	59.794	38.476	41.879
Μέσος όρος ανθρωπινών εκπαιδευσης ανά υπάλληλο	24,6	15,7	14,5
Συνολικό κόστος εκπαιδευσης (€)	406.322	247.859	414.741
Κόστος εκπαιδευσης ανά υπάλληλο (€)	166,7	101,0	143,6
Ανθρώπινα Δικαιώματα			
Πολιτική Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	Όχι	Ναι	Ναι
Περιστατικά παραβίασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (12*)	0	0	0
Περιστατικά διακρίσεων	0	0	0
Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία			
Ποσοστό βιομηχανικών μονάδων & μονάδων ΑΠΕ με πιστοποίηση ISO 45001:2018	83,3%	83,3%	89,3%
Αριθμός δυστυχημάτων (άμεσα & έμμεσα εργαζόμενοι)	0	1	1
Αριθμός ατυχημάτων με διακοπή εργασίας (άμεσα εργαζόμενοι)	1	5	10
Αριθμός ατυχημάτων με διακοπή εργασίας (έμμεσα εργαζόμενοι)	7	4	11
Αριθμός συνολικών ατυχημάτων (13*) (άμεσα εργαζόμενοι)	n/a	14	23
Αριθμός συνολικών ατυχημάτων (14*) (έμμεσα εργαζόμενοι)	n/a	11	14
Δείκτης συχνότητας συνολικών ατυχημάτων ανά 200.000 ώρες εργασίας (άμεσα εργαζόμενοι)	n/a	0,53	0,85
Δείκτης συχνότητας συνολικών ατυχημάτων ανά 200.000 ώρες εργασίας (έμμεσα εργαζόμενοι)	n/a	0,38	0,29
Συχνότητα Ατυχημάτων με διακοπή εργασίας ανά 200.000 ώρες εργασίας (άμεσα εργαζόμενοι)	0,04	0,19	0,37
Συχνότητα Ατυχημάτων με διακοπή εργασίας ανά 200.000 ώρες εργασίας (έμμεσα εργαζόμενοι)	0,17	0,14	0,22
Ανθρωπόωρες εκπαίδευσης σε θέματα Υγείας & Ασφάλειας στην εργασία (άμεσα & έμμεσα εργαζόμενοι)	47.017	23.547	34.619
Βιωσιμότητα Τοπικών κοσμήτων			
Ποσοστό εργαζομένων από τοπικές κοινότητες (άμεσα & έμμεσα εργαζόμενοι)	93,6%	90,5%	92,1%
Κοινωνικές επενδύσεις (εκ. €)	3,5	3,3	9,2
Περιστατικά μη συμμόρφωσης με νόμους και κανονισμούς εργασίας και κοινωνικών θεμάτων	0	0	0

Πίνακας 6: Κοινωνικοί δείκτες επίδοσης ESG

(8*) Αριθμός εθελοντικών αποχωρήσεων προς το Μ.Ο. του αριθμού των άμεσα εργαζομένων της εταιρείας στο συγκεκριμένο έτος.

(9*) Ποσοστό επί του διοικητικού προσωπικού της εταιρείας.

(10*) Η διαφορά του συνολικού αριθμού των νέων προσλήψεων από το συνολικό αριθμό αποχωρήσεων στο συγκεκριμένο έτος.

(11*) Ποσοστό επί του συνόλου των άμεσα εργαζομένων (συμπεριλαμβάνονται εργαζόμενοι που πληρούν τις προϋποθέσεις για να συμπεριληφθούν στη διαδικασία ετήσιας αξιολόγησης ενώ δεν συμπεριλαμβάνονται όσοι εργάζονται στην εταιρεία διάστημα μικρότερο των 6 μηνών και άλλες ειδικές κατηγορίες εργαζομένων βάσει αντικειμένου.

(12*) Ορισμένα παραδείγματα: καταναγκαστική & παιδική εργασία, υγεία και ασφάλεια, ώρες εργασίας, αμοιβές και άδειες προσωπικού, δίκαιη μεταχείριση, ελευθερία συνδικαλισμού, περιορισμός δικαιωμάτων πληθυσμού των τοπικών κοινοτήτων κ.τ.λ.

(13* και 14*) Σύμφωνα με το πρότυπο GRI 403-9 (2018). Περιλαμβάνονται ατυχήματα τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα θάνατο, μέρες αποχής από την εργασία, περιορισμός εργασίας ή μεταφορά σε άλλη θέση, ιατρική περίθαλψη πέραν της παροχής πρώτων βοηθειών ή απώλεια συνείδησης, ή σημαντικός τραυματισμός ή κακή υγεία που διαγνώστηκε από ιατρό ή άλλο εξουσιοδοτημένο επαγγελματία υγείας. Συμπεριλαμβάνονται όλα τα δυστυχήματα και ατυχήματα που συνέβησαν κατά τη μετακίνηση του υπάλληλου από τον τόπο κατοικίας στο χώρο εργασίας και μόνο όταν η μετακίνηση αυτή έχει οργανωθεί από την εταιρεία.

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Εταιρική Συμπεριφορά:

- Συνεχίστηκε η εκπαίδευση του Κώδικα Επιχειρηματικής Δεοντολογίας της Εταιρείας στους εργαζομένους.
- Δεν εντοπίστηκαν οικονομικές επιπτώσεις εξαιτίας περιστατικών παραβίασης του Κώδικα Επιχειρηματικής μας Δεοντολογίας.
- Εφαρμόστηκε «μηδενική ανοχή» σε κρούσματα δωροδοκίας και διαφθοράς.
- Δεν εντοπίστηκαν περιστατικά μη συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.
- Υλοποιήθηκε ειδική θεματική Διαβούλευση στον τομέα της μεταλλουργίας, σε τοπικό επίπεδο, με θέμα «Covid-19: Μέτρα και δράσεις για την αποτελεσματική διαχείριση της πανδημίας - Προστασία της υγείας και επιχειρησιακή συνέχεια».

Εταιρική Διακυβέρνηση:

- Συνεχίστηκε η προσαρμογή (στο 75% των απαιτήσεων) στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης - 2018 του Ηνωμένου Βασιλείου.

- Ενισχύθηκε η επίβλεψη του Δ.Σ. σε ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της δημιουργίας μιας Επιτροπής Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- Ενσωματώθηκαν ESG KPIs στις μεταβλητές αποδοχές του Δ.Σ.
- Αυξήθηκε στο 27,3%. το ποσοστό των γυναικών που είναι μέλη στο Δ.Σ.

Δείκτες επίδοσης ESG εταιρικής διακυβέρνησης:

Δείκτες Διακυβέρνησης	2020	2021
Εταιρική Διακυβέρνηση		
Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης	Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου – 2018	Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου – 2018
Πολιτική Πολυμορφίας	Ναι	Ναι
Αριθμός Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	10	11
Διάρκεια θητείας Διοικητικού Συμβουλίου (έτη)	4	4
Μέσος όρος ηλικίας Μελών Διοικητικού Συμβουλίου (έτη)	60,9	59,6
Διαδικότητα Προέδρου	Ναι	Ναι
Ορισμός Ανώτατου Ανεξάρτητου Συμβούλου (Lead Independent Director)	Ναι	Ναι
Αριθμός Εκτελεστικών Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	3	3
Αριθμός Μη – Εκτελεστικών Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	7	8
Αριθμός Ανεξάρτητων, Μη – Εκτελεστικών Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	5	7
Αριθμός γυναικών στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου	2	3
Σύστημα ψηφοφορίας	Πλειοψηφία	Πλειοψηφία
Αριθμός συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου	56	63
Αριθμός Μελών Διοικητικού Συμβουλίου που συμμετείχαν σε ποσοστό <75% των	0	0
Επιτροπή Αμοιβών & Υποψηφιοτήτων	Ναι	Ναι
Ποσοστό Ανεξάρτητων Μελών στη σύνθεση της Επιτροπής Αμοιβών & Υποψηφιοτήτων	100%	100%
Επιτροπή Ελέγχου	Ναι	Ναι
Ποσοστό Ανεξάρτητων Μελών στη σύνθεση της Επιτροπής Ελέγχου	100%	100%
Επιτροπή Αειφόρου Ανάπτυξης	Ναι	Ναι
Εταιρική Συμπεριφορά		
Κώδικας Επιχειρηματικής Δεοντολογίας	3η Έκδοση 2019	3η Έκδοση 2019
Κώδικας Δεοντολογίας Προμηθευτών & Συνεργατών	3η Έκδοση 2019	3η Έκδοση 2019
Δημοσίευση επιχειρηματικού μοντέλου & διαδικασία δημιουργίας αξίας	Ναι	Ναι
Διαδικασία Ουσιαστικότητας	Ναι	Ναι
Εισφορές σε πολιτικά κόμματα	Δεν επιτρέπονται	Δεν επιτρέπονται
Εξωτερική διασφάλιση των δημοσιευμένων πληροφοριών	Ναι	Ναι
Οικονομικές επιβαρύνσεις από την παραβίαση του Κώδικα Επιχειρηματικής Δεοντολογίας (€)	0	0
Επιβεβαιωμένα περιστατικά μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τη νομοθεσία (σε	0	0
Επιβεβαιωμένα περιστατικά διαφθοράς και δωροδοκίας	0	0
Επιβεβαιωμένα περιστατικά αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς	0	0

Πίνακας 7: Δείκτες επίδοσης ESG εταιρικής διακυβέρνησης

ΣΥΝΟΨΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ESG

Η Sustainalytics, ένας κορυφαίος οργανισμούς αξιολόγησης ESG παγκοσμίως, συμπεριέλαβε τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. στη λίστα με τις «Industry Top Rated Companies» του 2021. Στη λίστα αυτή συμπεριλήφθηκαν εταιρείες όπου κατά το έτος 2021 εμφάνισαν «Ισχυρή ESG επίδοση στην κατηγορία δραστηριοποίησης στην οποία κατατάσσονται».

Επιπλέον, η EcoVadis, ένας ακόμη κορυφαίος ευρωπαϊκός οργανισμός αξιολόγησης εταιρειών σε ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης, έδωσε στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. το χρυσό βραβείο, για τις επιχειρηματικές πρακτικές που ακολούθησε.

Τέλος, οργανισμός ISS Quality Score έδωσε τη μέγιστη βαθμολογία στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. για την κατηγορία «Περιβάλλον» και ταυτόχρονα διατήρησε και το 2021 τη μέγιστη επίδοση στην κατηγορία «Κοινωνία».

Παράλληλα με αυτές τις διακρίσεις, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. έθεσε στόχους για περαιτέρω βελτίωση των επιδόσεών της με ορίζοντα το 2025.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται αναλυτικά οι ESG αξιολογήσεις της εταιρείας για το 2021. Βάσει αυτών των επιδόσεων, βρίσκεται στο καλύτερο 15% των εταιρειών με τις καλύτερες επιδόσεις σε 9 από τους 11 ESG αξιολογητές που συμμετέχει.

	Κλίμακα (Υψηλή/Χαμηλή)	2020	2021	
ESG Raters				
SUSTAINALYTICS a Morningstar company	0/100	30	22,4	▲
ISS ESG	1/10	2,3	1,3	▲
REFINITIV	D-/A+	B+	A	▲
S&P Global	100/0	38	48	▲
arabesque	100/0	62,4	66,2	▲
Bloomberg	100/0	62,8	66,5	▲
FTSE Russell	5/0	4,1	3,9	▼
IdealRatings®	300/0	265	275	▲
Θεματικοί Raters				
CDP DISCLOSURE INSIGHT ACTION Climate Change	A/D		C	
CDP DISCLOSURE INSIGHT ACTION Water Security	A/D	B	B	
arabesque UN Global Compact	100/0	71	71	
<i>Επιδόσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2021</i>				

Πίνακας 8: ESG αξιολογήσεις

❖ ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)			ΠΑΘΗΤΙΚΟ (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)	
	Μετ'Αλφαιός Α.Ε. - Μηνιαία 31/12/2021	31/12/2020		Μετ'Αλφαιός Α.Ε. - Μηνιαία 31/12/2021	31/12/2020
Μη Κυκλοφορούν Ενεργητικό			Ίδια Κεφάλαια		
Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις	1.047.761	843.469	Μετοχικό κεφάλαιο	138.604	138.604
Υπεραξία Επιχείρησης	0	0	Υπερ Το Άρτιο	124.701	124.701
Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	86.718	89.531	Αποθεματικά εύλογης αξίας	-104.304	-13.966
Επενδύσεις Σε Θυγατρικές Επιχειρήσεις	346.707	350.762	Αποθεματικό Ίδιων Μετοχών	-80.436	-56.795
Επενδύσεις Σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις	12.113	17.212	Αποθεματικά για διάθεση δωρεάν μετοχών	4.000	0
Λοιπές επενδύσεις	0	0	Λοιπά αποθεματικά	-139.637	-140.784
Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις	119.751	70.918	Αποθεματικά Μετατροπής Ισολογισμού	2.149	2.149
Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού	37	37	Αποτέλεσμα Εισ Νέων	999.585	971.489
Παράγλυφα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	2.159	1.931	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων αποδιδόμενα στους μετόχους της Μητρικής	944.663	1.025.399
Λοιπές Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις	65.863	63.792	Μη ελγχιουσες συμμετοχές	0	0
Δικαιώματα χρήσης στοιχείων ενεργητικού	34.757	32.202	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	944.663	1.025.399
Σύνολο Μη Κυκλοφορούντων Στοιχείων του Ενεργητικού	1.715.865	1.469.854			
Κυκλοφορούν Ενεργητικό			Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Αποθέματα - Συνολική αξία	247.728	151.270	Μακροπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις	655.905	284.152
Πελάτες και Λοιπές Εμπορικές Απαιτήσεις	741.527	531.614	Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις Μισθώσεων	31.039	29.545
Λοιπές Απαιτήσεις	450.951	230.682	Παράγλυφα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	26.973	7.507
Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	73	69	Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις	149.694	154.563
Παράγλυφα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	8.341	9.300	Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εφόδου από την υπηρεσία	7.673	8.597
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	349.853	198.492	Λοιπές Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	68.245	66.292
Σύνολο Κυκλοφορούντων Στοιχείων του Ενεργητικού	1.798.473	1.121.427	Προβλέψεις	11.051	10.587
			Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	950.180	561.243
Σύνολο Ενεργητικού	3.514.338	2.591.281			
			Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
			Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	841.546	472.468
			Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις	77.704	54.054
			Βραχυπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις	0	0
			Μακροπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	0	0
			Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις Μισθώσεων πληρωτέες στην επόμενη χρήση	5.865	4.645
			Παράγλυφα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	117.250	22.100
			Λοιπές βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	577.129	451.372
			Βραχυπρόθεσμες Προβλέψεις	0	0
			Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	1.619.494	1.004.639
			Σύνολο Υποχρεώσεων	2.569.674	1.565.882
			Σύνολο Παθητικού	3.514.338	2.591.281

Πίνακας 9: Ισολογισμός

Ξεκινώντας την ανάλυσή μας από τα στοιχεία του Ενεργητικού, σύμφωνα με τον πίνακα ποσοστιαίων ετήσιων μεταβολών που δημιουργήσαμε για τη σύγκριση των ετών 2020 και 2021, παρατηρούμε ότι είχαμε μεγάλη αύξηση στα Ταμειακά διαθέσιμα & Ισοδύναμα (76%). Επιπλέον παρατηρείται σημαντική αύξηση των εμπορικών απαιτήσεων (39%). Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση των ταμειακών διαθεσίμων έναντι των εμπορικών απαιτήσεων μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο μελλοντικών πιστωτικών κινδύνων.

Όσον αφορά τα πάγια περιουσιακά στοιχεία παρατηρούμε μια αύξηση (24%) στις ενσώματες ακινητοποιήσεις και μια ελάχιστη μείωση (-3%) στα άυλα. Η αύξηση των ενσώματων ακινητοποιήσεων επαληθεύεται και από την αύξηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που θα δούμε παρακάτω στην ανάλυση του Παθητικού.

Επιπλέον, ένα ακόμη θετικό στοιχείο που παρατηρούμε είναι η αύξηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (69%), ταυτόχρονα με τη μείωση (-3%) των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)		
	Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική	
	31/12/2021	31/12/2020
Μη Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις	24	100,00
Υπεραξία Επιχείρησης	-	-
Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	-3	100,00
Επενδύσεις Σε Θυγατρικές Επιχειρήσεις	-1	100,00
Επενδύσεις Σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις	-30	100,00
Λοιπές επενδύσεις	-	-
Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις	69	100,00
Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού	0	100,00
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	12	100,00
Λοιπές Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις	3	100,00
Δικαιώματα χρήσης στοιχείων ενεργητικού	8	100,00
Σύνολο Μη Κυκλοφορούντων Στοιχείων του Ενεργητικού	17	100,00
Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Αποθέματα - Συνολική αξία	64	100,00
Πελάτες και Λοιπές Εμπορικές Απαιτήσεις	39	100,00
Λοιπές Απαιτήσεις	95	100,00
Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	6	100,00
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	-10	100,00
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	76	100,00
Σύνολο Κυκλοφορούντων Στοιχείων του Ενεργητικού	60	100,00
Σύνολο Ενεργητικού	36	100,00

Πίνακας 10: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών ενεργητικού

Συνεχίζοντας την ανάλυσή μας με τα στοιχεία του Παθητικού, παρατηρούμε αύξηση των βραχυπρόθεσμων (61%) και μακροπρόθεσμων (69%) υποχρεώσεων. Επιπλέον, στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, παρατηρείται, μεγάλη αύξηση των δανειακών υποχρεώσεων (131%) το οποίο σημαίνει ότι η επιχείρηση χρηματοδότησε τις λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της μέσω τραπεζικού δανεισμού.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)		
	Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική	
	31/12/2021	31/12/2020
Ίδια Κεφάλαια		
Μετοχικό κεφάλαιο	0	100,00
Υπερ Το Άρτιο	0	100,00
Αποθεματικά εύλογης αξίας	647	100,00
Αποθεματικά Ιδίων Μετοχών	42	100,00
Αποθεματικά για διάθεση δωρεάν μετοχών	-	-
Λοιπά αποθεματικά	-1	100,00
Αποθεματικά Μετατροπής Ισολογισμού	0	100,00
Αποτελέσματα Εις Νέον	3	100,00
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων αποδιδόμενα στους μετόχους της Μητρικής	-8	100,00
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	-8	100,00
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις	131	100,00
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις Μισθώσεων	5	100,00
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	259	100,00
Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις	-3	100,00
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	-11	100,00
Λοιπές Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	3	100,00
Προβλέψεις	4	100,00
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	69	100,00
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	78	100,00
Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις	44	100,00
Βραχυπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις	-	-
Μακροπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	-	-
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις Μισθώσεων πληρωτέες στην επόμενη χρήση	26	100,00
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Στοιχεία	431	100,00
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	28	100,00
Βραχυπρόθεσμες Προβλέψεις	-	-
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	61	100,00
Σύνολο Υποχρεώσεων	64	100,00
Σύνολο Παθητικού	36	100,00

Πίνακας 11: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών παθητικού

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ

Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)		
	Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική	
	31/12/2021	31/12/2020
Πωλήσεις	2.110.652	1.395.528
Κόστος Πωληθέντων	-1.886.042	-1.167.900
Μικτο κερδος	224.610	227.628
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	18.270	28.780
Έξοδα διάθεσης	0	-4.888
Έξοδα διοίκησης	-75.665	-85.964
Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης	0	0
Λοιπά έξοδα εκμετάλλευσης	-23.924	-24.263
Αποτελέσματα Προ Φόρων Χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	143.291	141.293
Χρηματοοικονομικά Έσοδα	751	14.399
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	-37.218	-33.182
Λοιπά Χρηματοοικονομικά Αποτελέσματα	-8.488	-34.154
Κέρδη/ Ζημιές από συγγενείς επιχειρήσεις	0	0
Κέρδη προ φόρων	98.335	88.356
Φόρος εισοδήματος	-16.931	-18.630
Κέρδη μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	81.404	69.726
Αποτέλεσμα περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες	0	0
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους	81.404	69.726
Καταμεμημένα σε:		
Κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής	81.404	69.814
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	0	0
Βασικά κέρδη ανά μετοχή	0,5987	0,4943
Κέρδη ανά μετοχή	0,5987	0,4943

Πίνακας 12: Αποτελέσματα χρήσης

Μελετώντας τον πίνακα ποσοστιαίων ετήσιων μεταβολών της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης, διαπιστώνουμε ότι ταυτόχρονα με την αύξηση και των πωλήσεων (51%) και του κόστους πωληθέντων (61%), μειώθηκαν τα έξοδα διάθεσης (-100%) και διοίκησης (-12%). Τα καθαρά κέρδη μετά φόρων είχαν και αυτά ανοδική πορεία (17%) γεγονός που βοηθά στη θετική πιστοληπτική αξιολόγηση της εταιρείας από επενδυτές και τράπεζες.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)		
	Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική	
	31/12/2021	31/12/2020
Πωλήσεις	51	100,00
Κόστος Πωληθέντων	61	100,00
Μικτο κερδος	-1	100,00
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	-37	100,00
Έξοδα διάθεσης	-100	100,00
Έξοδα διοίκησης	-12	100,00
Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης	-	-
Λοιπά έξοδα εκμετάλλευσης	-1	100,00
Αποτελέσματα Προ Φόρων Χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	1	100,00
Χρηματοοικονομικά Έσοδα	-95	100,00
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	12	100,00
Λοιπά Χρηματοοικονομικά Αποτελέσματα	-75	100,00
Κέρδη/ Ζημιές από συγγενείς επιχειρήσεις	-	-
Κέρδη προ φόρων	11	100,00
Φόρος εισοδήματος	-9	100,00
Κέρδη μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	17	100,00
Αποτέλεσμα περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους	17	100,00
Καταμεμημένα σε:		
Κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής	17	100,00
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	-
Βασικά κέρδη ανά μετοχή	21	100,00
Κέρδη ανά μετοχή	21	100,00

Πίνακας 13: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών αποτελεσμάτων χρήσης

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Κατάσταση Ταμειακών Ροών (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)	Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική	
	31/12/2021	31/12/2020
Λειτουργικές Δραστηριότητες		
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	276.782	315.596
Καταβληθέντες τόκοι	-23.473	-30.750
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος	-32.909	-35.501
Καθαρές ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες	220.400	249.346
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπείσες λειτουργικές δραστηριότητες	-435	-1.001
Καθαρές ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες λειτουργικές δρα/τες	219.965	248.344
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες επενδυτικές δρα/τες		
Αγορές ενσώματων παγίων	-365.147	-136.469
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	-14.908	-18.662
Πωλήσεις ενσώματων παγίων	756	5.205
Μερίσματα εισπραχθέντα	200	280
Αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	0	0
Διακανονισμός Παραγώγων Χρηματοοικονομικών Στοιχείων	-19.483	-48.185
Αγορά συγγενών επιχειρήσεων	0	0
Αγορά /Πώληση θυγατρικών (μείον χρηματικών διαθέσιμων θυγατρικής)	7.719	-25.451
Πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	4	4
Τόκοι που εισπράχθηκαν	513	3.918
Εισπράξεις από αποπληρωμές δανείων συνδεδεμένων μερών	0	0
Εισπράξεις /(Επιστροφές) Επιχορηγήσεων	4.595	11.592
Λοιπά	0	-45
Καθαρές ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες	-385.751	-207.813
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπείσες επενδυτικές δραστηριότητες	0	0
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες επενδυτικές δρα/τες	-385.751	-207.813
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες χρηματοδοτικές δρα/τες		
Πληρωμή φόρου συγκέντρωσης	0	-1
Μερίσματα πληρωθέντα	-51.849	-49.549
Δάνεια αναληφθέντα	975.479	383.403
Αποπληρωμή δανεισμού	-610.682	-480.956
Πληρωμές κεφαλαίου χρηματοδοτικών μισθώσεων	-8.772	-5.572
Λοιπά	-10	-54.304
Επιστροφή μετοχικού κεφαλαίου στους μετόχους	-4.900	0
Αγορά ιδίων Μετοχών	-26.843	-56.230
Καθαρές Ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες	272.423	-263.208
Καθαρές Ταμειακές ροές από διακοπείσες χρηματοδοτικές δραστηριότητες	0	0
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες χρηματοδοτικές δρα/τες	272.423	-263.208
Καθαρή (μείωση)/ αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	106.637	-222.677
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου	492.646	713.037
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου από διακ.δραστηρ.	0	0
Συναλλαγματικές διαφορές στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	3.429	2.286
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου	602.712	492.646
Υπόλοιπο διαθέσιμων	602.712	492.646
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου	602.712	492.646

Πίνακας 14: Κατάσταση ταμειακών ροών

Κατάσταση Ταμειακών Ροών (ποσά εκφρασμένα σε χιλ. €)	Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική	
	31/12/2021	31/12/2020
Λειτουργικές Δραστηριότητες		
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	-12	100,00
Καταβληθέντες τόκοι	-24	100,00
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος	-7	100,00
Καθαρές ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες	-12	100,00
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπείσες λειτουργικές δραστηριότητες	-57	100,00
Καθαρές ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες λειτουργικές δρα/τες	-11	100,00
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες επενδυτικές δρα/τες		
Αγορές ενσώματων παγίων	168	100,00
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	-20	100,00
Πωλήσεις ενσώματων παγίων	-85	100,00
Μερίσματα εισπραχθέντα	-29	100,00
Αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	-	-
Διακανονισμός Παραγώγων Χρηματοοικονομικών Στοιχείων	-60	100,00
Αγορά συγγενών επιχειρήσεων	-	-
Αγορά / Πώληση θυγατρικών (μείον χρηματικών διαθεσίμων θυγατρικής)	-130	100,00
Πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	0	100,00
Τόκοι που εισπράχθηκαν	-87	100,00
Εισπράξεις από αποπληρωμές δανείων συνδεδεμένων μερών	-	-
Εισπράξεις /(Επιστροφές) Επιχορηγήσεων	-60	100,00
Λοιπά	-100	100,00
Καθαρές ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες	86	100,00
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπείσες επενδυτικές δραστηριότητες	-	-
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες επενδυτικές δρα/τες	86	100,00
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες χρηματοδοτικές δρα/τες		
Πληρωμή φόρου συγκέντρωσης	-100	100,00
Μερίσματα πληρωθέντα	5	100,00
Δάνεια αναληφθέντα	154	100,00
Αποπληρωμή δανεισμού	27	100,00
Πληρωμές κεφαλαίου χρηματοδοτικών μισθώσεων	57	100,00
Λοιπά	-100	100,00
Επιστροφή μετοχικού κεφαλαίου στους μετόχους	-	-
Αγορά Ιδίων Μετοχών	-52	100,00
Καθαρές Ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες	-204	100,00
Καθαρές Ταμειακές ροές από διακοπείσες χρηματοδοτικές δραστηριότητες	-	-
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες χρηματοδοτικές δρα/τες	-204	100,00
Καθαρή (μείωση)/ αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	-148	100,00
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου	-31	100,00
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου από διακ.δραστηρ.	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	50	100,00
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου	22	100,00
Υπόλοιπο διαθεσίμων	22	100,00
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου	22	100,00

Πίνακας 15: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές λογαριασμών κατάσταση ταμειακών ροών

Μελετώντας τον πίνακα ποσοστιαίων ετήσιων μεταβολών της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, διαπιστώνουμε ότι αυξήθηκαν τα έσοδα από επενδυτικές δραστηριότητες (86%) ενώ μειώθηκαν από λειτουργικές (-11%) και χρηματοδοτικές (-204%) δραστηριότητες. Τέλος, συγκεντρωτικά παρατηρείται μια αύξηση των ταμειακών διαθεσίμων & ισοδύναμων λήξης περιόδου (22%) η οποία επαληθεύεται και από την ανάλυση που είχαμε κάνει παραπάνω σχετικά με τα στοιχεία του Ενεργητικού του Ισολογισμού.

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Αριθμοδείκτες ρευστότητας, αποδοτικότητας και κεφαλαιακής διάρθρωσης			
	Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική		
	31/12/2021	31/12/2020	Μαθηματικοί τύποι αριθμοδεικτών
Ρευστότητας			
Γενικής ρευστότητας	0,511752996	0,482769352	Κυκλοφορούν ενεργητικό / Σύνολο ενεργητικού
Άμεσης ρευστότητας	1,110515383	1,116248722	Κυκλοφορούν ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Ταμειακής ρευστότητας	0,221176491	0,206832504	Διαθέσιμο ενεργητικό + Διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα / Βραχυπρόθεσμες (ληξιπρόθεσμες) υποχρεώσεις
Αμυντικού χρονικού διαστήματος	22,33323491	13,7764905	(Κυκλοφορούν ενεργητικό - αποθέματα) / ((Διοικητικά έξοδα + έξοδα διάθεσης + έξοδα ερευνών & ανάπτυξης) + (χρηματοδοτικά έξοδα - αποσβέσεις) / 365)
Αποδοτικότητα			
Καθαρού περιθωρίου κέρδους επί των πωλήσεων	3,856817704	4,996388464	(Καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μετά φόρων/ Πωλήσεις) *100
Μικτού περιθωρίου κέρδους επί των πωλήσεων	10,64173535	16,31124564	(Μικτά κέρδη εκμετάλλευσης / Πωλήσεις) *100
Ποσοστού Απόδοσης επί του Συνολικού Επενδύθεντος Κεφαλαίου (ROA)	2,316339521	2,690792701	(Καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μετά φόρων/ Σύνολο ενεργητικού) *100
Αποδοτικότητα Καθαρής Θέσης (ROE)	0,086172529	0,067998896	Καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μετά φόρων/ Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Κεφαλαιακής διάρθρωσης			
Ένα προς ίδια κεφάλαια	2,720201807	1,527095306	Σύνολο υποχρεώσεων / Ίδια κεφάλαια
Δανειακής επιβάρυνσης	0,73119717	0,604288767	Σύνολο υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 16: Αριθμοδείκτες

- **Ρευστότητας:**

- **Γενικής ρευστότητας:** Παρατηρούμε αύξηση της τιμής του αριθμοδείκτη από 0,43 σε 0,51, γεγονός που δείχνει αυξήθηκε ο βαθμός κατά τον οποίο οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των πιστωτών καλύπτονται από τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία πρόκειται να μετατραπούν σε μετρητά κατά την περίοδο στην οποία πρέπει να εξοφληθούν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Παρόλα αυτά, οι αριθμοδείκτες έχουν τιμή μικρότερη του 2 οπότε για να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα σχετικά με το κατά πόσο η επιχείρηση είναι σε θέση να ικανοποιήσει τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των πιστωτών της, θα πρέπει να συγκριθούν με τις τιμές του ίδιου αριθμοδείκτη του παραγωγικού κλάδου.
- **Άμεσης ρευστότητας:** Παρατηρούμε ότι η τιμή του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη παρέμεινε σχεδόν σταθερή και μεγαλύτερη της μονάδας. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία είναι μεγαλύτερα των τρεχουσών υποχρεώσεων.
- **Ταμειακής ρευστότητας:** Παρατηρούμε ότι οι τιμές του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη είναι ελάχιστα <1 οπότε οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φαίνεται να μη μπορούν για λίγο να καλυφθούν από τα διαθέσιμα.
- **Αμυντικού χρονικού διαστήματος:** Παρατηρούμε μια αύξηση της τιμής του αριθμοδείκτη από 13,77 σε 22,33. Το αμυντικό διάστημα δείχνει το χρονικό διάστημα σε ημέρες κατά το οποίο τα διαθέσιμα και τα μετρητά από τη ρευστοποίηση απαιτήσεων και χρεογράφων δύνανται να καλύψουν τα έξοδα λειτουργίας της επιχείρησης.

- **Αποδοτικότητα:**

- **Καθαρού περιθωρίου κέρδους επί των πωλήσεων:** Παρατηρούμε ότι η τιμή του δείκτη μειώνεται ελάχιστα από 4,99 σε 3,85. Μέσω αυτού του δείκτη μελετούμε την καθαρή απόδοση που λαμβάνει η επιχείρηση για κάθε ευρώ πωλήσεων που

πραγματοποιεί. Επιπλέον, χρησιμοποιείται για να γίνουν προβλέψεις για τα μελλοντικά καθαρά κέρδη επί του προβλεπόμενου ύψους των πωλήσεων και του ποσοστού καθαρού κέρδους, αλλά παρόλα αυτά για να εξαχθούν ορθά συμπεράσματα θα πρέπει να συγκριθεί ταυτόχρονα και με την αντίστοιχη τιμή του δείκτη του κλάδου.

- Μικτού περιθωρίου κέρδους επί των πωλήσεων: Αντίστοιχα με τον προηγούμενο δείκτη, ο συγκεκριμένος δείχνει τη μικτή απόδοση που λαμβάνει η επιχείρηση για κάθε ευρώ πωλήσεων που πραγματοποιεί. Ομοίως, παρατηρούμε μια μείωση από 16,31 σε 10,64.
- Ποσοστού Απόδοσης επί του Συνολικού Επενδυθέντος Κεφαλαίου (ROA): Παρατηρούμε ότι η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη παρέμεινε σχεδόν σταθερή (2,31 από 2,69). Ο συγκεκριμένος δείκτης μετρά το ποσοστό απόδοσης του συνολικού επενδυθέντος κεφαλαίου στην επιχείρηση, δηλαδή την ικανότητα της διοίκησης να αξιοποιεί τα συνολικά κεφάλαια (ίδια κεφάλαια και κεφάλαια των μετόχων), και ξένα κεφάλαια (δάνεια από τράπεζες, πιστώσεις από προμηθευτές-πιστωτές κ.λπ.), και να παράγει από αυτά καθαρά κέρδη, ανεξάρτητα του τρόπου κατανομής της αποδοτικότητας αυτής μεταξύ των ιδίων και ξένων κεφαλαίων.
- Αποδοτικότητας Καθαρής Θέσης (ROE): Παρατηρούμε ότι η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη παρέμεινε σχεδόν σταθερή (0,08 από 0,06). Το αποτέλεσμα του συγκεκριμένου δείκτη αφορά την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων ενώ θα πρέπει να συνεκτιμάται με τη φύση της επιχείρησης, τη μέση αποδοτικότητα του κλάδου, καθώς και την παγιοποίηση. Στις επιχειρήσεις όπου ο σκοπός τους επιτυγχάνεται με την απασχόληση προσωπικού (εντάσεως εργασίας) ο αριθμοδείκτης μπορεί να εξαιρετικά υψηλός. Το αντίστροφο ισχύει στις επιχειρήσεις όπου ο σκοπός επιτυγχάνεται με τη χρήση παγίων (εντάσεως παγίων).

- Κεφαλαιακής διάρθρωσης:

- Ξένα προς ίδια κεφάλαια: Παρατηρούμε ότι η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη αυξήθηκε από 1,52 σε 2,72. Ο δείκτης αυτός συγκρίνει τα ξένα κεφάλαια που προσφέρονται από τους πιστωτές στην επιχείρηση με τα ίδια κεφάλαια που διαθέτει η επιχείρηση. Στην πράξη και καθώς οι τιμές είναι >1 αυτό σημαίνει ότι η λειτουργία της επιχείρησης να βασίζεται λιγότερο στα εσωτερικά κεφάλαια και περισσότερο στα δανειακά.
- Δανειακής επιβάρυνσης: Παρατηρούμε ότι η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη παρέμεινε σχεδόν σταθερή (0,73 από 0,60). Ο συγκεκριμένος δείκτης μετρά το ποσοστό του ύψους των συνολικών ξένων κεφαλαίων, που έχουν χορηγήσει οι πιστωτές στην επιχείρηση. Υψηλές τιμές του αριθμοδείκτη αποτελούν ένδειξη αύξηση του κινδύνου για τους πιστωτές λόγω της πιθανότητας η επιχείρηση να καταστεί αφερέγγυα, πριν ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις όλων των πιστωτών έναντι της επιχείρησης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρούμε ότι οι τιμές του δείκτη είναι <1 .

ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ TAFFLER:

Σύμφωνα με τους Giannopoulos και Sigbjornsen (2019), το μοντέλο Taffler αποτελεί ένα από τα μοντέλα που προβλέπουν καλύτερα την πιθανότητα χρεοκοπίας στις ελληνικές εισηγμένες εταιρείες.

Το μοντέλο υπολογίζεται με τον εξής μαθηματικό τύπο:

$$Z = c0 + 0.53 X1 + 0.13 X2 + 0.18 X3 + 0.16 X4$$

Όπου, X1 = Κέρδη προ φόρων/Κυκλοφορούν ενεργητικό

X2 = Κυκλοφορούν ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις,

X3 = Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις/Σύνολο ενεργητικού

X4 = Πωλήσεις/Σύνολο Ενεργητικού

Εκτίμηση πιθανότητας χρεοκοπίας με το υπόδειγμα Taffler						
Taffler:	Z = c0 + 0.53 X1 + 0.13 X2 + 0.18 X3 + 0.16 X4				Μυτιληναίος Α.Ε. - Μητρική	
					31/12/2021	31/12/2020
όπου,	X1 = Κέρδη προ φόρων/Κυκλοφορούν ενεργητικό	=			0,05467694	0,0787889
	X2 = Κυκλοφορούν ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	=			1,110515383	1,116248722
	X3 = Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις/Σύνολο ενεργητικού	=			0,46082477	0,387699752
	X4 = Πωλήσεις/Σύνολο Ενεργητικού	=			0,600583097	0,538547537
* στη συγκεκριμένη ανάλυση θα θέσουμε c0 = 0						
Συνεπώς έχουμε τα εξής z-scores:	31/12/2021	31/12/2020		=>	Πιθανότητα χρεοκοπίας:	31/12/2021 Απίθανη
	0,352387532	0,342824012				31/12/2020 Απίθανη
Καθώς σε όλες τις χρονιές τα z-score είναι >0,3 διαπιστώνουμε πως η πιθανότητα πτώχευσης τόσο της εταιρείας όσο και ολόκληρου του ομίλου κατά την 3ετία που μας πέρασε, θεωρούνται απίθανες						

Πίνακας 17: Εκτίμηση πιθανότητας χρεοκοπίας με το υπόδειγμα Taffler

Παρατηρούμε ότι το Z-score παρέμεινε σχεδόν ίδιο με ελάχιστη αύξηση 0,35 από 0,34. Καθώς η τιμή παραμένει >0,3 αυτό σημαίνει ότι η πτώχευση χαρακτηρίζεται ως απίθανη.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Παρατηρώντας τα γενικότερα οικονομικά μεγέθη που μελετήσαμε έως τώρα, καθώς επίσης και μελετώντας τις σημειώσεις του ορκωτού ελεγκτή στις οικονομικές εκθέσεις των ετών 2020 και 2021, διαπιστώνουμε ότι η επιχείρηση ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. παρουσιάζεται ως μια υγιής επιχείρηση με βήματα ανάπτυξης και προόδου τόσο σε θέματα ρευστότητας όσο και πιστοληπτικής ικανότητας καθώς επίσης και ως μια επιχείρηση η οποία βελτιώνει συνεχώς τις αδυναμίες της προκειμένου να αποφύγει πιθανούς μελλοντικούς πιστωτικούς κινδύνους.

Τόσο από τα ίδια τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων όσο και από τα γενικά συμπεράσματα που μας προσφέρουν οι τιμές των αριθμοδεικτών, διαπιστώνουμε ότι η επιχείρηση βελτιώθηκε σε πολλούς τομείς. Αύξησε τα ταμειακά της διαθέσιμα, μείωσε δυνητικούς κινδύνους και ταυτόχρονα προχώρησε σε νέες επενδύσεις.

Επίσης, σύμφωνα και πάλι με τις ετήσιες εκθέσεις του ορκωτού ελεγκτή σημειώνουμε ως σημαντικό στοιχείο τη μη διαφοροποιημένη γνώμη που εκφράζει η οποία σημαίνει ότι δεν υπήρξε κάποια σοβαρή αλλαγή στα μεγέθη των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης μέχρι και σήμερα.

Τέλος, άξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι η μετάβαση από το 2020 στο 2021 σηματοδεύτηκε από την τεράστια οικονομική κρίση λόγω της πανδημίας, γεγονός που καθιστά ακόμα περισσότερο ενθαρρυντικά τα ως άνω αποτελέσματα.

❖ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΡΕΙΑΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

Η ανάλυση η οποία θα πραγματοποιήσουμε θα βασιστεί στην τεχνική ανάλυση μετοχών. Κατ' ορισμού η τεχνική ανάλυση μελετά την ιστορική πορεία των τιμών ενός διαπραγματεύσιμου χρηματοοικονομικού προϊόντος μέσω της ανάλυσης διαγραμμάτων τιμών ή/και δεικτών – ταλαντωτών που βασίζονται σε μαθηματικούς – στατιστικούς τύπους χωρίς κατ' ανάγκη ο επενδυτής να έχει γνώσεις για το προϊόν που επενδύει ή για την εταιρεία την οποία αφορά το χρεόγραφο, έχοντας ως στόχο την πρόβλεψη των κινήσεων της αγοράς στο μέλλον.

Ο βαθμός της αποτελεσματικότητας της εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό τόσο από τον έγκαιρο εντοπισμό εναλλαγών ή αναστροφής των τάσεων όσο και από τη διατήρηση του επενδυμένου κεφαλαίου μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο όπου έχει προσδιοριστεί εναλλαγή της τάσης. Τα μεγέθη που μελετώνται είναι η τιμή του χρηματοοικονομικού προϊόντος και ο όγκος συναλλαγών.

Ο τεχνικός αναλυτής μελετά παρελθοντικές μεταβολές τιμών και προσπαθεί να εντοπίσει έγκαιρα τις μελλοντικές μεταβολές. Ως εργαλεία προσδιορισμού αυτών των τάσεων χρησιμοποιεί διαγράμματα, δείκτες γνώμης και συμπεριφοράς, δείκτες κεφαλαιακής ροής και δείκτες της δομής της αγοράς.

Στο σημείο αυτό, θα προχωρήσουμε στη μελέτη της πορείας της μετοχής της εταιρείας ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. κατά τη διετία 2020 – 2021 τόσο με τη χρήση διαγραμμάτων όσο και με τη χρήση δεικτών. Στο παρακάτω διάγραμμα οπτικοποιείται τόσο η τάση της τιμής της μετοχής, μέσω της trend line, όσο και ο όγκος συναλλαγών, μέσω του ραβδογράμματος, κατά το προαναφερθέν διάστημα.

Διάγραμμα 14: Πορεία μετοχής 2020 – 2021

i) ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΣΩ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

α) Ανοδική γραμμή τάσης

Ξεκινώντας την ανάλυση με τη χρήση διαγραμμάτων, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι από τον Μάρτιο του 2020 έως και το τέλος του 2021 η πορεία της τιμής της μετοχής ακολούθησε μια ανοδική γραμμή τάσης. Η ανοδική γραμμή τάσης, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, έχει θετική κλίση και σχηματίζεται ενώνοντας δύο ή και περισσότερα ελάχιστα, από τα οποία το δεύτερο (και τα επόμενα) είναι υψηλότερα από το πρώτο. Αποτελεί ένδειξη ότι αυξάνεται η ζήτηση ταυτόχρονα με την αύξηση της τιμής της μετοχής. Συνεπώς, η ανοδική αυτή πορεία έδινε θετικά σημάδια στους αγοραστές προκειμένου να επενδύσουν αγοράζοντας μετοχές της εταιρείας και προσδοκώντας τη συνέχεια της ανόδου της τιμής.

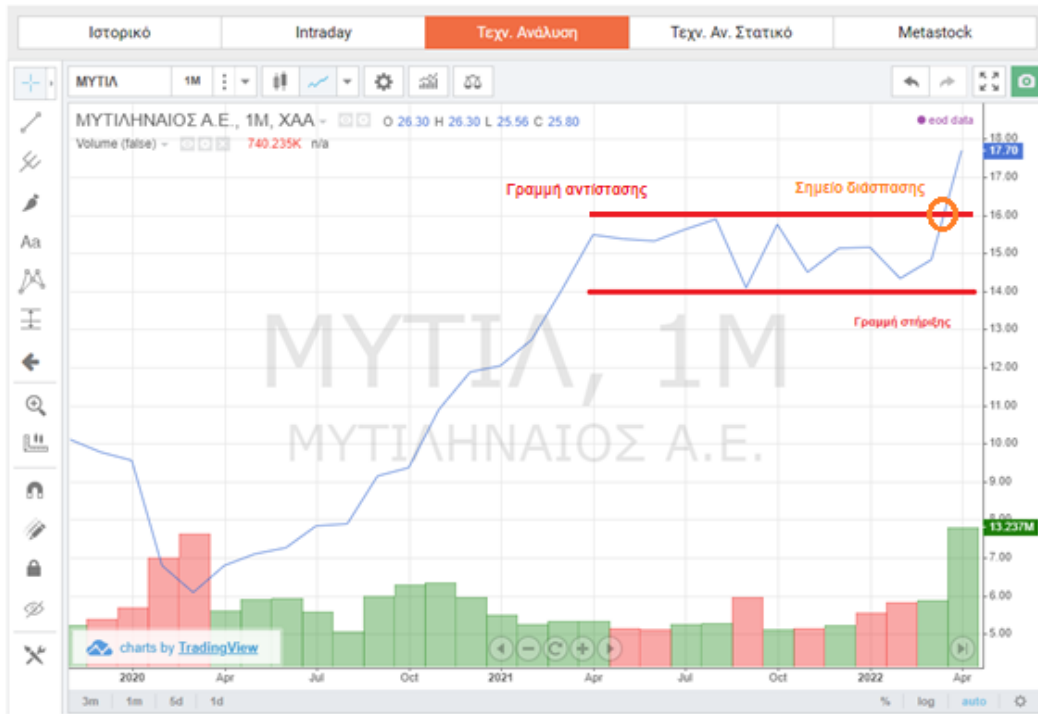
Διάγραμμα 15: Ανοδική γραμμή τάσης

β) Γραμμές αντίστασης – στήριξης

Εν συνεχεία, απομονώνοντας το διάστημα 2/2021 – 12/2021 παρατηρούμε ότι σχηματίστηκε ένα επίπεδο στήριξης - αντίστασης, δηλαδή ένα συγκεκριμένο επίπεδο τιμών στο οποίο εκδηλώθηκε αγοραστικό ενδιαφέρον. Μέσα σε αυτό το επίπεδο δημιουργήθηκε ισορροπία στην αγορά μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης.

Το επίπεδο στήριξης εμφανίζεται όταν μια καθοδική κίνηση σταματά, λόγω του ότι εμφανίζεται ζήτηση για το χρηματοοικονομικό προϊόν η οποία είναι ικανή να διακόψει την πτώση των τιμών και να ωθήσει προς τα πάνω τις τιμές. Το επίπεδο αντίστασης δημιουργείται όταν υπάρχει προσφορά του χρηματοοικονομικού προϊόντος, η οποία σταματά την ανοδική κίνηση των τιμών και τις ωθεί προς τα κάτω.

Το σημείο διάσπασης της γραμμής αντίστασης, το οποίο σήμανε την εκ νέου συνέχιση της ανόδου της τιμής της μετοχής όπως περιγράψαμε και προηγουμένως με την ανάλυση της ανοδικής γραμμής τάσης, πραγματοποιήθηκε το 1ο τρίμηνο του 2022.

Διάγραμμα 16: Γραμμές στήριξης - αντίστασης

ii) ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΣΩ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

α) Moving Average (22 ημερών)

Διάγραμμα 17: Moving Average (22 ημερών)

Εφαρμόζοντας τον Κινητό Μέσο Όρο 22 ημερών παρατηρούμε ότι από τον 8/2020 και έπειτα η τιμή της μετοχής κινούταν πάνω από τον Κ.Μ.Ο.. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε σημάδι αισιοδοξίας στις αγορές για συνέχιση της ανόδου της τιμής.

β) Moving average convergence/divergence – MACD

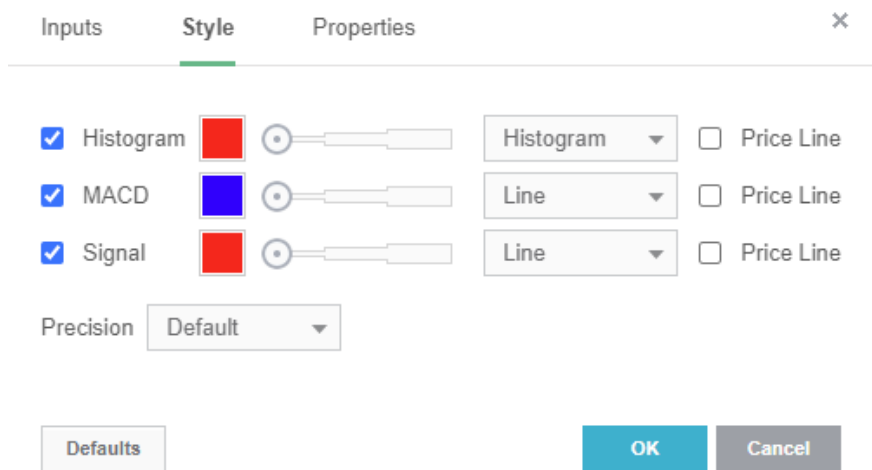
Inputs Style Properties X

Fast Length

Slow Length

Signal Length

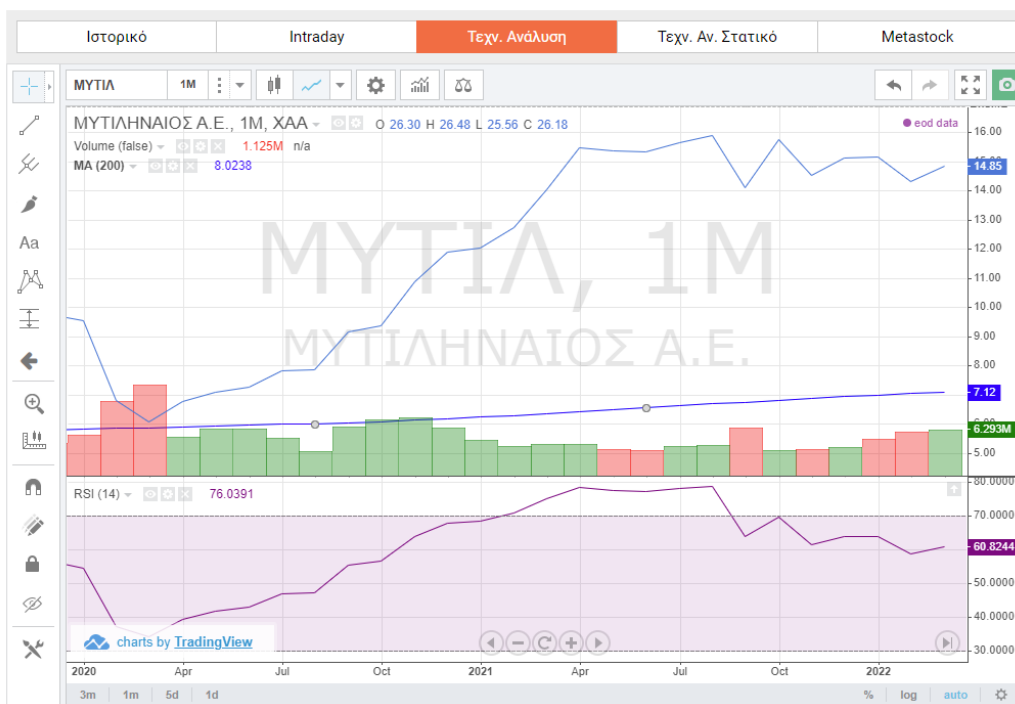
Defaults OK Cancel

Διάγραμμα 18: Moving average convergence/divergence – MACD

Παρατηρούμε ότι τα 3 πρώτα τρίμηνα του 2020 ο δείκτης MACD κινούταν κάτω από το σηματοδότη, ενώ από τον 10/2020 και έπειτα υπήρξε αντιστροφή αυτής της τάσης με τον δείκτη MACD να κινείται πάνω από τον σηματοδότη. Ο βασικός κανόνας του δείκτη MACD είναι ότι οι επενδυτές λαμβάνουν θέσεις αγοράς όταν ο δείκτης κινείται πάνω από το επίπεδο του "σηματοδότη". Το γεγονός αυτό επαληθεύει τη συνέχιση της ανόδου της τιμής της μετοχής το 2021.

γ) RSI και Moving Average

Inputs
Style
Properties
✕

Length

Defaults
OK
Cancel

Inputs
Style
Properties
✕

Length

Defaults
OK
Cancel

Inputs
Style
Properties
✕

Plot Line Price Line

Upper Limit -----

Lower Limit -----

Hlines Background

Precision

Defaults
OK
Cancel

Διάγραμμα 19: RSI και Moving Average

Παρατηρούμε ότι η τιμή της μετοχής από την αρχή του 2020 και έπειτα κινείται ανοδικά πάνω από την τιμή του Κινητού Μέσου Όρου 200 ημερών ενώ ταυτόχρονα η τιμή του δείκτη σχετικής ισχύος RSI εντός του εύρους των 30 – 70 μονάδων. Και σε αυτή την περίπτωση οι επενδυτές έκαναν αισιόδοξα σενάρια συνέχισης της ανόδου της τιμής της μετοχής.

δ) On Balance Volume – OBV

Διάγραμμα 20: On Balance Volume – OBV

Παρατηρούμε ότι η τάση του δείκτη κινείται αντίστοιχα ανοδικά με την τιμή της μετοχής καθ' όλη τη διάρκεια της διετίας 2020 – 2021. Καθώς, λοιπόν, η μετοχή ανεβαίνει ταυτόχρονα με τον Όγκο Ισορροπίας, αυτό αποτέλεσε σημάδι στους επενδυτές ότι η μετοχή δεν είχε φτάσει ακόμη στο υψηλότερο σημείο της.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΠΟΡΕΙΑΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

Με τη βοήθεια όλων των παραπάνω μεθόδων της τεχνικής ανάλυσης, επαληθεύεται πλήρως το αισιόδοξο κλίμα των επενδυτών. Όλες οι προαναφερθείσες τεχνικές απέδειξαν ότι πράγματι το 2021 ήταν ένα έτος θετικών οικονομικών εξελίξεων οι οποίες οδήγησαν σε διαρκή άνοδο της τιμής της μετοχής. Το αγοραστικό κοινό αυξήθηκε όπως αυξήθηκε και ο συνολικός όγκος συναλλαγών ως αποτέλεσμα των αισιόδοξων προβλέψεων που λάμβαναν χώρα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η πορεία αυτή του 2021 δεν ήταν πρόσκαιρη. Αντίστοιχη πρόοδος εμφανίστηκε και κατά το επόμενο έτος.

❖ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ESG ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Όπως αναφέρθηκε πολλάκις στα ανωτέρω κεφάλαια τα οικονομικά αποτελέσματα της επιχείρησης, πέραν της αυτούσιας παραγωγικής διαδικασίας, συνδέονται εξίσου άμεσα και με οποιασδήποτε μορφής επένδυση αποφασίσουν οι μέτοχοι αυτής. Η υιοθέτηση ESG πρακτικών αποτελεί μια σύγχρονη μορφή επένδυσης, όπου τα παραδείγματα κερδοφορίας αυτής πληθύνουν χρόνο με το χρόνο.

Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η επιχείρηση ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε., τα δεδομένα της οποίας μελετήσαμε στην παρούσα έρευνα. Διαπιστώθηκε πως τη στιγμή που κατά τη μετάβαση από το 2020 στο 2021 η εταιρεία δαπάνησε μεγάλα ποσά σε επενδύσεις περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης, ταυτοχρόνως αυξήθηκαν τα κέρδη και μειώθηκαν οι πιστωτικοί κίνδυνοι. Μέσω αυτών των επενδύσεων ανέπτυξε ένα πλαίσιο δράσης, κατανόησης και αντιμετώπισης ESG κινδύνων όπου τα προηγούμενα έτη δε θεωρούνταν σημαντικοί από τις περισσότερες εταιρείες του κλάδου.

Όλα αυτά τα δεδομένα κατέστησαν ελκυστική την εταιρεία και οδήγησαν σε αυξημένο ενδιαφέρον από πελάτες και επενδυτές καθώς και σε χαμηλότερο κόστος δανεισμού που βελτίωσε την κερδοφορία και την εν γένει οικονομική κατάσταση της εταιρείας.

Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ESG ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΝΕΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η διαφάνεια αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα και αποτελεσματικότερα στοιχεία στην επικοινωνία μεταξύ εταιρειών και επενδυτών. Με την πάροδο των ετών, όπως τονίσαμε και στα προηγούμενα κεφάλαια, οι επενδυτές δεν αρκούνται σε απλή μελέτη οικονομικών μεγεθών, αλλά επιθυμούν να γνωρίζουν τον τρόπο διαχείρισης των ESG παραγόντων, το πως αυτοί επηρεάζουν τις προσαρμοσμένες στον κίνδυνο αποδόσεις καθώς και την επίπτωσή τους στην κοινωνία. Η τακτική δημοσιοποίηση ESG πληροφοριών αποτελεί ένδειξη ότι η εταιρεία λειτουργεί με την πρέπουσα διαφάνεια, ότι έχει λάβει υπόψη της την επίδραση των ESG παραγόντων στην επιχειρηματική δράση της, καθώς επίσης και ότι είναι προετοιμασμένη να αντιμετωπίσει οποιεσδήποτε εξελίξεις.

Η εταιρεία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ακολουθώντας αυτές τις τακτικές ενίσχυσε την ικανότητά της σχετικά με την προσέλκυση επενδυτών, η ενασχόληση των οποίων μπορεί να οδηγήσει σε σταθερή και διαρκή ανάπτυξη. Η ενίσχυση της εταιρικής φήμης μέσω της προσέλκυσης ξένων κεφαλαίων επιτυγχάνεται κυρίως εξαιτίας της διαφανούς δημοσιοποίησης πληροφοριών οι οποίες, μέσω των ESG δεικτών, κωδικοποιούνται ευκολότερα και γίνονται ευκολότερα κατανοητές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Munich Personal RePEc Archive. *Corporate Social Responsibility: A Review on definitions, core characteristics and theoretical perspectives*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/75040/1/MPRA_paper_75040.pdf> [Πρόσβαση 13 Μαρτίου 2023].
- Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών. Παπαχαραλάμπους Νικόλαος (Πανεπιστήμιο Πατρών 2020) *Εταιρική κοινωνική ευθύνη στην Ελλάδα: μία εμπειρική μελέτη των δράσεων, των στρατηγικών και της σύνδεσης με τη θετική οργανωσιακή συμπεριφορά*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://freader.ekt.gr/eadd/index.php?doc=47745&lang=el#p=28>> [Πρόσβαση 13 Μαρτίου 2023].
- Παναγιώτης Θεοδοσόπουλος (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής 2022). *Ο Ρόλος της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού στην υιοθέτηση, την καθιέρωση και την ανάπτυξη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://polynoe.lib.uniwa.gr/xmlui/bitstream/handle/11400/2501/%CE%98%CE%95%CE%9F%CE%94%CE%9F%CE%A3%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%9F%CE%A3%20%CE%A0%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%93%CE%99%CE%A9%CE%A4%CE%97%CE%A3_MBA20058.pdf?sequence=3&isAllowed=y> [Πρόσβαση 18 Μαρτίου 2023].
- Επίσημος ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. *Εταιρική κοινωνική ευθύνη: νέα στρατηγική της Επιτροπής για την προαγωγή της συμβολής των επιχειρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_02_985> [Πρόσβαση 18 Μαρτίου 2023].
- Ιστότοπος <https://csrindex.gr/>. *Βιώσιμη Ανάπτυξη και Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://csrindex.gr/viosimi-anaptyxi-kai-etairiki-koinoniki-eythyni/>> [Πρόσβαση 18 Μαρτίου 2023].
- Global Compact Network Greece. *Οι Δέκα Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://globalcompact.gr/deka-arches/>> [Πρόσβαση 23 Μαρτίου 2023].
- Wikipedia. *Διεθνής Οργανισμός Εργασίας*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82_%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%AC%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7_%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82> [Πρόσβαση 23 Μαρτίου 2023].

- ScIEP. *Corporate Social Responsibility and Human Rights – Role of the International Organisations to Regulate Business Corporations for Violating Human Rights: A Socio-Legal Study*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<http://pubs.sciepub.com/jbms/7/2/5/index.html>> [Πρόσβαση 23 Μαρτίου 2023].
- Νικόλαος Παπαευσταθίου (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2014). *Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/1317453/theFile>> [Πρόσβαση 29 Μαρτίου 2023].
- Ιστότοπος Insider. *Η εταιρική ευθύνη στο DNA των επιχειρήσεων*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://www.insider.gr/sustainability/27795/i-etairiki-eythyni-sto-dna-ton-epiheiriseon>> [Πρόσβαση 29 Μαρτίου 2023].
- Αλέξανδρος Παπαγιάννης (Πανεπιστήμιο Αιγαίου 2010). *Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://hellanicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/13520/file0.pdf?sequence=2>> [Πρόσβαση 29 Μαρτίου 2023].
- Ιστότοπος <https://www.researchgate.net/> . *A reconstruction of Carroll's Pyramid of corporate social responsibility for the 21st century*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.researchgate.net/publication/305801033_A_reconstruction_of_Carroll's_Pyramid_of_corporate_social_responsibility_for_the_21st_century> [Πρόσβαση 5 Απριλίου 2023].
- Ιστότοπος <https://www.researchgate.net/> . *The Pyramid of Corporate Social Responsibility (CSR) model (Carroll 1991)*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.researchgate.net/figure/The-Pyramid-of-Corporate-Social-Responsibility-CSR-model-Carroll-1991_fig2_333990303> [Πρόσβαση 5 Απριλίου 2023].
- Ιστότοπος <https://www.researchgate.net/> . *Corporate Social Responsibility: Definition, Core Issues, and Recent Developments*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.researchgate.net/publication/292651921_Corporate_social_responsibility_Definition_core_issues_and_recent_developments> [Πρόσβαση 12 Απριλίου 2023].
- Ιστότοπος <https://www.academia.edu/> Haski-Leventhal, D., Roza, L., & Meijs, L. C. (2015). *Congruence in Corporate Social Responsibility: Connecting the Identity and Behavior of Employers and Employees*. *Journal of Business Ethics*, 1-17. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.academia.edu/15217450/Haski_Leventhal_D_Roza_L_and_Meijs_L_C_2015_Congruence_in_Corporate_Social_Responsibility_Connecting_the>

[Identity and Behavior of Employers and Employees Journal of Business Ethics 1 17](#)> [Πρόσβαση 12 Απριλίου 2023].

- Ιστότοπος <https://www.jstor.org/> . *The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence, and Implications*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://www.jstor.org/stable/258887>> [Πρόσβαση 19 Απριλίου 2023].
- Ιστότοπος <https://papers.ssrn.com/> . *Socially Responsible Investments: Methodology, Risk Exposure and Performance*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=985267> [Πρόσβαση 19 Απριλίου 2023].
- Ιστότοπος <https://www.msci.com/> . *MSCI KLD 400 Social Index (USD)*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://www.msci.com/documents/10199/904492e6-527e-4d64-9904-c710bf1533c6>> [Πρόσβαση 24 Απριλίου 2023].
- International Finance Corporation. *Who Cares Wins 2005 Conference Report: Investing for Long-Term Value*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/sustainability-at-ifc/publications/publications_report_whocareswins2005_wci_1319576590784#:~:text=The%20Who%20Cares%20Wins%20conference,in%20asset%20management%20and%20financial> [Πρόσβαση 24 Απριλίου 2023].
- Investopedia. *UN Principles for Responsible Investment (PRI)? Definition*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://www.investopedia.com/terms/u/un-principles-responsible-investment-pri.asp>> [Πρόσβαση 24 Απριλίου 2023].
- Financial Times. *ESG money market funds grow 15% in first half of 2019*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://www.ft.com/content/2c7b8438-a5a6-11e9-984c-fac8325aaa04>> [Πρόσβαση 28 Απριλίου 2023].
- Ιστότοπος <https://www.researchgate.net/> . *Construction of the economic indicators of performance in relation to environmental, social and corporate governance (ESG) factors*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.researchgate.net/publication/231210128_Construction_of_the_economic_indicators_of_performance_in_relation_to_environmental_social_and_corporate_governance_ESG_factors> [Πρόσβαση 28 Απριλίου 2023].
- Athens Exchange Group. *Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG 2022*. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <<https://www.athexgroup.gr/documents/10180/6599246/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%20%CE%A0%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF>>

https://www.sasb.org/standards/2022-2022.pdf/da99777e-ee9e-4412-9b19-46ec0021b631?fbclid=IwAR3JLTF6JWCAGH61fD4VerOPsh2xQ-zxszhDAZtXiARyA_gUQE4luC0_1fI [Πρόσβαση 2 Μαΐου 2023].

- Ιστότοπος SASB Standards. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.sasb.org/> [Πρόσβαση 2 Μαΐου 2023].
- Ιστότοπος Global Reporting. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx> [Πρόσβαση 6 Μαΐου 2023].
- Ιστότοπος CDP. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.cdp.net/en> [Πρόσβαση 10 Μαΐου 2023].
- Ιστότοπος Sustainable Stock Exchange Initiative. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://sseinitiative.org/> [Πρόσβαση 13 Μαΐου 2023].
- United Nations Climate Change. *What is the Kyoto Protocol?* [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: https://unfccc.int/kyoto_protocol [Πρόσβαση 13 Μαΐου 2023].
- Library of Congress. *International anti-bribery and fair competition act of 1998.* [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.congress.gov/105/plaws/publ366/PLAW-105publ366.pdf> [Πρόσβαση 18 Μαΐου 2023].
- Greenhouse Gas Protocol. *Corporate Value Chain (Scope 3) Standard.* [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://ghgprotocol.org/standards/scope-3-standard> [Πρόσβαση 23 Μαΐου 2023].
- Task Force on Climate – related Financial Disclosures. *Climate change presents financial risk to the global economy.* [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://www.fsb-tcf.org/> [Πρόσβαση 27 Μαΐου 2023].
- Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας. *Δίκτυο NATURA 2000.* [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://ypen.gov.gr/perivallon/viopoikilotita/diktyo-natura-2000/> [Πρόσβαση 4 Ιουνίου 2023].
- Mytilineos. *Annual sustainable Development Report 2021.* [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: <https://sdr2021.mytilineos.gr/> [Πρόσβαση 7 Ιουνίου 2023].
- Scientific Research Publishing. *Prediction of Bankruptcy Using Financial Ratios in the Greek Market.* [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο: https://www.scirp.org/pdf/TEL_2019042815512123.pdf [Πρόσβαση 12 Ιουνίου 2023].

- Ιστότοπος <https://www.capital.gr/>. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. (ΜΥΤΙΑ). [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο:
<<https://www.capital.gr/finance/chart/technical/%ce%9c%ce%a5%ce%a4%ce%99%ce%9b/>> [Πρόσβαση 15 Ιουνίου 2023].

- Μεταρρύθμιση. Πράσινο Μετασχηματισμός και ESG : Η ευκαιρία που χρειάζεται η Ελλάδα. [Διαδίκτυο] Διαθέσιμο στο:
<<https://www.metarithmisi.gr/content/prasinou-metaskhematismos-kai-esg-h-eukairia-pou-khreizetai-e-ellada>> [Πρόσβαση 20 Ιουνίου 2023].